

Ekwo Ndu eze k'ẹbo

Éhazaya ezi g'e jeru iya l'agwa Balu-Zebobu

¹ Tọbudu iya bụ; Éhabu nwuhuepho; ndu Mówabu wata ekwefuru ndu Ízurelu ike.

² O buru teke ono bẹ Éhazaya shi l'onuzo ụlo-eli iya lẹ Samériya kabafu bya adaa meka iphe. O bya ezia ndu-ozí; sụ phẹ: “Unu jeeshikwa l'aji lẹ Balu-Zebobu, bụ agwa ndu Ẹkuronu g'a maru ?mu l'a-kaa mma l'iphe-a, mu mekaru-a?”

³ Oḷe ojozi Chipfu jeru asụ Elayijia, onye mkpukpu Tishibe: “Gbalihu jepfu ndu-ozí eze ndu Samériya phọ je asụ phẹ: ‘?Bụ lẹ Chileke ta noḷu l'alí ndu Ízurelu meru g'o gude; unu noḷu eje l'aji lẹ Balu-Zebobu, bụ agwa ndu Ẹkuronu?’

⁴ Oo ya bụ lẹ-a; Chipfu sụru-a: ‘Í tí byadu agbeshi agbeshi l'iphe-azee, ẹka i dabyiru ono. Í nwuhufutajekwa.’ ” Oo ya bụ; Elayijia jeshia.

⁵ Ndu ozi ono lwaphuta azụ; bya abyapfuta eze; o sụ phẹ: “?Denu g'ọ nwuru; unu lwatashiaru azụ?”

⁶ Ẹphe sụ iya: “O nweru nwoke, byapfutaru anyi bya asụ anyi: ‘Unu jepfu eze ono, ziru unu ozi ono je asụ iya lẹ Chipfu sụru-a: ?Bụ lẹ Chileke ta anḷu l'alí Ízurelu meru g'o gude i zia g'e jeru ngu l'aji lẹ Balu-Zebobu, bụ agwa ndu Ẹkuronu?’

Sụ-a; ị tị byadu agbeshi agbeshi l'iphe-azee eka ị dabyiru ono. Ị nwuhufutajekwa.' ”

⁷ Eze bya asụ phez: “?Ọ du ịdu-agma; mbụ nwoke ono, byapfutaru unu bya epfuaru unu iphe ono?”

⁸ Epehe sụ iya: “O yeru uwe, e meru l'oji anụ; iphe, o keru l'upfu buru akpo-anụ.”

Éhazaya sụ: “Ọ kwa Elayijia kẹ Tishibe bẹ ọ bụ.”

Éhazaya ezi g'e je egude Elayijia

⁹ Tọbudu iya bụ; eze bya ezia onye-ishi ndu ojogu ukporo labo l'iri; bya eyeru iya ndu ojogu iya ono g'ephe je egude Elayijia. Epehe rwua; onye-ishi ndu ojogu ono bya ejepfu Elayijia le mkpakponu ubvu l'eka o no; je asụ iya: “Gube onye kẹ Chileke; eze suru g'i nyizeta!”

¹⁰ Elayijia sụ onye-ishi ndu ojogu ukporo labo l'iri ono: “Ọ -buru le mu bụ onye kẹ Chileke; g'oku shikwa l'imigwe bya ekegbushia unu le ndu ojogu ukporo labo l'iri ono, unu l'ephe swi ono.” Tọbudu iya bụ; oku shinu l'imigwe bya ekegbushia yele ndu ojogu ukporo labo l'iri ono.

¹¹ Eze byakwa ezia onye-ishi ndu ojogu ukporo labo l'iri ozo; bya eyeru iya ndu ojogu ukporo labo l'iri g'ephe je egude Elayijia. Epehe rwua; onye-ishi ndu ojogu ono sụ iya: “Gube onye kẹ Chileke; eze suru g'i nyizeta egwegwa!”

¹² Elayijia sụ: “Ọ -buru le mu bụ onye kẹ Chileke; g'oku shikwa l'imigwe bya ekegbushia unu le ndu ojogu ukporo labo l'iri ono, unu l'ephe swi ono.” Tọbudu iya bụ; oku kẹ Chileke

shi l'imigwe bya ekegbushikọta yẹle ndu ojoḡu ụkporo labọ l'iri ono.

¹³ Ọo ya bụ; eze byakwa ezia onye-ishi ndu ojoḡu ụkporo labọ l'iri k'ẹto iya; bya eyeru iya ndu ojoḡu ụkporo labọ l'iri ono. Ẹphe rwua; onye-ishi ndu ojoḡu ụkporo labọ l'iri k'ẹto iya ono nyikota; bya ejepfu Elayijia; je adaa gbushi ikpere l'iphu iya; rwoahaa ya; sụ: “Gube onye ke Chileke; jiko gubenu ndzụ mu iphe; me ndzụ umadzu ụkporo labọ l'iri-a, bụ ndu-ozì ngu-a. Gubenu phe iphe l'anya nkengu. ¹⁴ Lewarọ g'oku shi l'imigwe bya ekegbushia ndu-ishi ndu ojoḡu labọ phọ, vuhawa ụzo bya; me ndu ojoḡu ụkporo labọ l'iri iri phọ, ẹphe l'ẹphe swigbaa phọ. Jiko gubero ndzụ mu iphe l'anya nkengu.”

¹⁵ Tọbudu iya bụ; ojozi Chipfu sụ Elayijia: “Tsuru iya nyize. Ba atsushi iya ebvu!” Ọo ya bụ; Elayijia gbalihu tsuru iya nyizeta; ẹphe jepfu eze.

¹⁶ Elayijia sụ eze: “Chipfu sụru-a: ‘?Bụ le Chileke ta anọdu l'alì ndu Ízurẹlu be meru g'ogude i zia ndu-ozì g'ẹphe jeshiaru ngu l'ajì le Balụ-Zebọbu, bụ agwa ndu Ẹkuronu. Eshi ọphu i meru iya nno be ì tì byadu agbeshi agbeshi l'iphe-azẹe ono, ì dabyiru ono. Ì nwuhufutajekwa.’ ” ¹⁷ No iya; Éhazaya nwuhu ẹgube ono, Chipfu shi l'ọnu Elayijia pfua ya ono.

Jióramu bya aburu eze nochia ẹnya iya; kele Éhazaya ta anwutaduru nwa nwoke. Ọ buru l'apha, kwe Jiehoramu, bụ nwa Jiehoshafatu apha labọ, o shi butaru eze ndu Jiuda be

Jióramu, bụ iya bụ nwune iya byaru aburu eze ndu Ízurelu.

¹⁸ Iphe ọzo, nwuru nụ teke Éhazaya bụ eze; mę iphe, o meru bę e dekotaru l'ękwo-ako, e deshiru iphe, ndu eze ndu Ízurelu megbaberu.

2

Chipfu ekuba Elayijia l'imigwe

¹ Teke Chipfu abya egude oke pherephere, l'aswore aswore kuba Elayijia l'imigwe bę Elayijia yele Elayisha nọ l'ije a -gbe le mkpukpu Gilugalu. ² Elayijia sụ Elayisha: “Nọdukwa l'ęka-a; kele Chipfu zikwaru mu ge mu je mkpukpu Betelu.”

Elayijia sụ iya: “Eshinu Chipfu nọ ndzụ g'ọ nọ iya-a; teme gubedua nọdu ndzụ g'i nọ iya-a; bụ g'ọ bụ ire-lanụ le mu ta byadu aha ngu.” Ọo ya bụ ephe swiru jeshia Betelu.

³ Ọ buru le Betelu bę ogbo ndu mpfuchiru Chileke, bu iya nụ wu-pfutaru Elayisha bya asu iya: “?I maru-a le Chipfu abya ekuta nnajiuphu ngu ntanụ-a?”

Elayisha sụ: “Ee; mu makwaru-a; olobu; unu haarọ ono.”

⁴ Elayijia sụ Elayisha: “Nọdukwa l'ęka-a Elayisha; kele Chipfu zikwaru mu ge mu je mkpukpu Jieriko.”

Elayisha sụ iya: “Ọo ge Chipfu nọ ndzụ g'ọ nọ iya-a; teme gubedua nọdu ndzụ g'i nọ iya-a; bụ g'ọ bụ ire-lanụ le mu ta abyadu aha ngu.” Ọo ya bụ; ephe swiru jeshia Jieriko.

⁵ Ndu ọgbo mpfuchiru Chileke, bu ị Jieriko bya awụ-pfu Elayisha; bya asụ iya: “?Ị maru-a ị Chipfu abya ekuta nnajuphu ngu ntanu-a?”

Elayisha sụ: “Ee; mu makwaru-a; ọlobu; unu haarọ ono.”

⁶ Tọbudu iya bụ; Elayijia sụ Elayisha: “Nọdukwa l'ẹka-a; ị Chipfu zikwaru mu gẹ mu je ẹnụmu Jiodanu.”

Elayisha sụ: “Eshinu Chipfu nọ ndzụ g'ọ nọ iya-a; teme gubedua nọdu ndzụ g'ị nọ iya-a; bụ g'ọ bụ ire-lanụ ị mu ta abyadu aha ngu.” Ọo ya bụ; ẹphenebo kpochibe iya.

⁷ Ụmadzu ụkporo labọ l'ụmadzu iri ị ndu ọgbo ndu mpfuchiru Chileke tsoru phẹ; je apfuru ụzenya ele phẹ g'ẹphenebo pfuru l'aguga ẹnụmu Jiodanu ono. ⁸ Elayijia yefuta uwe-mgbalanu iya; bya aphukoo ya aphuko; chia ị mini ono; mini ono kekaha ẹbo; ọphuu wuru laa l'ibe iya ọphuu; ọphuu wuru laa l'ibe iya ọphuu; k'ọphu bụ l'ẹphenebo ghaburu l'alị ọkponku.

⁹ Ẹphe ghabuchaephọ; Elayijia sụ Elayisha: “Pfuaru mu iphe, mu e-meru ngu ẹmanu l'e kuta mu kufu l'ẹka ị nọ.”

Elayisha sụ: “Jiko g'unme, ha gẹ nkengu ugbo labọ dunu mu l'ẹhu.”

¹⁰ Elayijia sụ: “Iphe i pfuru g'e mee atsukwa l'ẹhu ememe. Ọle-a; ọ -buru l'ị humaru mu mẹ Chileke kutajee mu phọ bẹ ọo-bukwaru-a nkengu; ọ -dudu bẹ ọ tọ dukwa nno.”

¹¹ Noo ya; ẹphe nọdu aboshikpoepfo ụja eje; a bya l'amaru; ugbo-inya, enwu ọku; mẹ inya, enwugbakwaphọ ọku chaa phẹ l'echilabọ; bya ekekaha phẹ. Elayijia tsoru oke pherephere ono,

aswore aswore ono bahụ l'imigwe. ¹² Elayisha hụma iya; o chishia sụ: “Nna mu-e! Nna mu-e! Gube onye ono, bu ugbo-inya; bya aburu o-gba-l'inya-ogu ndu Ízurelu!” O hụma-beru iya. Elayisha ye eka l'uwe, o yeru l'ehu zijaha ebo.

Elayisha awata eje ozi iya

¹³ No iya; Elayisha chita uwe Elayijia, dafuru nu; ghakobe laphu azu je apfuru l'onu enyimu Jiordanu. ¹⁴ O woru uwe Elayijia ono, dafuru nu ono chia le mini; sụ: “?Denu Chipfu; mbu Chileke ke Elayijia?” O chie ya pho le mini ono; o bukaha ebo; ophuu wuru laa ibiya ophuu; ophuu wuru laa ibiya ophuu. Elayisha ghata.

¹⁵ Ndu ogbo mpfuchiru Chileke pho, shi Jieriko pho; mbu ndu pho, shi pfuru uzanya ele phe enya pho; humaepho Elayisha; ephe sụ: “Unme Chileke ono, shi du Elayijia l'ehu ono dukwaa Elayisha l'ehu-o!” Ephe zefu je agba iya ndzuta; bya ephozeta l'ali l'iphu iya. ¹⁶ Ephe sụ iya: “Lenu; anyibe ndu-ozu ngu be nweru ukporo umadzu labo l'umadzu iri, okpehu dukota. Jiko g'ephe jenu acho nnajiuphu ngu; g'a maru; ? Unme Chipfu pataru iya je edobe l'ubvu; ozoo le nsuda.”

Elayisha sụ phe: “Waawakwa; unu te ezikwa phe.”

¹⁷ Ephe pfunyaaru iya ya; iphere iya du iya; o sụ phe: “Ngwa; unu zinaa phe iya.” Oo ya bu; ephe zia ukporo umadzu labo l'umadzu iri ono. Ephe choo ya abali eto ophu ephe ta ahumaduru iya. ¹⁸ Ephe lwaphutaepho azu byapfuta Elayisha l'eka o no le mkpukpu Jieriko;

ọ sù phẹ: “?Mu ta asunuru-a unu g'unu te ejeshi?”

Iphe ọhumalenya, Elayisha meshigbaberu

¹⁹ No iya; unwoke mkpukpu ono bya epfuaru Elayisha sù: “Nnajiuphu anyi; lekpodapho ọ mkpukpu-a bẹ ọkpoo l'ẹka dọ ree; ọle mini, nọ iya nù bẹ dọ ẹji; tẹme ọphu alì-a te emehujedu iphe.”

²⁰ Elayisha sù phẹ: “Unu jeye únú ọ gbamugbamu ọphúú wotaru mu.” Ọo ya bọ; ẹphe bya ewotaru iya ya.

²¹ Ọ bya atugbua jeshia l'enya-mini ono je agharu únú ono ye iya sù: “Chipfu sùru-a: ‘Mu mewaru mini-a g'ọ dọ ree. Ọ tọ byadu e-gbubaa egbugbu ọzo; ọphu ọ byadu e-mebaa g'alì-a te emehujehe iphe ọzobaa.’ ” ²² Mini ono bya adọ ree; bya asù ntanù-a, bọ iya bọ ẹgube ono, Elayisha pfuru iya.

²³ Elayisha shi l'ẹka ono jeshia Bẹtelu. Ọ nọdu eje l'uzo; unwokoro shi l'ime mkpukpu ono wufuta; bya achiahaa ya ọchi; asuje iya: “Tugbua je iphe iije; gube ishi-ọnmo ono! Tugbua; gube ishi-ọnmo ono!” ²⁴ Elayisha bya aghakọbe huma phẹ; o gude ẹpha Chipfu tọ phẹ ọnu. Ejo anù-egbudu labọ, bọ biye, bugbaa nyee ya shi l'ọswa futa bya alabushia anù unwokoro ukporo umadzu labọ l'umadzu labọ ono alabushi.

²⁵ Elayisha shi l'ẹka ono ọ bọru iya eje l'úbvú Kamẹlu; ọ bọru l'ẹka ono bẹ o shi lasha Samériya.

3

Ọgu, ndu Ízurèlu; waa ndu Mówabu

¹ Jiehoramu nwa Éhabu bẹ byaru aburu eze ndu Ízurèlu l'apha, kwe Jiehoshafatu apha iri l'ẹsato, o shi b́taru eze ndu Jiuda. Ẹka Jiehoramu nọ buru eze b́ lẹ Samériya. Iphe ọ nọru l'aba-eze b́ apha iri l'ẹbo. ² O mee ẹjo-ememe l'ẹnya Chipfu; ọle o to mebeduru iya gẹ nna iya; mẹ gẹ ne iya meru. Ọ phọfuru itso, d́ru Balu nsọ ono, nna iya kpọberu ono. ³ Obenu l'o yelẹru-a ẹka l'iphe-ẹji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru; mb́ iphe-ẹji ono, o meru ndu Ízurèlu mee ono. Ọ tọ d́du ọphu ọ haru ememe.

⁴ No iya; Meshu, b́ eze ndu Mówabu bẹ azu aturu. Aphagapha bẹ ọokpujeru ọkporo unu unwu aturu iri l'ẹbo l'unu iri kpẹe eze ndu Ízurèlu; nukwa iya phọ ẹjí, shi l'ebili ọkporo unu iri l'ẹbo l'unu ebili iri. ⁵ Ọle Éhabu nwuhuerupho; eze ndu Mówabu wata ekwefuru eze ndu Ízurèlu ike. ⁶ Ọo ya b́; eze, b́ Jiehoramu lufu lẹ Samériya je akpakọo ndu Ízurèlu l'ophu. ⁷ Ọ bya ezia Jiehoshafatu, b́ eze ndu Jiuda sù: “Eze ndu Mówabu bẹ kwefukwaru mu ike. ?Ii-tsoru mu g'anyi je etsoo ndu Mówabu ọgu tọ?”

Jiehoshafatu sù iya: “Mu e-tsoru ngu-a je. Mbẹdua bẹ d́waa gẹ ǵbedua; ndibe mu d́waa g'ẹphe b́ ndu nkengu; inya mu d́akwapho g'ọ b́ inya nkengu.”

⁸ Ọ jia sù: “?B́ ọzo ole bẹ anyi e-shi jeshia ọgu ọbu?”

Jiehoramu sụ: “Anyi e-shi echiegu ndu Edomu.”

⁹ Oo ya bu; eze ndu Ízurelu; waa eze ndu Jiuda; me eze ndu Edomu tuko swiru jeshia. Epe jeepho ngbango uzo abali esaa mgburugburu; mini phe bvụ; ophu o duedu ophu ndu ojogu ono; me eku, epe chi a-ngu.

¹⁰ Eze ndu Ízurelu chishia sụ: “Hae! Chipfu kuakwaru anyibe ndu eze eto-a g'ọ chiru anyi ye ndu Mówabu l'eka.” ¹¹ Jiehoshafatu jia sụ: “?Tọ dudu onye mpfuchiru Chipfu, nọ l'eka-a; k'ophu anyi e-shi iya l'eka jita Chipfu g'ije anyi gbaru?”

Onye lanu l'ime ndu-ozu eze ndu Ízurelu sụ: “Elayisha nwa Shafatu bukwa l'eka-a. Oo ya shi agbashije Elayijia mini l'eka.”

¹² Jiehoshafatu sụ: “O kwa onye Opfu Chipfu bu l'ehu be o bu.” Oo ya bu; eze ndu Ízurelu waa Jiehoshafatu; me eze ndu Edomu jepfushia ya.

¹³ Elayisha sụ eze ndu Ízurelu: “?O nweru iphe, mu le ngu jigba to? Jepfu ndu mpfuchiru ono, nna ngu; me ne ngu shi jepfuje ono.”

Eze ndu Ízurelu sụ iya: “Waawakwa. O kwa Chipfu kukobewaru anyibe ndu eze eto-a g'ọ chiru anyi ye ndu Mówabu l'eka.”

¹⁴ Elayisha sụ: “Oo ge Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike nọ ndzu g'ọ nọ iya-a; mbu onye mu ejeru ozu; be bu g'ọ bu ire-lanu; le mu tege eledu ngu enya; ophu o bu ke ge mu huma ngu; ome o to bu Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda, nonu-a be mu akwabẹ ubvù. ¹⁵ Ngwa-a; unu je ekuaru mu onye akpoje ogumogu.” Onye ogumogu ono

byaephō bya awata iya akpọkpo; ike Chipfu bya akparwuta Elayisha l'ehu.

¹⁶ Ọ su: “Waa iphe, Chipfu epfu baa: ‘Unu tushia nsu g’o tuko nsuda nsuda-a sweta.’

¹⁷ Kele Chipfu suru-a: ‘Unu ta abyadu a-huma eka pherephere ezi; ophu o buro kele o mini eedze; o le mini e-jikota nsuda ono pyimu. Oo ya bu g’unubedua; me eswi unu; me anu unu angua mini. ¹⁸ O bu iphe, du nphe l’anya Chipfu. Oo-wokwarupho ndu Mowabu ye unu l’eka.

¹⁹ Iphe, bukota mkpukpu, a kpushiru ike be unu a-lwukota; me mkpukpu, nwegbaarū anya. Unu egbutsushikota iphe, bu oshi, du ree; tuko anya-obvu mini nwuchishia; kwakoo mkpuma kubechaa l’okpobe ali phe; gude mebyishia ya.’”

²⁰ O be l’utsu echele iya; le teke egweje ngweja utsu; mini shi l’uzo ibe iya ke Edomu aso gborogboro; bya ejikota ali ono ejiji.

²¹ Ndu Mowabu numaepho le ndu eze ono byaru phe etso ogu; ephe bya ekukobe unwoke, a-du ike kwaa ngwogu; e-shi le ndu ha nwanshii je akpaa le ndu ha shii; ephe je apfukachaa l’oke ali phe. ²² Ephe tehushia l’onmewa utsu; anwu utsu nodu echi le mini ono. Ndu Mowabu huma mini ono l’azu iya ophuu; o du phe uswe-uswe l’anya ge mee. ²³ Ephe su: “O kwa mee du egube pho! Ndu eze ono lwukwaru ogu gbushia onwophe. Unube ndu Mowabu; ngwa; g’anyi je akwaa iphe phe l’okwata.”

²⁴ Ndu Mowabu wuba nu l’odu ndu Izurelu. Ndu Izurelu wu-lihu tsoahaa phe ogu; jeye ephe

ye ọkpa l'oso. Ndu Ízurelu zehu t soru phe; zeba l'alì phe; je awata phe egbushi. ²⁵ Èphe mebyishikọta mkpukpu lẹ mkpukpu phe l'ophu. Onyenonu kwaa mkpuma kubechaa l'okpobe alì phe; gude mebyishia ya; jeye ephe ku-jikọta mkpuma l'alì ndu eka ono. Èphe nwuchishichaa enya-obvu mini phe; gbutsushichaa oshi, du ree lẹ mkpukpu ono. Eka ephe haru mkpuma, no iya nu o nodu l'eka o no be bu mkpukpu Kiru-Haresetu kpoloko. O le ndu agbaje mgbeka no-phekwanuru iya mgburugburu; lwu ya lwu.

²⁶ Eze ndu Mowabu humae pho l'ogu ono nabawaru iya eka; o chita unu umadzu ukporo l'umadzu iri l'ise, bu ndu chigbaa ugu-echi; g'ephe kpata uzo jepfushia eze ndu Edomu. O le ephe ta akpataduru uzo. ²⁷ Tobudu iya bu; o kpata okpara iya nwoke, bu onye gege aburu eze nochia enya iya gude gwee ngweja-akpo-oku l'eli igbulọ mkpukpu ono. Ndu ruwuta ndu Ízurelu; ephe tsuphu azu; lasha alì phe.

4

Manu, nwanyi, ji iya anọedu

¹ O nweru nwanyi, bu onye lanu l'ogbo ndu mpfuchiru shi alu iya. O byapfuta Elayisha bya araku iya su: "Onye-ozu ngu, bu iya bu ji mu be nwuhwakwaru nu. O doru ngu enya l'onye-ozu ngu ono shi atsụ Chipfu ebvu. O le nta-a be onye o ji ugwo be byaru g'o nata mu unwu mu: unwokoro mu labo l'opfu ugwo ono; g'ephe buru ohu iya."

² Elayisha sụ nwanyị ono: “?Bụ gụnu bẹ mu emeru ngu? ?Bụ gụnu bụ iphe, i nweru l'ulo ngu? Karu mu iya.”

Nwanyị ono sụ: “Nwozi ngu nwanyị ta adukwa iphe, o nweru l'ulo; gbahaephho nwitemkpa manụ lanụ.”

³ Tọbudu iya bụ; ọ sụ: “Je arwọkokpo ndu obutobu unu phẹ ite iphoro. Rwotakpoo ya igwerigwe. ⁴ Teke i mechaaru nno; g'unu l'unwu ngu bahu l'ulo; swọ-chia onwunu l'uzo. Unu wu-jishikota ite ono g'ọ hakota le manụ; ọphu jierupho; unu edocha iya.”

⁵ Oo ya bụ; nwanyị ono haa ya lufu; je aswọchite onwiya; me unwegirima iya l'ulo. Ephe nodu apatagbaaru iya ite ono; ọ nodu awu manụ eye iya. ⁶ O be g'ite ono jikotachaaru g'ọ ha; ọ sụ nwa iya: “Patabanaaru mu ite ọzo!” O sụ iya: “O tọ dwekwa ite ọzo, dukwadu nụ.” Tọbudu iya bụ; manụ ono soshi-buhu.

⁷ Nwanyị ono tughua je epfuaru iya onye ke Chileke ono.

O sụ iya: “Je ereshia manụ ono gude pfa ugwo obu. Unu l'unwu ngu egude ọphu phoduru nụ buru.”

Eme nwatibe nwanyị Shunemu g'ọ teta nodu ndzụ

⁸ O -rwua ujiku lanụ; Elayisha jeshia mkpukpu Shunemu. O nweru nwanyị, nweru iphe, bu l'eka ono, shiru iya ite ebyaa. O nodu abujewaruro; ọ -nodu aghata l'eka ono; l'ọ bahu je eria nri.

⁹ Tọbodu iya bụ; nwanyị onọ sụ ji iya: “Lenu; nta-a bẹ mu humawaru lẹ nwoke-a, anọduje abya ẹka-a tekenteke-a bẹ bụ onye kẹ Chileke, du nsọ. ¹⁰ G'anyi meta nwulo nshii kpọ-pfube l'eli iya nkanyi; doberu iya ya iphe-azẹe; mẹ teburu; mẹ oshi-anọo; mẹ iphe, aapfubeje orọku; k'ọphu bụ ọ -byaẹpho; l'ọ nọduje iya.”

¹¹ O be ujiku lanụ gẹ Elayisha byaru l'ẹka onọ; ọ bahụ lẹ nwulo onọ je azẹe. ¹² Ọ sụ nwozi iya, bụ Gehazi: “Je ekuaru mu nụ nwanyị Shunemu onọ.” O kua ya; ọ bya bya apfuru iya l'iphu.

¹³ Elayisha sụ nwozi iya g'ọ sụ nwanyị onọ: “? Bụ gunu bẹ ee-meru ngu lẹ k'onwongu, ilashi lẹ k'iswi ẹhu anyi-a? ?Bụ g'anyi pfuru opfu ẹhu ngu yeru eze; tọ g'anyi pfua ya yeru onye-ishi ndu ojogu?”

Nwanyị onọ sụ: “Ọ tọ dukwa iphe mkpa iya duru mu. Mu bukwa tọsaru ẹhu l'echilabọ ndu nwe mu nụ.”

¹⁴ Elayisha jia sụ: “? Bụ gunu bẹ ee-meru nwanyị onọ?”

Gehazi sụ: “Ọkpobe opfu bụ l'ọ tọ nwutaduru nwa; tẹme ji iya kahuwaa akahụ.”

¹⁵ Elayisha sụ: “Kuẹshidukwa iya.” O bya ekua ya; nwanyị onọ jeta bya apfuru l'ọnu mgbo.

¹⁶ Elayisha sụ: “Egube nta-a apha ọzo bẹ l'ihewaru nwa nwoke l'ẹka.”

Nwanyị onọ sụ: “Waawaa; nnajiuphu mu; ba kabeshinu dzuaru mu ụka gube onye kẹ Chileke.”

¹⁷ E mechaa; nwanyị onọ tsuta ime; nwua nwa nwoke l'egube teke onọ, Elayisha pfuru iya opfu iya onọ lẹ mgbatapha iya.

18 O be ujiku lanu ge nwata ono vutawaru; o tugbuja jepfushia nna iya l'egu l'eka yee ndu akpata iphe, o koru l'opfu tukoru nodu. 19 A nonyaa; o rashiaru nna iya su: "Ishi mu-o! Ishi mu-o!"

Nna iya su onye-ozii iya: "Kuta iya kulaaru ne iya." 20 Onye-ozii iya ono bya ekuta nwata ono kulaaru ne iya; ne iya heru iya l'utapfu jeye o rwua l'eswe; nwata ono nwuhu. 21 O je eworu iya nyebe l'iphe-azee onye ke Chileke ono; guburu iya ye l'ime ulo ono; tugbushia.

22 Tobudu iya bu; o bya ekua ji iya su: "Jiko yenuru mu onye-ozii lanu; waa nkafu-igara lanu ge mu gbaru egwegwa je ibe onye ke Chileke; ge mu alwa."

23 Ji iya su: "?Bukwa gunu be iije ibe iya ntanu-a; g'o to budu l'oo onwa ophuu; ozoo eswe-atuta-unme-a?"

Nwanyi ono su: "O bukwa k'oma be o bu."

24 Oo ya bu; o dozia nkafu-igara ono; su nwozi ono: "Gbaru iya g'anyi je; te ejekwa iya ato nwehu; gbahaa le mu suru g'i to nwehu."

25 Nwanyi ono gbagbu; bya ejepfu onye ke Chileke l'ubvu Kamelu.

Teke o nokwaduro uzanya be onye ke Chileke ono humaru iya; o su Gehazi, bu onye-ozii iya: "Lenu; o kwa nwanyi Shunemu pho bu ophu.

26 Gbagbu je agba iya ndzuta; g'i jia ya su: "?Bua k'oma? ?Ehu dua ji iya ree? ?Nwatibe iya be ehu dua ree?"

Nwanyi ono su iya: "O bukwa oma ayi ayi."

27 Nwanyi ono byapfutaepho onye ke Chileke ono, l'ubvu ono; o woru iya aka l'okpa. Gehazi

byatashia ya enwufu; onye ke Chileke ono su: “Paru iya haa; kele aphu jiru iya obu. Ophu Chipfu ta abudu l'o meru ge mu maru; teme ophu o pfuduru mu iya.”

²⁸ Tobudu iya bu; nwanyi ono su: “Nnajiuphu mu! ?Mu pfunaru ngu-a opfu nwa? ?Mu ta asunuru ngu-a gi ti kobeshi mu obu l'eli?”

²⁹ Elayisha su Gehazi: “Rukota onwongu; wota oshi-mpaleka mu pho gude jeshia. Teke unu le nemadzu dzudaru; te kelekwa iya ekele; ophu o dukwa onye ii-kwe ekele me o -kele ngu. Je atu-kobe nwata ono oshi-mpaleka mu ono l'ataphu!”

³⁰ Ne nwata ono su: “Oo ge Chipfu no ndzu g'o no iya-a; teme gubedua nodua ndzu gi no iya-a; bu g'o bu ire-lanu le mu ta abyadu aha ngu!” Oo ya bu; Elayisha gbalihu tsoru iya jeshia. ³¹ Gehazi vuru uzo tugbua je atu-kobe nwata ono oshi-mpaleka ono l'ataphu. Ophu nwata ono ta tsukpodaru nu me pfuu; ozo mee ukporo. Oo ya bu; o laphu azu jepfu Elayisha je asu iya: “Nwata obu te etetakwaru.”

³² Elayisha bya abahu l'ulo; bya ahuma ge nwata ono nwuhuru; nyeru l'iphe, ozeje aze.

³³ Oo ya bu; o bahu l'ime ulo; bya aswo-chia uzo; o buru yee nwata ono be no l'ulo ono; o nodu epfu anu Chipfu. ³⁴ O bya agbalihu je aze-koru nwata ono l'eli; woru onu nkiya tsupfube iya l'onu nkiya; pfube iya enya iya l'anya nkiya; woru eka iya dobe l'eka nkiya. O machinyaepho onwiya l'eli nwata ono; ehuru bya evuahaa nwata ono oku. ³⁵ Elayisha bya agbalihu; jephee l'ulo

ono; bya alaphu azu je azee machia onwiya l'eli nwata ono. Nwata zee uze ugbo esaa; bya eworu enya saa.

³⁶ Tobudu iya bu; Elayisha kua Gehazi su: "Kueshidu nwanyi Shunemu-a!" Oo ya bu; o kua ya. Nwanyi ono bya abya; Elayisha su iya: "Kutawaro nwa ngu." ³⁷ Nwanyi ono bata bya adaa kpurumu l'iphu Elayisha; phozeru iya; bya eduta nwa iya o buru iya atugbu.

Ine, egbu egbugbu, no l'ite

³⁸ O be teke Elayisha lashiaru mkpukpu Gilu-galu; egu nodu eme l'ali ono. Ogbo ndu mpfuchiru bya adoru iya l'iphu; o su nwozi iya: "Wota eze ite pho gwooru ndu ogbo mpfuchiru ine g'ephe ria."

³⁹ No iya; onye lanu tugbuah bahu l'egbudu ge ya kpata eba, ee-ye l'ine ono. O je ahuma vayinu oswa. O wokoo mebyi iya; phukobe uwe-mgbalanu iya chiru iya yejia ya eyeji. O lwaepho; o byia ya ebyibi chiru ye l'ite ono, e shiberu ine ono; ophu o dudu onye maru iphe o bu. ⁴⁰ A gwoghee ya pho; a wufuta iya yeru ndu ono g'ephe ria. Ephe rijeepho ine ono; ephe chishia mkpu; su: "Gube onye ke Chileke; iphe, no l'ite-a egbukwa egbugbu!" Ophu ephe aduhedu ike ria ya.

⁴¹ Elayisha su: "Kpotaeduru mu ukpokutu iphe." E kpotaru iya ya. O kpota iya ye l'ite ono; bya asu: "Wufutawa iya ro; nu ndu ono g'ephe ria." A wufuta iya; ophu o duedu iphe, egbu egbugbu nokwadu le nri ono.

Elayisha anu umadzu ukporo ise nri

⁴² No iya; nwoke lanụ, shi lẹ mkpukpu Belu-Shalisha wotaru onye ke Chileke ishi buredi ukporo, e gude ukpokutu balị, bu akpuru-iphembu ghee; me ishi akpe olemole, o gbutaru k'ophuu ye l'eda iya. Elayisha su nwozi iya: "Woru iya nu ndu ono g'ephe ria."

⁴³ Nwozi iya ono su: "?Denu ge mu e-shi doberu umadzu ukporo ise iphe-a l'iphu?"

Elayisha su: "Woru iya nu phe roo g'ephe ria; kele Chipfu suru-a: 'Epe e-ri iya riphodo eriphodo.' " ⁴⁴ Oo ya bu; o bya edoberu phe iya l'iphu; epe ria ya riphodo eriphodo; bu iphe ono, Chipfu pfuru ono.

5

Nemanu; onye ekpenta

¹ Nemanu bu onye-ishi ndu ojogu eze ndu Aramu. O bu oke amadu l'enya nnajiuphu iya; teme o buru onye aakwabe oke ubvu; kele o l'eka iya be Chipfu shi mee ndu Aramu nodu alwu-kpeje l'ogu. O bubekpo onye ojogu, ike du l'ogu egube ono; ole ekpenta emekwanu iya.

² O nweru teke ndu ojogu o-lwua-olaa, shi l'ali Aramu jeru ogu l'ali Izurelu; epe kputa nwamgboko lanu le ndzu bya edobe; o nodu ejeru nyee Nemanu ozi. ³ O -rwua ujiku lanu; nwamgboko ono su nyee nnajiuphu iya ono: "O du mu g'a su le nnajiuphu mu jeru ahuma onye mpfuchiru Chileke, no le Sameriya. O gege eme iya l'o ka mma l'ekpenta ono, eme iya nu ono."

⁴ Oo ya bu; Nemanu je epfuaru nnajiuphu iya ono su: "Nwamgboko ono, shi l'ali ndu Izurelu

ono bẹ pfukwaru ẹgube-a; bya epfua ẹgube-a.” ⁵ Eze ndu Arámu sù: “Jewarọ. Mu e-deru-a ẹkwo-ozì nù g'e je anù eze ndu Ízurèlu.” Ọo ya bụ; Nemanu tųgbuna jeshia. Iphe, o gude bụ mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dų talentu iri; waa mkpọla-ododo, ẹrwa iya dų unu shẹkelu iri l'ise; waa akpawuru-uwe iri. ⁶ O je eworu ẹkwo-ozì ono nù eze ndu Ízurèlu. Ẹkwo-ozì ono bẹ sùru: “Mu gude ẹkwo-ozì-a ezi onye-ozì mu, bụ Nemanu g'ọ byapfuta ngu; g'i mee ya g'ọ ka mma l'ekpenta, eme iya nù.”

⁷ Eze ndu Ízurèlu bya agụa ẹkwo-ozì ono; bya eworu uwe iya zijashia; bya echishia; sù: “?Bụ mu bụ Chileke? ?Mu a-dų ike gbua egbugbu bya anù-phu ndzų azų ọzo tọo; mbụ meru g'ọ gude nwoke-a zia onye-a g'ọ bya gẹ mu mee ya g'ọ ka mma l'ekpenta, eme iya nù? Unu lewa iya rọ ẹnya; tọ bụdu g'ọ daru mu l'iya bẹ ọcho ono.”

⁸ Elayisha onye kẹ Chileke bya anuma l'eze ndu Ízurèlu bẹ zijashiru uwe iya; o zia eze nzi sù: “?Bụ gunu meru iphe, i zijashiru uwe ngu? Gẹ nwoke ono byapfuta mu; g'ọo-maru l'onye mpfuchiru Chileke nọ lẹ Ízurèlu.” ⁹ Ọo ya bụ Nemanu chiru inya iya; mẹ ugbo-inya iya byarwuta onu-ulo Elayisha; bya apfuru. ¹⁰ Elayisha zia onye-ozì g'ọ je asụ iya: “Je je awụa ẹhu ugbo ẹsaa l'enyimu Jiọdanu! Ọo ya bụ; ẹhu ngu abya adų g'ọ shi dų; l'ibya adų ichẹ.”

¹¹ Obenu lẹ Nemanu gude ẹhu-eghu tųgbua asuje: “Mu gbẹkwa rịa l'o gege afuta byapfuta mu; bya apfuru kpoku ẹpha Chipfu, bụ Chileke iya; mbụ phuphechakponu ẹka iya l'ẹka ono,

ekpenta l'eme mu ono; bya emee mu ge mu du iche. ¹² Enyimu Abana; me enyimu Farupa, dugbaa le Damasukosu; ?ta akakotadu mini, dukota le Izurelu ree? Mu e-jenu je awua ehu obu l'eka ono duwaro iche obu." Oo ya bu; o ghakobe gude ehu-eghu tugbua lashia.

¹³ Ndu ozi Nemanu jepfu iya je asu iya: "Nna; o -bu l'onye mpfuchiru Chileke ono suru g'i mee iphe ozo, kabaa shii; ?ti g'i medu iya to? ? Denuwaro g'o du l'eka o suru ngu g'i je awua ehu; du iche?" ¹⁴ Oo ya bu; Nemanu tugbua je atsua otsiri l'enyimu Jiordanu ugbo esaa egube ono, onye ke Chileke pfuru ono; akpehu iya bya alwa azu du ge ke nwatanshii; o bya ewekorohu.

¹⁵ Teke ono; Nemanu yee ndu-ozu iya swiru laphu azu jepfu onye ke Chileke ono. O rwua bya apfuru iya l'iphu su: "Nta-a be mu kabewa maru l'o to dudu eka Chileke nobaa le mgbokoa l'ophu; gbahaa le Izurelu. Jiko natanu iphe, mube nwozi ngu anu ngu."

¹⁶ Elayisha su: "Eshinu Chipfu no ndzu g'o no iya-a; mbu onye ono, mu ejeru ozi; be o bu ire-lanu l'o to dudu iphe, mu anata." Nemanu rwokota iya nta rwo imo g'o nata iya; o jika.

¹⁷ Nemanu su: "O -buru li ti natadu iya; jiko kponaa mube onye-ozu ngu eja, inya-mulu labo a-du ike vua. Noo kele mube onye-ozu ngu ta abyadu egwebaa ngweja-akpo-oku; m'o bu ngweja ozo nu agwa ozo; gbahaepho Chipfu. ¹⁸ Ole-a; ge Chipfu guaru mube onye-ozu ngu nvu l'iphe lanu kpoloko. Iphe ono bu o -buru le nnajiuphu mu jeshiaru l'ulo agwa Rimonu eje

iya abarụ ẹja; mu duru iya ọ nọdu eje; mu -jerwua je etsoru iya phozetakwaphọ l'ụlo agwa Rimonu ono; jiko ọ Chipfu ọnaaru iya mụbe onye-ozị ngu nvụ.”

¹⁹ Elayisha sụ iya: “Tọkwa ẹhu-o.”

Nemanu bya atugbuwa jeriberu ụzenya nwan-shii; ²⁰ Gehazi, bụ onye-ozị onye ọ Chileke, bụ Elayisha pfaahaa l'ime onwiya; sụ: “Nta-a bẹ nnajịuphu mu haru Nemanu, onye Aramu-a ọ mmanu; ọphu ọ dudu iphe, o gude bya, ọ nataru iya. Eshinu Chipfu nọ ndzu g'ọ nọ iya-a; bẹ ọbu g'ọ bụ ire-lanu ọ mu a-gbapfu iya je anata iya iphe.”

²¹ Ọo ya bụ; Gehazi gbapfushia Nemanu. Nemanu hụmaepho onye agba agbapfuta iya nū; o shi l'ugbo-inya iya nyizeta jeshia ya ndzuta; bya asu iya: “?Bụ-a k'oma ọo?”

²² Gehazi sụ “Ee; ọ bukwa-a k'oma. Ọo nnajịuphu mu bẹ ziru mu ọ mu bya asu ngu l'ọo nta-a bẹ unwokoro labo, bụ ndu shi l'ogbo ndu mpfuchiru gbẹ shi l'alị ụbvú ụbvú ndu Ifuremu bya ibe iya. Sụ-a; jiko g'ị nunu pẹ mkpọla-ọchaa, ọrwa iya du talentu lanu; waa upfu ọkwa labo.”

²³ Nemanu sụ: “Wotarọo ya mkpọla-ọchaa, ọrwa iya du talentu labo.” Ọ rwoahaa Gehazi g'ọ nata iya ọ. O kekọbe mkpọla-ọchaa, ọrwa iya du talentu labo l'ime ọda labo; ye iya akpawuru-uwe labo ono woru bo ndu-ozị iya ụmadzu labo; ọpẹ vuta iya vuru Gehazi ụzo. ²⁴ Gehazi rwuepho l'ụbvú ono; ọ nata ndu-ozị ono iphe ono woru pahaa l'ụlo. Ọ bya edufu ndu ono; ọpẹ lashia. ²⁵ Tọbudu iya bụ; ọ bya abahu l'ụlo je

apfuru l'iphu nnajiuphu iya. Elayisha jiahaa ya sụ:

“Gehazi; ?Bụ awe bẹ i shi jee?”

Gehazi sụ: “Ọ tọ dukwa ẹka onye-ozi ngu shi jee.”

²⁶ Elayisha sụ iya: “?Unme mu te eshinu-a etso ngu teke ono, nwoke ono shi l'ugbo-inya iya nyizeta byapfutashia ngu pho? ?Bụ nta-a bẹ ọ gbaru g'a nata okpoga; mę ẹkwa; mę mgbabu olivu; mę opfu-vayinu; mę igwe aturu; mę eswi; mę ndu-ozi unwoke mę unwanyi?”

²⁷ Ekpenta ono, shi eme Nemanu l'e-sweru unu l'awa ngu jasụ l'ojejoje.” Ọo ya bụ; Gehazi shi l'iphu Elayisha lufu; ekpenta dzuru iya ẹhu. Ọ chanwehu; chaaha g'aka-mini-suno.

6

Ire ogbunku, ese eli

¹ O rwuru ujiku lanu; ogbo ndu mpfuchiru sụ Elayisha: “Lenu; ẹka-a, anyi lẹ ngu tukuror buru-a ta asụekwa anyi eburu. ² G'anyi jenu Jiordanu, bụ ẹka onyenonu e-gbuta oswebe, anyi e-gude meta ẹka anyi l'a-noduje l'ẹka ono.”

Elayisha sụ: “Unu jenu.”

³ Todbudu iya bụ; onye lanu l'ime phẹ sụ: “Jiko tsonuru anyibe ndu-ozi ngu jee.”

Elayisha sụ: “Mu e-je-a.” ⁴ Ọo ya bụ; o tsoru phẹ jeshia.

Ephe rwuepho Jiordanu; ephe wata egbutsushi oshi. ⁵ Onye lanu nodu e-gbuta oswebe nkiya; ire ogbunku, o gude kpofu dalahu lẹ mini. O chishia

mkpu; sụ: “Nnajiuphu mu-e; nshio mu-e! O kwa anguta be mu ngutaru iya-o.”

⁶ Oo ya bu; Elayisha, bu onye ke Chileke ono sụ: “?Bu l'awe be o dalahuru?” O goshi iya eka o dalahuru. Elayisha gbuta oshi chiee l'eka ono. Ire ogbunku ono see eli. ⁷ O sụ: “Ngwa-a; gutawa iya ro.” Nwoke ono machia eka guta iya.

Ndu ojoğu ndu Arámu atsụ ishi

⁸ A nonyaa; eze ndu Arámu tsoahaa ndu Ízurelu oğu. Yee ndu-ishi ojoğu iya bya achia idzu sụ: “Eka pho; me eka du egube pho be mu e-dobe odu-oğu.” ⁹ Onye ke Chileke bya ezia eze ndu Ízurelu; sụ: “Kwabekwaru onwongu enya gi ti ghata eka ono aghata; kele ndu Arámu ejekwa ala l'eka ono.” ¹⁰ Oo ya bu; eze ndu Ízurelu zia g'e jeshia l'eka ono, onye ke Chileke pfuru iya opfu iya ono. Elayisha nodu anoduje agbaru eze ama tekenteke; k'ophu o kwabekwanuru onwiya enya l'egube eka du nno.

¹¹ Iphe ono ghushiaha eze ndu Arámu eghu ike. O bya ekua ndu-ishi ojoğu iya sụ phe: “Unu karu mu onye ophu turu íkè yeru eze ndu Ízurelu l'ime anyi.”

¹² Onye lanu l'ime ndu-ishi ono sụ: “Nnajiuphu mu, bu eze; o to dukwa. Oo Elayisha, bu onye mpfuchiru Chileke, bu l'ali Ízurelu be epfukotajeru iya iphemiphe, i no l'ime mkpuru-azee ngu pfua.”

¹³ Eze ndu Arámu sụ: “Unu je achoo eka Elayisha obu no; k'ophu mu e-ye ndu e-je egude iya nu.” A bya epfuaru iya l'o no le

mkpukpu Dotanu. ¹⁴ O bya eyefu ikpoto ndu ojogu; ephe chigbaaru inya; me ugbo-inya. Ephe gude enyashi je je aso-phee mkpukpu ono mgburugburu.

¹⁵ O be teke nwozi onye ke Chileke ono tehuru l'onmewa utsu; bya alufu etezi. O jeshia ele enya; ikpoto ndu ojogu; me inya phe; waa ugbo-inya phe so-phewaa mkpukpu ono mgburugburu. Nwozi iya ono chishia su: "Owa-e! Nnajiuphu mu; ?Bu gunu be anyi e-me?"

¹⁶ Onye mpfuchiru Chileke ono su: "Ba tsushi ebvu; noo kele ndu ophu no swiru anyi be ka ndu ophu no swiru ephebedua shii."

¹⁷ Elayisha bya pfuru nu Chileke su: "Jiko Chipfu; menaa g'enya sahu nwozi mu-a; k'ophu oo-huma uzo." Oo ya bu; Chipfu bya eme enya sahu nwokoro ono; o huma l'iphe, jiru ubvu ono gbathe Elayisha mgburugburu bu inya; me ugbo-inya, l'enwugbaa oku.

¹⁸ Ge ndu ojogu Aramu ono abyapfuta Elayisha ogu be o pfuru nu Chipfu su: "Menaa ge ndu-a tsukotaaha ishi." Chipfu meru ishi tu phe; egube ono, Elayisha pfuru nu iya ono.

¹⁹ Tobudu iya bu; Elayisha su phe: "Eka-a ta abukwa uzo; ophu o to bukwa mkpukpu ono baa. Unu tsoru mu ge mu duta unu jepfu onye unu achu." O duru phe jeshia Sameriya.

²⁰ Ephe bahuepho le Sameriya; Elayisha pfuru nu Chipfu su: "Gube Chipfu; menaa ge ndu-a saa enya; puhahaa uzo." Oo ya bu; Chipfu bya emee enya sahu phe. Ephe bya elee enya huma l'oo l'echilabo Sameriya be ephe no.

21 Tòbudu iya bụ; eze ndu Ízurelu húmae phẹ phọ; ọ sụ Elayisha: “Nnana mu; ?Bụ gẹ mu gbushia phẹ tọo? ?Mu gbushiwa phẹ rọ?”

22 Elayisha sụ iya: “Te gbushikwa phẹ. ? Ndu i gude ogu-echi ngu waa apfu ngu kputa lẹ ndzụ bẹ iigbushije tọo? Nụ-chia phẹ nri; l'i doberu phẹ mini; k'ọphu ẹphe e-ri; ngua; lapfushia nnajiuphu phẹ.” 23 Ọo ya bụ; eze ndu Ízurelu bya eshiaru phẹ ọkpobe ite ẹbyaa. Ẹphe rijishia ẹpho; ngu-jishia ẹpho; o dufu phẹ; ẹphe lapfushia nnajiuphu phẹ. Ọo ya bụ; ndu ojogu ọ-lwua-ọlaa, shi l'alị ndu Arámu byaberu ọgu l'alị ndu Ízurelu.

Ọkpa-nri, du lẹ Samériya

24 E mechaa; Benu-Hadadu, bụ eze ndu Arámu bya akpakọo ndu ojogu iya l'ọphu; chita phẹ; ẹphe jeshia je ekephee mkpukpu Samériya.

25 Ọkpa-nri bya apaa ẹka lẹ mkpukpu Samériya ono. Ẹphe kepheru iya nọo ọdu k'ọphu bụ l'e reaharu ishi nkapfu-igara lanu ukporo mkpola-ọchaa ugbo ẹno; bya ereaha nshị ndo, habe nwahabe mkpola-ọchaa ise.

26 O be teke eze ndu Ízurelu eje aghata l'eli igbulọ, e gude kpụ-pheta mkpukpu ono mgburugburu; nwanyị lanu rashiaru iya sụ: “Nnajiuphu mu, bụ eze; gbanaaru mu mkpu!”

27 Eze sụ: “Ọ -buru lẹ Chipfu ta agbaduru ngu mkpu; ?bụ awe bẹ mu e-shi gbaaru ngu mkpu? ?Mu e-shi l'ẹka eechije balị; tọ l'ẹka aazọshije mẹe?” 28 Eze bya ajia ya sụ: “?Bụ gunu eme ngu?”

Nwanyị ono sụ iya: “Oo nwanị-a bẹ sụru gẹ mu wota nwa mu g'anyi taa anụ iya ntanụ; o -rwua echele; o wota nwa nkiya g'anyi taa anụ iya. ²⁹ Oo ya bụ; anyi woru nwa nkemu shia taa anụ iya. O be lẹ nchitabọhu iya; mu sụ iya g'o wota nwa nkiya g'anyi taa anụ iya; o wowaru iya wohaa.”

³⁰ Eze nūmachaepho iphe ono, nwanị ono kọru ono; bya alajashia uwe iya. Teke ooghata l'eli igbulọ ono; ndu nọ l'ẹka ono lee ẹnya hūma g'o yeru uwe-aphụ l'ime ẹhu.

³¹ O pfua sụ: “Gẹ Chileke gwakwaa mu ọchi; mbụ g'o mekwaa mu ọphu ka njo m'ọ buru l'ishi Elayisha nwa Shafatu bẹ kpopfuru iya nū ntanụ-a!”

³² Teke ono bẹ Elayisha yee ndu bụ ọgerenya mkpukpu tukokporuro nọdu l'ibe iya. Eze bya ezia onye-ozii; o vuru iya ọzo jeshia ibe Elayisha. Onye ọbu, e ziru ozii ọbu bya ejerwu; Elayisha vuwaru ọzo pfiaru ndu bụ ọgerenya ono sụ: “? Unu hūmawaro onye mgbugbūmadzu-a g'o yeru onye a-bya egbuta mu ishi? Onye ono, o ziru ozii ono -byaepho; unu gụ-chia ọzo; swọ-chia ya iphe g'ọ tọ bata. ?Tọbudu igiji-ọkpa nnajiuphu iya bẹ mu anụ g'ootso iya l'azu phọ?”

³³ Elayisha kpukwaduru-a iphe ono l'onu epfu; onye ono, e ziru ozii ono byapfutawa iya. Eze sụ: “Iphe-ẹhuka-a bụ l'ẹka Chipfu bẹ o shi. ?Bụ kẹ gūnu bẹ mu a-da ngabẹbaaru Chipfu ọzobaa?”

7

¹ Tọbudu iya bụ; Elayisha sụ: “Unu nūmadupho iphe, Chipfu pfuru. Chipfu sūru-a:

‘Egube nta-a echele be aa-nodu ere ogbongu utu-iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ochaa, erwa iya du shekelu lanu; l’e ree ogbongu balı labo mkpola-ochaa, erwa iya dukwapho shekelu lanu l’onu-abata Sameriya.’ ”

² Onye-ishi, anoduje eyeru eze aka su onye ke Chileke ono: “Ooyapho! O-betakpoo Chipfu ghashia uzo eku k’imigwe be o to byadu adu nno.”

Elayisha su iya: “Ii-gude enya ngu huma iya; ole i ti byadu atso iya onu.”

Ndu ojogu Aramu agba oso

³ O nweru umadzu eno, ekpenta emegbaa, anoduje l’onu aka eeshije abahu le mkpukpu Sameriya. Epe su nwibe phe: “?Bu gunu meru iphe anyi a-nodu l’eka-a jasụ anyi anwushihu?

⁴ Anyi -su g’anyi bahu l’ime mkpukpu be anyi anwushihu; kele egu eme l’eka ono. Teke anyi no l’eka-a; anyi anwuhukwapho. G’anyi jechia l’odu-ogu ndu Aramu je eworu onwanyi nu phe. Epe -haa anyi; oo ya bu anyi anodu ndu; teke epe gburu anyi; anyi anwushihu nu.”

⁵ O be le nchi-atu-chite; epe gbalihu jeshia l’odu-ogu ndu Aramu ono. Epe rwuepho l’aguga odu-ogu ono; ophu o to dudu m’onye nokwadu l’eka ono; ⁶ kele Chipfu meru ge ndu ojogu ndu Aramu numa igiji ikpoto ugbo-inya; me k’inya; me igiji ikpoto ndu ojogu; k’ophu epe suru nwibe phe: “Unu lekpodapho! Eze ndu Izurelu be butaakwaru eze ndu Hetu; me eze ndu Ijiputu g’ephe bya etsoo anyi ogu.” ⁷ Oo ya bu; o be le nchi-atu-chite; epe wulihu;

gbalachaa; gbadochaa ụlo-ẹkwa phẹ; mẹ inya phẹ; mẹ nkafụ-igara phẹ. Ẹphe gbado ọdu-ọgu phẹ ono g'ọ dụ; gbakashihu; gbaahaa ọso ndzụ phẹ.

⁸ Ndu ekpenta ono rwepho l'aguga ọdu-ọgu ono; ẹphe bahu l'ulo-ẹkwa lanu; ria; bya angua; vuta mkpola-ochaa; mẹ mkpola-ododo; mẹ ẹkwa je eworu domia. Ẹphe bya alaphuta azu; bya abahu l'ime ụlo-ẹkwa ọzo; vukọ iphe, dụ iya nu; je edomikwapho.

⁹ Tọbudu iya bu; ẹphe sụ nwibe phẹ: “Anyi te emekwa ree. Ntanu-a bẹ bu eswe ozi-oma; ọle anyi gbẹ nọ-kirishia. Ọ -buru l'anyi kwaberu jeye l'utsu bẹ aa-nukwa anyi aphụ. Unu g'anyi jeekwapho nta-a je epfuaru iya ndibe eze.”

¹⁰ Ọo ya bu; ẹphe tugbua je ekua ndu echeje nche l'onu-abata mkpukpu ono pfuaru phẹ iya sụ: “Anyi jeru l'ọdu-ọgu ndu Arámu; ọphu ọ dudu m'onye lanu, nọ l'ẹka ono; ọphu anyi ta nụmaduru ukporo nemadzu. Ọ buru inya; mẹ nkafụ-igara bẹ likachaaru l'ẹka ono; ụlo-ẹkwa phẹ dwepho g'ọ dụ.” ¹¹ Ndu nche ono raa ozi ono arara; e je epfua ya l'ibe eze.

¹² Eze gbalihi l'enyashi ono; bya asu ndu-ozi iya: “Mu a-karu unu iphe, ndu Arámu meru anyi nta. Ẹphe maru l'egu eme anyi. Ọo ya meru g'ọ gude ẹphe lufu l'ọdu-ọgu phẹ ono je edomishia onwophe l'egu. Ọriri phẹ bu l'anyi futajenu pho afuta; g'ẹphe akpuko anyi lẹ ndzụ; zebata l'ime mkpukpu-a.”

¹³ Onye lanu lẹ ndu-ozi eze ono sụ: “G'anyi haru zia unwoke g'ẹphe gude inya ise, phoduru lẹ mkpukpu-a jeshia. E -gudeshia phẹ bẹ onodu

phẹ a-dùhukwapho gẹ kẹ ndu Ízurelu ono, a haru l'ẹka-a. Mbụ l'ẹphe a-dùepho g'ikpoto ndu Ízurelu ono, lawaru l'iyi ono. Oo ya bụ g'anyi ziekwá phẹ g'ẹphe je amaru iphe, meru nụ.”

¹⁴ Oo ya bụ; ẹphe bya achita ụgbo-inya labo; megbaa inya. Eze bya ezia g'a choru ndu ojoğu ndu Arámu jeshia; bya asụ phẹ: “Unu je amaru iphe, nwuru nụ.” ¹⁵ Ẹphe chọo phẹ jasụ l'enyimu Jiódanu; ẹphe hụma g'uwe mẹ ivu, ndu Arámu tuphashiru l'ẹka ẹphe agba egwegwa agbala jiru lẹ gbororo. Oo ya bụ; ndu ono, jeru ozi ono laphushia azụ je epfuaru iya eze. ¹⁶ Tọbudu iya bụ; ẹphe tugbua je egwekọo iphe l'odu-ogu ndu Arámu ono. Noo ya; e mechaa ree ogbongu utu-iphe, eegudeje eme buredi mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dụ shẹkelu lanụ; bya eree ogbongu balị labo mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dukwapho shẹkelu lanụ; ẹgube ono Chipfu pfuru l'ọo-dụ ono.

Aazo onye-ishi ozi eze pyakapyaka

¹⁷ Eze ndu Ízurelu yeru onye-ishi ozi, eyejeru iya ẹka g'o leta ẹnya l'onu-abata mkpukpu ono. O buru l'ẹka ono bẹ e gude okpa zọo ya pyakapyaka; o nwuhu; ẹgube ono, onye kẹ Chileke pfuhawaru iya teke ono, eze jeru ibe iya-a. ¹⁸ Kele teke ono, onye kẹ Chileke pfuru eze sụ: “Egube nta-a echele bẹ ee-re ogbongu utu-iphe, eegudeje eme buredi mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dụ shẹkelu lanụ; bya eree ogbongu balị labo mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dukwapho shẹkelu lanụ l'onu-abata Samériya;” ¹⁹ bẹ onye-ishi ozi ono, eyejeru eze ẹka ono sụru: “Ọoyapho!

Ọ tọ byakwa l'eme nno; o betakpọoru Chipfu gụhashia ọzo ẹku k'imigwe." Elayisha sụkwana iya: "Ii-gude ẹnya ngu hụma iya; ọle ị tị byadu eri iya." ²⁰ Ọ bụru g'ọ nwuru iya bụ ono; mbụ lẹ ndiphe zọru iya pyakapyaka; ọ nwuhu l'ọnu-abata mkpụkpu ono.

8

Aanu-phu nwanyị Shunemu alị iya azu

¹ O nweru teke Elayisha pfujeru nwanyị ono, o mejeru nwa iya, nwuhuru anwuhu; o teta nọdu ndzụ phọ sụ: "Gbeshi; duta ndibe ngu g'unu lufu je anọdu l'ẹka unu e-jekpọepho anọdu; kele Chipfu bẹ kuwaru ọkpa-nri oku g'ọ bya l'alị-a. Ọkpa-nri ono bẹ a-nọ apha ẹsaa." ² Ọo ya bụ; nwanyị ono gbeshi bya emee iphe, onye ke Chileke ono pfuru; duta ndibe iya; ephe lufu; je anọdu apha ẹsaa l'alị ndu Filisitayinu.

³ A nọchaepho apha ẹsaa ono; nwanyị ono shi l'alị ndu Filisitayinu lwa. Ọ bya ejepfu eze je arwọahaa ya g'a nụ-phu iya ọlo iya mę alị iya azu. ⁴ Teke ono bẹ eze epfuru Gehazi, bụ onye-ozị onye ke Chileke asuje: "Kakotanuru mu iphe-ọhumalenya, Elayisha meshikotaru?" ⁵ Gehazi nọdu akọru eze gę Elayisha gude mee g'onye nwuhuru anwuhu teta nọdu ndzụ ọzo; a bya l'amaru; nwanyị ono, Elayisha meru nwa iya o teta nọdu ndzụ ono bata bya arwọahaa eze g'a nụ-phu iya ọlo iya azu; yęe alị iya.

Tọbudu iya bụ; Gehazi sụ: "Gube nnajuphu mu, bụ eze; ọo nwanyị ọbu ba; yęe nwa iya ono, Elayisha mejeru; o teta nọdu ndzụ ono." ⁶ Eze

bya ajia nwanyi ono k'iphe ono; o kòkotaru iya ya.

Oo ya bu; eze bya eduru onye-ozì lanu yeru iya su: “woru iphe, bu ke nwanyi ono g'ò ha nu-phukòta iya azu. Nukota iya iphe, shikòta l'ali iya futa; e -shi mboku, o lufuru l'ali-a byasu nta.”

Hazelu egbu Benu-Hadadu

⁷ Tobudu iya bu; Elayisha bya ejee Damasukosu. Teke ono be iphe-ememe guderu Benu-Hadadu, bu eze ndu Aramu. A bya epfuaru iya l'onye ke Chileke be byaru nu. ⁸ Eze su Hazelu: “Wota iphe, i-nu onye ke Chileke ono gude; g'i shi iya l'eka kpataedu Chipfu ishi su: “?Mu a-ka-a mma l'iphe, eme mu nu-a too?”

⁹ Oo ya bu; Hazelu bya ewota iphe, dugbaa iche iche, kakota ree, shi le Damasukosu dojia l'eli inya-kamelu ukporo labo gude jepfushia Elayisha. O rwua bya apfuru iya l'iphe su: “Nwa ngu, bu Benu-Hadadu, bu eze ndu Aramu be ziru mu ge mu bya ajia ngu me ya ?a-ka-a mma l'iphe, eme iya nu?”

¹⁰ Elayisha su iya: “Je asu iya l'oo-ka-a mma; ole Chipfu be goshikwanuru mu l'o nwuhufutaje.” ¹¹ O woru enya dazibe Hazelu jeye iphere gude iya. Onye ke Chileke ono, raahaa ekwa.

¹² Hazelu su: “Nnajiuphu mu; ?bu gunu be iiraru?”

Elayisha su: “Ishi ekwa mu bu le mu mawaru ejo-iphe, ii-me ndu Izurelu. Ii-tushikota oku l'ekameka, ephe kpuru; o shihu ike; teme

unwokoro p̄h̄e b̄e ii-gude ogu-echi gbushia; gwee unwegirima p̄h̄e arakabya; kpaflushia unyomu p̄h̄e, d̄u ime ẹpho.”

¹³ Haz̄el̄u s̄u: “?D̄enu ḡe m̄ube onye-oz̄i ngu, b̄uepho nk̄uta b̄e ọbu e-shi mee iphe, par̄u ẹka nno?”

Elaȳisha s̄u: “Chipfu b̄e goshiwaru mu l'ii-mechaa b̄uru eze ndu Arámu.”

¹⁴ Ọo ya b̄u; Haz̄el̄u haa Elaȳisha lapfushia nnaj̄iuphu iya, b̄u B̄enu-Hadadu. B̄enu-Hadadu j̄ia ya s̄u: “?B̄u ḡunu b̄e Elaȳisha pfuru ngu?” Haz̄el̄u s̄u: “Ọ s̄ukwaru mu l'ii-ka-a mma.” ¹⁵ Ọ rwua l̄e nchitab̄ōhu iya; Haz̄el̄u wota ukpo t̄see l̄e mini; ọ nḡugua ya anḡugu; o wota iya kwechia B̄enu-Hadadu iphu; ọ nw̄uhu. Haz̄el̄u b̄uru eze n̄ochia ẹn̄ya iya.

*Teke Jióramu b̄u eze ndu Jiuda
(2Iphe 21:1-20)*

¹⁶ L'apha, kwe Jióramu nwa Éhabu apha ise, ọ watar̄u ab̄uru eze ndu Ízurēlu, b̄u iya b̄u teke Jiehoshafatu shi b̄uru eze k̄e ndu Jiuda; b̄e Jióramu nwa Jiehoshafatu byaru ab̄uru eze ndu Jiuda. ¹⁷ Jióramu b̄e n̄owaru ụkporo apha l'apha iri l'ẹbo teke ọ watar̄u ab̄uru eze. Iphe, ọ n̄oru l'aba-eze b̄uru apha ẹsato l̄e Jierúsalem̄u.

¹⁸ Ọ tsoo ẹka ndu eze ndu Ízurēlu; mee ḡe ndibe Éhabu meru; k̄ele ọ l̄uru nwada Éhabu. Ọ meru ẹjo-iphe l'ẹn̄ya Chipfu. ¹⁹ Ọle Chipfu gude k'onye-oz̄i iya, b̄u Dévidi; ọphu o too vudu iya evuvu g'o mebyishia ndu Jiuda; k̄ele o kwehawaru Dévidi ukwe l'unwu iya; m̄e awa iya ta abyad̄u abubuhuru eze jas̄uru as̄uru.

²⁰ Teke Jióramu bụ eze; bẹ ndu Edomu kwe-furu ndu Jiuda ike; bya ahọtaru onwophe onye a-buru eze phe. ²¹ Noo ya bụ; Jióramu chíta ugbo-inya iya g'ọ ha jeshia mkpukpu Zayi. Ndu Edomu bya ekephee yee ndu-ishi ugbo-inya ono mgburugburu. O be l'enyashi; ọ gbeshi bapfu ndu Edomu ono ọgu. Ọle ndu ojogu iya gbaru nanu nanu lashia ibe phe. ²² O buru ge ndu Edomu ekwefuru ndu Jiuda ike bụ ono byasu ntanu O bukwarupho teke ono bẹ ndu Libuna kwefuru ike nkephe.

²³ Iphemiphe ozo, Jióramu megbaberu bẹ e dekọtaru l'ekwo-akọ ke ndu eze ndu Jiuda. ²⁴ Oo ya bụ; Jióramu nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi. Nwa iya nwoke, bụ Éhazaya buru eze nọchia enya iya.

*Teke Éhazaya bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 22:1-6)*

²⁵ L'apha, kwe Jióramu nwa Éhabu apha iri l'ẹbo, ọ bụ eze ndu Ízurelu bẹ Éhazaya nwa Jióramu byaru aburu eze ndu Jiuda. ²⁶ Éhazaya nọwaru ukporo apha l'apha labo teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụ apha lanu le Jierúsalemu. Epha ne iya bụ Atalaya, bụ nwanwa Omuri, bụ onye ono, bụ eze ndu Ízurelu ono. ²⁷ O tsoo ẹka ndibe Éhabu; mee ẹjo-iphe l'enya Chipfu egube ndibe Éhabu meru; kele ọ bụ ogo ndu unuphu ibe Éhabu.

²⁸ O tsoru Jióramu nwa Éhabu; ephe jepfu Hazelu, bụ eze ndu Arámu ọgu le mkpukpu

Ramotu, du l'ali Giladu. Ndu Aramu ono meka Jiaramu iphe. ²⁹ Oo ya bu; eze, bu Jiaramu lashia mkpukpu Jiezerelu g'o je anodu nyaa iphe-ehuka ono, ndu Aramu mekaru iya le mkpukpu Ramotu teke ono, o tsoru Hazelu, bu eze ndu Aramu ogu ono.

No iya; Ehazaya nwa Jiaramu, bu eze ndu Jiuda jeshia aji Jiaramu nwa Ehabu le mkpukpu Jiezerelu l'iphe-ehuka ono, e mekaru iya ono.

9

Aawu Jiehu manu l'ishi g'o buru eze ndu Izurelu

¹ Onye mpfuchiru Chileke, bu Elayisha bya ekua onye lanu l'ogbo ndu mpfuchiru su iya: "Jikobe; wota mgbere manu-a jeshia mkpukpu Ramotu, du l'ali Giladu. ² Teke i rwuru aka ono; lee enya Jiehu nwa Jiehoshafatu; mbu nwanwa Nimushi. Kuchi iya ekuchi l'eka unwanwa iya no; duru iya g'unu bahu l'ime ulo. ³ Teke ono be ii-wota mgbere manu ono; woru manu ono wua ya l'ishi su: 'Chipfu suru-a: Mu wuru ngu manu l'ishi gi buru eze ndu Izurelu.' I-mechaa nno; guhaa uzo gbagbua; ba kpokwa upfu!"

⁴ Oo ya bu; nwokorobya ono, bu onye mpfuchiru ono tugbua jeshia mkpukpu Ramotu, du l'ali Giladu. ⁵ O -rwuepho; o huma ndu-ishi ndu ojogu g'ephe no ndzuko; o su: "Onye-ishi ojogu; mu nwekwaru ozi, mu e-ziekwa ngu."

Jiehu jia ya su: "?Bu onye ole l'ime anyi be iipfuru?"

O su iya: "Oo gubedua; onye-ishi ojogu."

⁶ Oo ya bu; Jiehu gbalihu ephe bahu l'ime ulo. Onye mpfuchiru ono woru manu ono wua ya l'ishi su: "Chipfu, bu Chileke ke Izurelu suru-a: 'Mu wuwaru ngu manu l'ishi gi buru eze ndibe ke Chipfu; mbu ndu Izurelu. ⁷ Ii-tuko ndu onu-ulo ibe Ehabu, bu nnajiuphu ngu gwee arakabya; k'opfu mu e-shi nno gwata ugwo ochi ndu-ozu mu ono, bu ndu mpfuchiru; waa k'iphe, bukpuo ndu-ozu Chipfu, bu ndu Jiezebelu gbushikotaru. ⁸ Ndibe Ehabu l'opfu a-buru mkpurupyata. Mu e-gbufu iphe, bukpuo nwa nwoke l'onulo ibe Ehabu l'ali ndu Izurelu; m'o bu ohu m'o bu amadu. ⁹ Mu e-me ibe Ehabu g'o du g'ibe Jierobowamu nwa Nebatu; mekwapho g'o du g'ibe Basha nwa Ahayijia. ¹⁰ Jiezebelu be bu nkuta a-ta iya l'egu, du le Jiezerelu. O to dudu onye e-li iya elili.' " O pfuchaa nno; bya aguhaa uzo gbafu.

¹¹ E mechaa; Jiehu bya ejepfushia ndu-ishi ndu ojogu ophuna; onye lanu jia ya su: "?Bu-a k'oma? ?Bu gunu be onye obvu ono achodoru ngu?"

Jiehu su: "G'unu mahawaru onye obu bya amaru g'oopfufe opfu-a."

¹² Ephe su: "Oo uka be obu! Pfuaru anyi iphe obu."

Jiehu su: "Iphe, o pfuru mu bu le Chipfu suru le ya wuwaru mu manu l'ishi ge mu buru eze ndu Izurelu."

¹³ Ephe mekebe egwegwa je achikoo uwe phe bya atoru iya l'ali g'o zo okpa. Ephe nodu egbu opu asuje: "Jiehu buakwaa eze!"

Jiehu egbu Jióramu

¹⁴ Noo ya; Jiehu nwa Jiehoshafatu; mbụ nwanwa Nimushi bya agbaaru Jióramu ejo idzu. Teke ono bẹ Jióramu yee ndu Ízurelu l'ophu shi etso Hazelu, bụ eze ndu Arámu oḡu g'ẹphe e-shi gbobuta mkpụkpu Ramotu, dụ l'alì Giladu. ¹⁵ Olee eze, bụ Jióramu bẹ larụ mkpụkpu Jiezerelu je anyaa iphe-ẹhuka ono, ndu Arámu mekaru iya ono; teke ẹphe lẹ Hazelu, bụ eze ndu Arámu lwuru oḡu ono. Oo ya bụ Jiehu sụ: “O -buru l'oo uche unu bụ ono; g'ọ tọ dukwa onye e-shi lẹ mkpụkpu-a pyofu jeshia mkpụkpu Jiezerelu je edoo iphe-a.” ¹⁶ Tọbudu iya bụ; Jiehu nyihu ugbo-inya iya gbaru jeshia mkpụkpu Jiezerelu; kele oo ẹka ono bẹ Jióramu zẹ. Ẹhazaya, bụ eze ndu Jiuda bẹ jeru iya ajiji.

¹⁷ O be teke onye-nche, pfulu l'ulo eli, dụ lẹ mkpụkpu Jiezerelu ono humaru Jiehu; me ndu awu etso iya nu g'ẹphe dzeberu abya; o chishia mkpu sụ: “O nwekwaru ndu mu humaru, awu abyanu-o!”

Jióramu sụ: “G'a chota onye agba l'inya zia g'ọ gba phe ndzuta je aja phe sụ: ‘?Bụ-a k'oma tọ?’”

¹⁸ Onye agbaje inya gbagbua je agba Jiehu ndzuta sụ iya: “Eze suru: ‘?Bụ-a k'oma tọ?’”

Jiehu sụ iya: “?Unu gude k'oma eme gunu? Ghakobe; tso mu l'azu!”

Onye-nche ono sụ eze: “Onye e ziru jepfuakwaru phe; ole o gbẹ ophu o tọ lwaedu azu.”

¹⁹ Oo ya bụ; eze; bya ezia onye agbaje inya lẹ k'ugbo ẹbo. O bya ejepfu phe bya asu: “Eze suru-a: ‘?Bụ-a k'oma tọ?’”

Jiehu sụ iya: “?Unu gude k'oma eme gunu? Ghakobe; tso mu l'azu!”

²⁰ Onye-nche ono sụ eze: “O jepfuakwaru phe; ọle ọ tọ lwakwaphọ azu. G'onye obu gude agba be ọ dukwa ge Jiehu nwa Nimushi; kele ogo ba ehuka ehuka.”

²¹ Jióramu sụ: “Doziaru mu ugbo-inya mu.” E doziaru iya ya. Jióramu, bu eze ndu Ízurelu; yee Éhazaya, bu eze ndu Jiuda gbagbua jepfushia Jiehu. Onyenonu noduchaa l'ugbo-inya nkiya. Eka epha gbapfuru iya bu l'ali Nabotu, bu onye Jiezerelu. ²² Jióramu humaepfo Jiehu bya aja ya sụ: “Jiehu; ?bu-a k'oma to?”

Jiehu sụ: “?Denu ge k'oma e-shi du; l'eka urwuali; me agwo nshi ono, shi ne ngu, bu Jiezebelu l'eka; kutaru l'ikpo l'ikpo egube-a?”

²³ Oo ya bu; Jióramu ghakobe; gbagbua arajeru Éhazaya sụ: “Éhazaya; o bu ogo-o!”

²⁴ Jiehu gudeepfo ike iya g'ọ ha seta apfu iya gbaa Jióramu le mgbaka ukuvu; o foo ya l'obu; o daa dakoru l'eli ugbo-inya iya. ²⁵ Oo ya bu; Jiehu pfaru onye-ishi ugbo-inya iya, epha iya bu Bidika sụ: “Pata iya je etuphaa l'ali Nabotu, onye Jiezerelu pho. Nyatakwa le teke pho, mu le ngu tukojeru gude ugbo-inya agbatso nna iya, bu Éhabu l'azu pho be Chipfu pfuru opfu ehu iya sụ: ²⁶ ‘Unyaphu be mu humaru mee Nabotu; me mee k'unwu iya, e gburu egbu. Nnajiuphu pfua sụ; mu a-gwata ngu ugwo iya l'ali-a. Noo iphe, Chipfu epfu bu ono.’ Oo ya bu; pata iya je etuphaa l'ali ono; egube Chipfu pfuru iya ono.”

Eegbu Éhazaya

²⁷ Éhazaya, bụ eze ndu Jiuda hūmaepho iphe, e me nū; o ye ọkpa l'oso tsoru ụzo, shiru bahụ lẹ mkpụkpu Bētu-Haganu gbalaaha. Jiehu chipyabe iya; asuje: “Gbagbufua ya l'eli ụgbo-inya ono!” Ẹphe gbaa ya apfu l'eka ọ nọ l'uzo, jeru lashia mkpụkpu Guru, dū lẹ mgboru mkpụkpu Ibulamu. Ọ gbaru laa mkpụkpu Megido; je anwuhu l'eka ono. ²⁸ Ndu ozi iya gude ụgbo-inya pata iya jeshia Jierúsalemụ je elia l'ilu iya l'eka e liru nna iya phẹ lẹ mkpụkpu Dévidi. ²⁹ Ọ bụru l'apha, kwe Jióramu; nwa Éhabu apha iri lẹ nanụ, o shi bataru eze ndu Ízurelu bẹ Éhazaya byaru aburu eze ndu Jiuda.

Eegbu Jiezebelu

³⁰ Noo ya; Jiehu tugbua jeshia mkpụkpu Jieze-erelu. Jiezebelu nūmaepho l'ọ byaru; o tee pensuru ọnya; memaa ẹgbushi iya emema; je eworu ọnya pyofu lẹ windo. ³¹ Jiehu bya ab-yarwuta l'onu-abata; Jiezebelu sụ: “?Bụ-a k'oma Zimiri; mbụ gube onye ono, gburu nnajiuphu ngu?”

³² Jiehu palia ọnya l'uzo windo ono sụ: “? Bụ onye bẹ turu ikè yeru mu nū? ?Bụ onye?” Tọbudu iya bụ; iphe, dū g'umadzu labo; ọzoo umadzu ẹto, bụ ndu eleta ibe eze ọnya shi lẹ windo lee ya ọnya. ³³ Jiehu sụ phẹ: “Unu gbẹ l'eka ono pata Jiezebelu zee ogbu g'ọ bya ada!” Ọo ya bụ; ẹphe tufu iya ọ bya adaa. Mee ya pfukashihu kpua l'igbulo; mẹ inya, nọgbaa l'eka ono. Jiehu gude inya gbaa ya eli; zọo ya tilitoli.

³⁴ Jiehu bahụ l'ime ụlo je eria; ngụa sụ: “Unu pata nwanyị ono, vu ọnu ono je elia; kele ọ bu phọ nwada eze!” ³⁵ Ẹphe lufushia g'ẹphe je elia ya; ọ bụwaru iphe, ẹphe humaru kpoloko bụ okpokoroko ishi iya; mę ọkpu ogboro iya; waa ọkpu oshi-ẹka iya. ³⁶ Ẹphe laphu azụ je epfuaru iya Jiehu; ọ sụ: “Ọo ya bụ iphe ono, Chipfu shi l'ọnu onye-ozii iya, bụ Elayijia ke Tishibe pfua sụ: ‘Ọo l'alị, dū le mkpukpu Jiezerelu be nkuta a-ta anụ Jiezebelu.’ ³⁷ Jiezebelu be odzu iya adu ge nshi, a nyiru tukaa nanu nanu l'alị, dū le Jiezerelu; k'ophu bu l'ọ to dudu onye byaru ahube iya ama ke g'ọ sụ: ‘Ọo Jiezebelu baa.’ ”

10

Eegbushi ndibe Éhabu

¹ Éhabu be unwu iya dū ukporo ẹto l'umadzu iri le Samériya. Ọo ya bụ; Jiehu bya edeshia ẹkwo-ozii keshiaru ndu-ishi le mkpukpu ono; mę ndu bụ ogerenya; mę ndu bụ phe mefutaru unwu Éhabu ono. Ẹkwo-ozii ono be o deru sụ: ² “Eshi ophu unu l'unwegirima nnajiuphu unu tukoru nodu; teme unu nweru ugbo-inya; nweru inya bya enweru ngwogu; nweru mkpukpu, a kpushiru ike; be bu ẹkwo-ozii a-bebeepho rwu unu ẹka; ³ unu hota onye kachaa ree; mbu onye ọ gbaru g'unu hota l'unwu nnajiuphu unu; mee ya eze; g'unu lwua ogo see iswi ọnu-ulo nnajiuphu unu.”

⁴ Ọle ndzu-agugu rwutaru phe; ẹphe sụ: “lewaro; ndu eze labo pho ta adudu ike pfuru

wọta iya ọgu. ?Denu g'anyịbedua e-shi dū ike pfuru wọta iya ọgu?"

⁵ Tọbudu iya bụ; onye bụ ishi l'ibe eze; mę onye bụ ishi mkpụkpu; mę ndu bụ ọgerenya; waa ndu bụ phę mefutaru unwu Éhabu zia Jiehu ozi sụ: "Anyi bụ ndu-ozì ngu; ọo iphe, ì sùru g'anyi mee bę anyi e-me. O to nweđu onye anyi eme eze; mekpọephọ iphe, ì rìru l'ọ pfuru ọto."

⁶ Jiehu bya edeeru phę ẹkwo-ozì k'ugbo ẹbo sụ: "Ọ -bùru l'unu tųru íkè yeru mu; unu je a-nọdu eme iphe, mu sùru g'unu mee; unu gbukọo ishi unwu nnajìuphu unu ono g'ephę ha vutaru mu lę mkpụkpu Jiezeręlu ęgube nta-a echele."

Unwu ibe Éhabu ono, bụ iya bụ umadzu ụkporo ẹto l'iri ono bę bụ ẹphe lę ndu oke amadụ lę mkpụkpu ono shi nọdu; ọ bųru ndu ono metseshiru phę.

⁷ Ẹkwo-ozì ono rwuepho ndu ono ẹka; ẹphe kpụta unwu ibe eze ono; gbushikọta ẹphene ụkporo ẹto l'iri ono. Ẹphe parụ ishi phę yechaa lę nkata; vulaaru Jiehu lę mkpụkpu Jiezeręlu.

⁸ Onye-ozì bya ezia Jiehu sụ: "E vulataakwaru ishi unwu Éhabu ọbu."

Jiehu sụ: "Kùbe phę l'ikpo labọ l'ọnu-abata mkpụkpu g'ephę nọdu l'ẹka ono jeye l'ùtsu."

⁹ O be l'ùtsu; Jiehu lufu je apfuru pfuaru ndu ono g'ephę ha sụ: "Ụta ta adụkwa unu l'ẹhu. Ọo mbedua bę gbaru nnajìuphu mu ẹjo-idzu; woru iya gbua. Ọle ọ bụ; ?bụkwanu onye bę gbushiru ndu ọwana? ¹⁰ Ọo ya bụ g'unu maru l'ọ tọ dudu opfu, Chipfu pfuru lę k'ẹhu ndibe Éhabu duru ọphu tee mekọtadu nụ. Chipfu bę mewaru iphe,

o shi l'ọnu onye-ozị iya, bụ Elayijia pfua.” ¹¹ Ọo ya bụ Jiehu gbushikọta iphe, bụ ndibe Éhabu, phọduru lẹ mkpukpu Jiezerelu. O gbukọtaru ndu oke amadu, o nweru; me ndu eguru onya iya; mekpoo ndu-uke, o nweru; ophu o to dudu m'onye lanu, o haru; o nodu ndzu l'ime phe.

Jiehu egbushi ndu abubu eze Éhazaya

¹² Noo ya; Jiehu bya agbeshi jeshia mkpukpu Sameriya; o jetabeepho rwua aka ndu nche aturu anoduje ebushi aturu eji; ¹³ yee ndu bu abubu Éhazaya ono, shi buru eze ndu Jiuda pho dzuda. O jia phe su: “?Unu bu ndu ole?”

Ephe su iya: “Anyi bukwa abubu Éhazaya. Iphe, anyi abya bu g'anyi kele unwu ibe eze; me unwu ibe eze-nwanyi.”

¹⁴ Jiehu su: “Unu kpukoo phe le ndzu.” Ephe bya akpukoo phe le ndzu je egbushia; chiru ye l'iduma, du l'eka ono, ndu nche aturu anoduje ebushi aturu eji ono. Ephe du umadzu ukporo labo l'ebo. E gbushia phe; ophu o to dudu onye ophu a haru; o nodu ndzu m'onye lanu.

Eegbufufua ndibe Éhabu, phoduru nu

¹⁵ Jiehu bya alufu l'eka ono; o huma Jiehonadabu nwa Rekabu g'obyapfuta iya. Jiehu kele iya ekele bya asu: “?Obu ngu guru-a iphoro l'eka mu no; g'obu nkemu guru l'eka i no-a?”

Jiehonadabu su iya: “Ee; obu mu gwkaru-a iphoro.”

Jiehu su iya: “O -buru l'o du nno; machiaru mu aka ngu.” O bya amachiaru iya aka; Jiehu selita iya lobata l'ugbo-inya. ¹⁶ Jiehu su iya:

“Tsuru mu g'i hụma gẹ kẹ Chipfu aphi-beru mu l'ehu.” Oo ya bu; o pata iya l'ugbo-inya. ¹⁷ Jiehu phe rwuepho Sameriya; o tuko iphe, bu ndibe Ehabu, phoduru nu l'eka ono gbushikota. O gwekota phe arakabya g'ephe ha; egube ono, Chipfu shi l'onu Elayijia pfua ya ono.

Egbushi ndu abaru Balu aja

¹⁸ Jiehu bya akpakoo ndu Izurelu l'ophu su phe: “Ehabu be bapeteru Balu aja; mbedua abaru iya aja; barweru iya ya abarwe. ¹⁹ Ngwa; unu kukota ndu mpfuchiru Balu g'ephe ha; me ndu abaru iya aja; me ndu bugbaa uke iya. G'o to dukwa onye a-gbala nu; noo kele mu abya egweru Balu ngweja, paru eka. Onye gbalaru nu be ta adzukuraru ndzu.” Obenu le Jiehu gude eregede eme ge ya mee ge ndu abaru Balu aja bukotaru mkpurupyata.

²⁰ Jiehu su: “Unu tua ndzuko; g'e dzukoo gude kwabe Balu ubvu.” Epehe bya araa ke ndzuko obu arara. ²¹ Jiehu bya atuko ali Izurelu l'ophu zidzuru ozi; ndu bukpo ndu abaru Balu aja g'ephe ha byakota; ophu o to dudu m'onye lanu, ta abyaduru nu. Epehe wubakota l'ime eze ulo Balu ono; jikota iya pyimu; shita l'ishi iya ophuu je akpaa l'ishi iya ophuu. ²² Jiehu bya epfuaru onye eleta enya l'ulo, eedobeje uwe su iya: “Chitaru ndu abakotakporu Balu aja awurukpata uwe g'ephe yee!” O bya achitaru phe iya.

²³ Tobudu iya bu; Jiehu yee Jiehonadabu; nwa Rekabu bahu l'ime ulo Balu ono. Jiehu su ndu

ono, abaru Balu eja ono: “Unu lerwee enya maru; ?to dukwanu onye ke Chipfu tso unu nodu l'eka-a; abudedupho ndu abaru Balu eja kpoloko.”

²⁴ Oo ya bu; ephe bya abahu jeshia egwe eja; me ngweja-akpo-oku.

Jiehu be wowaru umadzu ukporo eno ye g'ephe kwakaa l'etezi; bya asu phe: “O -nwewaru onye haru m'onye lanu le ndu-a, mu eye unu l'eka-a; o gbalaa be e-gude ishi ndzu nkiya pfua ugwo iya.”

²⁵ Egweghe, Jiehu egweghe ngweja-akpo-oku ono; o su ndu nche; me ndu-ishi: “Unu wubawaro je egbushikota phe! G'o bo dukwa onye ophu a-gbala nu!” Oo ya bu; ephe gude ogu-echi gbugbushikota phe. Ndu nche ono; waa ndu-ishi ono tufuchaa odzu phe l'etezi. Ndu nche ono bya abamihuchaa l'ime ime ulo Balu ono. ²⁶ Ephe pafutagbaa ntekpe, du l'ulo Balu ono; kpo ya oku. ²⁷ Ephe bya etsukposhia ntekpe Balu; nwukposhia ulo Balu ono. O buru nshi be aanoduje anyi iya byasu ntanu-a.

²⁸ Noo ya bu; Jiehu mebyia k'abaru Balu eja l'alij Izurelu. ²⁹ Ole Jiehu te wofuduru eka l'eme iphe-eji ono, Jierobowamu nwa Nebatu kpataru ge ndu Izurelu mee ono. Mbua eja ono, ephe baru unwu-eswi pho, e gude mkpola-ododo kpua dobe le mkpukpu Betelu; me le mkpukpu Danu pho.

³⁰ Chipfu su Jiehu: “Eshinu i meru iphe, du ree; mee iphe, pfuru nhamunha l'enya nkemu; bya emee ndibe Ehabu iphe, du mu l'obu g'e mee

phẹ iya; bẹ awa ngu a-nọdu l'aba-eze ndu Ízurèlu jasụ l'ogbo k'eno.” ³¹ Ọle Jiehu te egudegbudu obu iya g'ọ ha dobe iphe, ekemu Chipfu, bụ Chileke kẹ Ízurèlu pfuru. Ọ tọ haduru eme iphe-ẹji ono, Jierobowamu meru; mbụ ono, ọ kpataru gẹ ndu Ízurèlu mee ono.

Anwuhu Jiehu

³² Teke ono bẹ Chipfu wataru akpa ndu Ízurèlu mkpa-ẹka. Hazẹlu lwu-kpekota mkpukpu lẹ mkpukpu ndu Ízurèlu l'ophu; ³³ shita l'uzo ẹnyanwu-awawa ẹnyimu Jiódanu; mbụ alị Giladu l'ophu; mẹ alị ndu Gadu; mẹ kẹ ndu Rúbenu; mẹ kẹ ndu Manáse e -shi lẹ mkpukpu Arowa, dụ lẹ mgboru nsuda Anonu je akpaa lẹ Giladu; waa Beshanu.

³⁴ Iphe ọzo, nwugbaberu nụ teke Jiehu bụ eze; waa iphemiphe, o meru; mẹ ẹhuka ẹhuka, o mekotaru bẹ e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurèlu.

³⁵ Tọbudu iya bụ; Jiehu nwuhu lapfushia nna iya phẹ; e lia ya lẹ mkpukpu Samériya. Jiehowa-hazu, bụ nwa iya nwoke buru eze nọchia ẹnya iya. ³⁶ Iphe, Jiehu nọru l'aba-eze ndu Ízurèlu lẹ Samériya bụ ukporo apha l'apha ẹsato.

11

Atalaya yee Jiowashi (2Iphe 22:10—23:15)

¹ Tọbudu iya bụ; Atalaya, bụ ne Éhazaya hụmaephe lẹ nwa iya nwuhuwaru; ọ gbeshi je atuko ndibe eze g'ephe ha saa ọsa-mpfu.

² Olee Jiehosheba, bu nwada eze, bu Jióramu; bya aburu nwune Éhazaya ke nwanyi be dutaru Jiowashi, bu nwa Éhazaya dufu l'echilabo unwu eze ono, eeme g'e gbushia ono. O duta Jiowashi yele onye ehe iya nu je edomia le mkpuru-azee; shi nno wohaaruu iya Atalaya; k'ophu bu l'o to gbuduru iya. ³ E domiru Jiowashi; yele onye ehe iya nu l'eze-ulo Chipfu apha ishii ge Atalaya bukpoepho ishi l'ali ono.

*E kwefuru Atalaya ike
(2Iphe 23:1-15)*

⁴ O be l'apha k'eesaa; Jiehooyada bya ezia g'e je ekua ndu bugbaa ishi ndu ojogu ukporo ise ise, bu ndu anoduje eche eze; me ndu anoduje eche ibe iya; g'e duru phe byapfuta iya l'eze-ulo Chipfu. Ephe l'ephe woru ndzu gbaa; o mee; ephe ribuaru iya nte l'ulo Chipfu l'eka ono. O bya egoshi phe Jiowashi, bu nwatibe eze ono. ⁵ O bya aturu phe ekemu su: "Waa iphe, unu e-me baa; unube ndu ono, anoduje le nche l'eswe-atuta-unme; unu kee onwunu uzi eto. G'uzi lanu je anodu chee nche l'ibe eze; ⁶ uzi lanu eje anodu eche le Onu-abata Suru; uzi lanu ophuu a-nodu l'azu ndu nche ono; mbu l'azu oguzo ono azu iya ophuu. Noo g'unu e-shi bu ono chee ulo ono nche. ⁷ Uzi labo l'ime unube ndu anoduje le nche l'eswe-atuta-unme be a-nodukwapho eche eze-ulo Chipfu nche; gude gbobuta eze; g'o to du iphe e-me iya nu. ⁸ Unu pagbaaruu ngwogu unu l'eka no-pee eze, bu Jiowashi mgburugburu. Iphe, bukpo onye shitaru eka unu no; unu gbua

onye ọbu. Ẹkameka, eze ejekpo; unu swiru iya eswiru.”

⁹ Ndu-ishi ndu ojogu ụkporo ise ise ono mee ge Jiehoyada, bu onye uke Chileke pfuru phe ono. Onyenonu chita ndu nkiya, bu ndu echeje nche l'eswe-atuta-unme; me ndu ophu afuta le nche l'eswe-atuta-unme ono; ephe byapfutashia Jiehoyada, bu onye uke Chileke ono. ¹⁰ Onye uke Chileke ono bya achita arwa; me iphe, eegudeje egbobuta onwonye ono, shi buru ke Dévidi ono; mbu ono, e doberu l'eze-ulo Chipfu ono; woru keshiaru ndu bugbaa ishi ndu ojogu ụkporo ise ise ono. ¹¹ Ndu nche ono pagbaarụ ngwogu phe l'ehu l'ehu pfuru gbaphee eze mgburugburu le mgboru oru-ngweja Chipfu; waa eze-ulo ono gedegede; shita l'uzo ekutara jeye l'uzo ekicha.

¹² Jiehoyada bya edufuta nwatibe eze ono, bu Jiowashi; bya eworu okpu-eze kpube iya; woru ekwo, e deru ekemu Chileke dee ya l'eka su l'oo ya bu eze. Ephe bya awua ya manu l'ishi; bya atuko aku eka; atu uzu su: “Nodukwa ndzu ogologo; gube eze!”

¹³ Atalaya numaepho wowoowoo, ndu nche; me ndu oha atu; o tugbua jepfushia phe l'eze-ulo Chipfu. ¹⁴ O bya eje elee enya; bya ahuma eze g'o pfuru le mgboru itso, bu iya bu g'ephe emeje iya l'omelali phe; bya ahumakwapho ndu-ishi ndu ojogu; me ndu egbuje opu g'ephe pfukubegbaaru iya; me ge ndu ali ono l'ophu tukoru etegbaa eswa; egbu opu; o gbajashia uwe iya chishia su: “Ebyi anwua-o! Ebyi anwua-o!”

¹⁵ Tobudu iya bu; Jiehoyada, bu onye uke Chileke bya ataru ndu-ishi ndu ojogu ụkporo

ise ise ono ekemu sụ: “Unu kpufuta nwanyi ono l'echilabọ ndu nche ono. Iphe, bụ onye ephe l'iya swi; unu gude ogu-echi gbua ya.” Noo kele onye uke Chileke ono be sụru g'e tee gbukwa iya l'eze-ulo Chipfu. ¹⁶ Oo ya bụ; ephe gude iya; kpu-rwua onu eka inya eshije abahu l'ibe eze; ephe woru iya gbua l'eka ono.

*Jiehojada edozi ali Jiuda
(2Iphe 23:16-21)*

¹⁷ No iya; Jiehojada bya emee eze ephe le Chipfu gbaa ndu; bya emekwapho ndu ono ephe le Chipfu gbakwapho ndu. Ogbandzu obu bu l'ephe a-buru ndibe Chipfu. O mekwapho eze; ephe le ndu ono gbaa ndu nkephe. ¹⁸ Ndu Jiuda l'ophu jeshia l'eze-ulo Balu je enwutsushia ya. Ephe toko iphe, bu oru-ngweja Balu; me nteke iya tsukposhichaa yogiri yogiri. Ephe gbua Matanu, bu onye uke Balu l'iphu oru-ngweja Balu.

Oo ya bu; Jiehojada, bu onye uke Chileke bya eye ndu nche; ephe cheahaa eze-ulo Chipfu nche. ¹⁹ O chita ndu-ishi ndu ojogu ukporo ise ise ono, bu ndu anoduje eche eze; waa ndu anoduje eche ibe iya; me ndu ali ono l'ophu; ephe dufuta onye eze ono l'eze-ulo Chipfu. Ephe shia eka ndu nche eshije abahu duba iya l'ibe eze. Oo ya bu; eze je anodu l'aba-eze. ²⁰ Noo ya; ehu kwatakpo tsou ndu ali ono l'ophu okpobe atsotso. Nchi bya adu doo le mkpukpu ono; kele e gbuwaru Atalaya l'ibe eze.

²¹ Jiowashi nowaru apha esaa teke o wataru aburu eze.

12

Teke Jiowashi bu eze ndu Jiuda (2Iphe 24:1-16)

¹ L'apha, kwe Jiehu apha esaa, e -shi teke o beberu buru eze ndu Izurelu; be Jiowashi bataru l'aba-eze ndu Jiuda. Iphe, o noru l'aba-eze ono le Jierusalemu bu ukporo apha labo. Epha ne iya bu Zibaya. Eka ne iya obu shi bu le mkpukpu Biye-Sheba. ² Jiowashi be mekotaru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu l'apha ono g'o ha, Jiehojada, bu onye uke Chileke kpọ-zikotaru iya uzo. ³ Obenu l'eka aagwaje iphe ono be a ta alwuduru; ndu ali ono nodu egweje eja bya akpo unwu-isensu oku l'eli eka ono.

⁴ Tobudu iya bu; Jiowashi bya epfuaru ndu-uke Chileke su phe: "Unu nakobe iphe, bu okpoga, du nsọ, eewobataje l'eze-ulo Chipfu; mbu okpoga, atutaje l'utu; me okpoga, e ketaru onyenonu g'o pfuje; me okpoga, nemadzu gude obu iya bya anu l'eze-ulo Chipfu. ⁵ Ge ndu-uke Chileke l'ehu l'ehu nakota okpoga ono l'eka ndu edobeje okpoga g'e gude iya mekwakota iphe, mebyihuru emebyihu l'ulo Chipfu; l'eka bukpo eka a humaru mebyihuru emebyihu."

⁶ Ole a noru jeye l'apha, kwe Jiowashi ukporo apha l'apha eto; ophu ndu-uke Chileke ono te emekwaduru iphe, mebyishihuru l'eze-ulo Chipfu ono. ⁷ Tobudu iya bu; eze, bu Jiowashi bya ekua onye uke Chileke, bu Jiehojada; me ndu-uke Chileke ozo jia phe su: "Bu gunu meru iphe, unu te emekwaduru iphe, mebyishihuru l'eze-ulo Chipfu obu? Ngwa; g'o bo dukwa

okpoga ozo, unu a-natabaa l'eka ndu edobeje okpoga. Iphe, unu e-mechia bu g'unu tuko iphe, bu okpoga unu natawaru nu g'e gude mekwaa eze-ulo obu." ⁸ Oo ya bu; ndu-uke Chileke ono kweta l'ephe taa nakoedu ndu ono okpoga; ophu ephe emekwaedu eze-ulo Chipfu ono l'onwophe.

⁹ Noo ya bu; onye uke Chileke, bu Jiehojada bya apata okpoko; swofua uzo l'opfu iya; dokube iya oru-ngweja Chipfu l'ekutara; me a -nodu abahu l'eze-ulo Chipfu ono. Ndu uke Chileke, eche onu-abata nche tuko okpoga, e wobataru l'eze-ulo ono yekota l'okpoko ono. ¹⁰ O nodu abujeru; okpoga ono -haepho shii l'okpoko ono; onye ederu eze ekwo; me onye-ishi ndu-uke Chileke abya agua okpoga ono ogu; chiru ye l'ekpa kechia. ¹¹ Ephe pyachaa okpoga ono g'oodu; ephe eworu iya nu ndu-ishi ozi obu, eeje l'eze-ulo ono. Ephe nodu eshije l'okpoga ono pfua ndu eje ozi l'eze-ulo Chipfu ono ugwo; mbu ndu kapyinta; me ndu akpu ulo obu akpukpu; ¹² me ndu edo eja edodo; me ndu akwacha mkpuma. O buru l'okpoga ono be ephe eshije zuta oshi; me mkpuma, a gbakposhiru agbakposhi, e gude emekwa eze-ulo Chipfu ono. O buru iya be ephe eshije emephu okpoga l'iphe, l'ala, l'iphe, eemekwa emekwa l'eze-ulo ono. ¹³ Ole o to budu okpoga ono, e wobataru l'eze-ulo Chipfu ono be e gude mee gbamugbamu mkpola-ochaa; me iphe, apaje oghu oroku; me gbamugbamu ozo; me opu; mewaro iphe ozo, e gude mkpola-ododo; me mkpola-ochaa mee dobe l'eze-ulo Chipfu ono. ¹⁴ O buepho ndu

eje ozi l'eze-ulo ono be a nuru iya g'ephe gude mekwaa eze-ulo ono. ¹⁵ A ta suseduru ndu a nuru okpoga ono g'ephe bya edoo g'ephe gude mephushia okpoga ono; kele ephe bu ndu gude ire-lanu eje ozi obu.

¹⁶ Okpoga, shi le ngweja-apfu-ugwo; me ke ngweja-iphe-eji; be e te ewobatajedu l'eze-ulo Chipfu; ndu nwe iya nu bu ndu-uke Chileke.

¹⁷ O buru teke ono be Hazelu, bu eze ndu Aramu jeru etsoo mkpukpu Gatu ogu; lwa ya lwa. O bya adakobe jeshifa ogu le Jierusalemu. ¹⁸ Jiowashi, bu eze ndu Jiuda wota iphemiphe, nna iya phe, bu Jiehoshafatu; me Jiehoramu; me Ehazaya, bu ndu shi buru eze ndu Jiuda doberu Chipfu iche; me ophu yebdua doberu Chipfu iche; mekota mkpola-ododo, a humaru l'eka eedobeje eku l'eze-ulo Chipfu; me l'ulo ibe eze; wolaaru Hazelu, bu eze ndu Aramu. O buru teke ono be Hazelu bebe paru Jierusalemu haa tugbua.

¹⁹ Iphe ozo, nwugbaberu nu teke Jiowashi bu eze; me iphemiphe, o meru be e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Jiuda.

²⁰ Ndu ozi Jiowashi bya agbaaru iya ejo-idzu; woru iya gbua l'ulo Betu-milo l'uzo, shiru jeshia Sila. ²¹ Ndu ozi iya, gburu iya nu obu bu Jiozaka nwa Shimeyatu; me Jiehozabadu; nwa Shoma. Tobudu iya bu Jiowashi nwuhu; e lia ya l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi. Amazaya, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

13

Jiehowahazu bu eze ndu Ízurelu

¹ L'apha, kwe Jiowashi; nwa Éhazaya ụkporo apha l'apha ẹto; e -shi teke o beberu bụru eze ndu Jiuda bẹ Jiehowahazu nwa Jiehu byaru aburu eze ke ndu Ízurelu lẹ mkpukpu Samériya. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bu apha iri l'ẹsaa. ² O mee ẹjo-ememe l'ẹnya Chipfu. O tsokọtaru ẹjo-ipe ono, Jierobowamu; nwa Nebatu meru ono; mbu ono, o meru ndu Ízurelu mee ono. O tọ gbakọtaduru ẹjo-ememe ono azu. ³ Oo ya bu; Chipfu woru oke-ẹhu-eghu iya swibe ndu Ízurelu. O parụ pẹ haru Hazelu bu eze ndu Arámu; waa nwa iya bu Benu-Hadadu ẹphe ka pẹ ọkpehu nọ ọdu.

⁴ Jiehowahazu bya epfuru nụ Chipfu; Chipfu ngaberu iya nchị; kele ọ humaru g'eze ndu Arámu gude akpaberu ndu Ízurelu ẹhu.

⁵ Tọbudu iya bu; Chipfu bya anụ ndu Ízurelu onye dzoru pẹ nụ; ọ bụru iya bu l'ẹphe anahụ ndu Arámu. Ndu Ízurelu bya eburu l'ibe nkepẹ g'ẹphe shihawaa buru iya. ⁶ Obenu l'ẹphe ta tu-woduru ẹka l'eme iphe-ẹji ono, ndibe Jierobowamu meru; mbu ono, o meru ndu Ízurelu g'ẹphe mee ono. O tukuru iya mekọta. Nokwaphọ g'itso Ashera dụ lẹ Samériya g'ọ dụ iya.

⁷ Ophu ọ dudu ndu ojogu Jiehowahazu phoduru nụ; a -gufuepho ndu ojogu ụkporo labọ l'iri, bu ndu agbajẹ l'inya; mẹ ugbo-inya iri; waa unu ndu ojogu ugbo ụkporo l'ise, bu ndu ojogu

oje-l'okpa; kele eze ndu Arámu bẹ sakotaru phẹ ọsampfu; bya egude okpa gwee phẹ uji l'ali.

Anwuhu Jiehowahazu

⁸ Iphemiphe, nwugbaberu nū teke Jiehowahazu bụ eze; waa iphe, o meeberu; me ehuka ehuka, o mekotaru bẹ e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurelu. ⁹ Jiehowahazu bya anwuhu; lapfushia nna iya phẹ; e lia ya lẹ mkpukpu Samériya. Jiowashi, bụ nwa iya nwoke buru eze nochia ọnya iya.

Jiowashi bụ eze ndu Ízurelu

¹⁰ O buru l'apha, kwe Jiowashi ukporo apha l'apha iri l'esaa, e -shi teke o beberu buru eze ndu Jiuda; bẹ Jehowashi nwa Jiehowahazu byaru aburu eze ndu Ízurelu. Iphe, o noru l'aba-eze bụ apha iri l'ishii lẹ Samériya. ¹¹ O mee ejoememe l'ọnya Chipfu. O tọ haduru eme iphe-ẹji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru; mbụ ono, o meru ndu Ízurelu ephe mee ono. Iphe-ẹji ono bẹ o yeru ọka l'ememe.

Anwuhu Jiowashi

¹² Iphe ọzo, nwugbaaru nū lẹ teke Jiowashi bụ eze; me iphemiphe, o meru; me okpehu iya, o gude tsoo Amazaya, bụ eze ndu Jiuda ọgu; bẹ e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurelu. ¹³ Oo ya bụ; Jiowashi nwuhu lapfushia nna iya phẹ; e lia ya l'ọka e liru ndu eze ndu Ízurelu lẹ Samériya. Jierobowamu, bụ nwa iya bya anodu l'aba-eze nochia ọnya iya.

Anwuhu Elayisha

14 Le teke iphe-ememe, bu iya mechaaru gbua Elayisha gudeshiru iya ike be Jiwashi, bu eze ndu Izurelu jeru iya ajji. O rwua bya araaha ekwa l'iphu iya su: "Nna mu-e! Nna mu-e! Gube onye bu ugbo-inya; bya aburu o-gba-l'inya-ogu ndu Izurelu!"

15 Elayisha su iya: "Wota uta yee apfu." Jiwashi bya ewota iya. 16 Elayisha bya asu eze ndu Izurelu ono: "Seta apfu ono!" O bya eseta iya. Elayisha bya atu-kobe eze ono eka l'eka nkiya.

17 Elayisha su iya: "guhhaa windo ophu no laaru uzo enyanwu-awawa!" O guhhaa ya. Elayisha su iya: "Gbaa apfu ono!" O gbaa ya. Elayisha pfua su: "Owa-a bu apfu Chipfu, egude lwu-kpee! Oo apfu, ee-gude lwu-kpee ndu Aramu; kele ii-lwu ndu Aramu le mkpukpu Afeku; mbu woru phe saa osampfu."

18 O sukwa iya pho: "wota apfu ono!" O wota iya. O su eze ndu Izurelu ono: "Wata iya asu l'ali!" O sua ya ugbo eto; bya ahaa ya. 19 O mee; ehu ghuaaha onye ke Chileke ono egu; o su: "I gege asu iya ugbo ise m'obu ugbo ishii; k'ophu i gege alwu-kpekwanu ndu Aramu jasu ii-mebyishikota phe. Oe nta-a bu ugbo eto kpoloko be ii-lwu-kpe phe."

20 Tobudu iya bu; Elayisha nwuhu; e lia ya.

Ndu ojogu o-lwua-olaa, shi l'ali ndu Mowabu be ezebataje l'ali Izurelu; me a bahuepho l'apha ophu. 21 O be teke o nweru ndu eli odzu; ephe bya amaru; ndu ojogu o-lwua-olaa ono buwaru phereteke; ephe paru odzu nwoke ono tua

l'ilu Elayisha. Odzu nwoke ono je edenyi l'okpu Elayisha; o teta bya anodu ndzu ozo; gbeshi pfuru apfuru.

Ogu ndu Ízurelu waa ndu Arámu

²² Hazelu, bu eze ndu Arámu be kpakotaru ndu Ízurelu ehu teke Jiehowahazu bu eze. ²³ Ole Chipfu l'anoduje emeru ndu Ízurelu eze-ipheoma; aphuru phe obu-imemini; teme o ghakwaaru phe pho iphu. O buru iphe, kparu iya nu bu ogbandzu ono, yee Ebirhamu; me Ayizaku; waa Jiekoju gbaru ono. Byasu ntanu-a be o to budu uche iya g'o mebyishia phe; ozoo g'o chifu phe l'ataphu iya.

²⁴ Teke Hazelu, bu eze ndu Arámu nwuhuru; be nwa iya, bu Benu-Hadadu byaru aburu eze nochia enya iya. ²⁵ O buru teke ono be Jiowashi, bu nwa Jiehowahazu tukoru mkpukpu le mkpukpu ono, Hazelu shi natakota nna iya, bu Jiehowahazu l'ogu ono naphutakota azu. Jiowashi lwu-kpekotaru iya ugbo eto; shi nno naphutakota mkpukpu ndu Ízurelu ono azu.

14

*Teke Amazaya bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 25:1-24)*

¹ O be l'apha, kwe Jiowashi nwa Jiehowahazu apha labo, e -shi teke o wataru aburu eze ndu Ízurelu; Amazaya nwa Jiowashi bya aburu eze ke ndu Jiuda. ² O nowaru ukporo apha l'apha ise teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze buru ukporo apha l'apha tete le

Jierúsalemu. Epha ne iya bu Jiehowadinu. Eka ne iya obu shi bu Jierúsalemu. ³ Amazaya be meru iphe, pfuru oto l'anya Chipfu. Ole o to mebeduru iya g'ochooroke iya, bu Dévidi meru. O mekotaerupho ge nna iya, bu Jiowashi meru. ⁴ Obenu l'oto lwuduru eka aagwaje iphe ono; ndu Jiuda nodu anoduje egwe eja; bya akpo unwu-isensu oku l'eli eka ono.

⁵ Ali-eze ono laepho Amazaya l'eka okpobe alala; o gbushia ndu-ozii iya ono, bu phe gburu nna iya teke o bu eze pho. ⁶ Ole o to gbuduru unwegirima ndu mgbugbumadzu ono; kele o tsoru iphe ono, e deru l'ekwo ekemu Mosisu l'eka ono, Chipfu turu ekemu su: "Ndu nwuru nwa be e tee gbudu l'ugwo iphe, unwu phe metaru; ophu eegbukwapho unwegirima l'ugwo iphe, nna, nwuru phe nu metaru; onyenonu be aa-laje l'iphe-eji, o metaru."

⁷ Oo yebedua be gburu ndu Edomu unu ugbo ukporo l'ise* le nsuda ali Unu; bya alwuta mkpukpu Sela l'ogu; woru iya gube Jiokutelu. O buru epha ono be oza byasu ntau-a.

⁸ Tobudu iya bu; Amazaya bya ezia ozi g'e je ezia eze ndu Izurelu, bu Jiowashi nwa Jiehowahazu mbu nwanwa Jiehu; su iya: "Bya g'anyi le ngu zugbabe ogu."

⁹ Jiowashi, bu eze ndu Izurelu ziphu Amazaya, bu eze Jiuda ozi azu su: "Oshi uke, du l'ubvu ubvu Lebanonu be ziru oshi sida, dukwapho l'ubvu ubvu Lebanonu su iya: 'Kena nwatibe mu ke nwoke nwada ngu g'o luru.' Tobudu

* 14:7 14:7 Bu iya bu 10,000 le mbekee.

iya bu; anụ-egbudu, bu l'úbvú úbvú Lébanonu ono ghatajẹpho; ọ zọo oshi úkèè ono pyaapya. ¹⁰ I lwụ-kpeanaru ndu Edomu; i nọdu ekuanaa onwongu. Nọdule-a l'ibe ngu ku onwongu; k'alwụ-kpe, i lwụ-kperu. ?Bụ gunu bẹ iime g'i kpatarụ onwongu opfu, e-me g'unu lẹ ndu Jiuda daa?"

¹¹ Olee Amazaya ta ngaduru iya nchi. Oo ya bu; Jiowashi, bu eze ndu Ízurelu chita ndu ojogu iya jeshia; ephe l'eze ndu Jiuda, bu Amazaya je aghaa ya lẹ mkpukpu Betu-Shemeshi, nọ l'ali Jiuda. ¹² Ndu Ízurelu lwụ-kpee ndu Jiuda; mee phe; ephe gbaa nanu nanu lashichaa ibe phe. ¹³ Jiowashi, bu eze ndu Ízurelu bya egude Amazaya nwa Jiowashi; mbu nwanwa E hazaya; mbu eze ndu Jiuda lẹ mkpukpu Betu-Shemeshi. O jekwapho Jierusalemu je enwutsushia igbulo Jierusalemu; a -gbẹ lẹ Onu-abata Ifuremu; je erwua l'onu-abata Mgbureku. Eka o nwutsuru bẹ ogologo iya rwuru unu nkwo-eka. ¹⁴ O chitakota mkpola-ododo; me mkpola-ochaa; mewaro ivu, o humaru l'eze-ulo Chipfu; me ophu du l'eka eedobeje eku l'ulo eze. O chitakwapho ndu a tu-chiru atu-chi lashia Sameriya.

¹⁵ Iphe, nwugbaberu nu teke Jiehowashi bu eze; mbu iphe, o meberu; me ehuka ehuka, o mekotaru; waa ge yee Amazaya, bu eze ndu Jiuda gude lwa ogu; be e dekotaru lekwo-ako ndu eze ndu Ízurelu. ¹⁶ To budu iya bu; Jiehowashi nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya l'eka eelije ndu eze lẹ mkpukpu Sameriya. Oo ya bu; Jierobowamu, bu nwa iya buru eze nochia

enya iya.

¹⁷ Amazaya, bu nwa Jiowashi; mbu eze ndu Jiuda bya anofua apha iri l'ise; ge Jiowashi nwa Jiehowahazu, bu eze ndu Izurelu nwuhuchaaru.

¹⁸ Iphe ozo, Amazaya megbaberu be e dekotaru l'ekwo-ako, ndu eze ndu Jiuda.

¹⁹ Le Jierusalemu be a no gbaaru Amazaya ejoidzu; o gbalaa lashia mkpukpu Lakishi. Ephe ye ndu jepfuru iya le Lakishi l'eka ono je egbua ya. ²⁰ Ephe gude inya palata iya bya elia le Jierusalemu l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi.

²¹ Ndu Jiuda l'ophu wofuta Azariya, bu onye nowaru apha iri l'ishii mee ya eze l'ozo nna iya, bu Amazaya. ²² O buru Azariya ono mechaaru; kpukwaa mkpukpu Elatu woru iya nu-phu ndu Jiuda azu ge Amazaya nwuhuchaaru lapfushia nna iya phe.

Jierobowamu k'ebo bu eze ndu Izurelu

²³ O be l'apha, kwe Amazaya nwa Jiowashi apha iri l'ise, o shi butaru eze ndu Jiuda; Jierobowamu nwa Jiehowashi bya aburu eze ke ndu Izurelu. Iphe, onoru l'aba-eze iya bu ukporo apha labo l'apha lanu le Sameriya. ²⁴ O mee ejomeme l'enya Chipfu. O to haduru eme iphe-eji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru; mbu ono, o meru ndu Izurelu mee ono. ²⁵ Oo ya be e shi l'eka; a nataphukota oke ali ndu Izurelu azu; e-shi le mkpukpu Lebo-Hamatu jeye l'eze-enyimu nsuda Araba[†]. O shi nno vua; mbu iphe ono,

[†] **14:25** 14:25 Oo mini ono bukwapho 'Eze-enyimu Unu'.

Chipfu, bụ Chileke ke ndu Ízurelu shihawaa l'onu onye-ozí iya, bụ Jiona nwa Amítayi pfua; mbụ onye mpfuchiru Chileke ono, shi le mkpukpu Gatu-Hefa.

²⁶ Chipfu be humawaru g'iphe-ehuka, ndu Ízurelu eje habe shii; mbụ le g'ephe ha be o rwubekotaru eka; mbụ iphe ehuka ono; shita l'ohu je akpaa l'amadu; ophu o dudu onye a-gbaru phe mkpu. ²⁷ O le eshinu Chipfu ta asuduru le ya e-me g'epha ndu Ízurelu chihu le mgboko-a be o shi l'eka Jierobowamu, bụ nwa Jiowashi dzota phe.

²⁸ Iphe, nwugbaberu nu teke Jierobowamu bu eze; me iphe, o meberu; me ehuka ehuka, o mekotaru; waa k'ogu, o lwugbaberu; mewaro g'o shi nataphu mkpukpu Damasukosu; me mkpukpu Hamatu azu l'eka ndu Jiuda woru nu ndu Ízurelu be e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurelu. ²⁹ Tobudu iya bu; Jierobowamu nwuhu lapfushia nna iya phe, bu ndu eze ndu Ízurelu. Zekaraya, bu nwa iya nwoke buru eze nochia enya iya.

15

Teke Azariya bu eze ndu Jiuda (2Iphe 26:1-5)

¹ O be l'apha, kwe Jierobowamu ukporo apha l'apha esaa, e -shi teke o wataru aburu eze ndu Ízurelu; Azariya nwa Amazaya bata l'aba-eze ndu Jiuda. ² O nowaru apha iri l'ishi teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze buru ukporo apha labo l'apha iri l'ebo le Jierusalemu.

Èpha ne iya bụ Jiekolaya. Èka ne iya ọbu shi bụ Jierúsalemụ. ³ Azaríya bẹ meru iphe, p̄furu ọto l'ènya Chipfu; egube ono, nna iya, bụ Amazaya meru. ⁴ Obenu l'ọ tọ lwuduru èka aagwaję iphe; ephe nọdu egweje eja l'èka ono; bya akpọ ùnwù-isensu ọku.

*Ekpenta eme Azaríya
(2Iphe 26:16-23)*

⁵ Chipfu bya alọru ekpenta tų eze ono; ekpenta ono mee ya jasų mbọku, ọ nwuhuru. O buru l'ulo iche. O buru Jiótamu, bụ nwa iya nwoke bẹ bụ onye-ishi l'ibe eze; buru iya bụ onye bụ ishi ndu alị ono.

⁶ Iphe ọzo Azaríya megbaberu bẹ e dekọtaru l'èkwo-akọ ndu eze ndu Jiuda. ⁷ No iya; Azaríya nwuhu lapfushia nna iya p̄hẹ. E lia ya l'èka e liru nna iya p̄hẹ lẹ mkpukpu Dévidi. Jiótamu, bụ nwa iya nwoke buru eze nọchia ęnya iya.

Zekaraya bụ eze ndu Ízurelu

⁸ O buru l'apha, kwe Azaríya ụkporo apha l'apha iri l'èsato, e -shi teke o beberu bya aburu eze ndu Jiuda; bẹ Zekaraya nwa Jierobowamu; byaru aburu eze ndu Ízurelu. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụ ọnwa ishii lẹ Samériya. ⁹ Zekaraya mee ejo-ememe l'ènya Chipfu gę nna iya p̄hẹ. O tọ haduru eme iphe-ęji, Jierobowamu nwa Nebatu meru; mbụ iphe-ęji ono, o meru ndu Ízurelu mee ono.

¹⁰ Oo ya bụ; Shalumu nwa Jiabęshi gbaaru iya ejo-idzu; nọdu l'ip̄hu ndu Ízurelu gbua ya; bya aburu eze nọchia ęnya iya. ¹¹ Iphe, nwugbaberu

nụ teke Zekaraya nọ bẹ e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurelu. ¹² Oo ya bụ; iphe ono, Chipfu pfuru Jiehu vụa; mbụ iphe ono, o pfuru iya sụ: “Oshilokpa ngu bụ phẹ a-nọdu l'aba-eze ndu Ízurelu; bụru eze jeye l'ogbo k'eno.”

Shalumu bụ eze ndu Ízurelu

¹³ Shalumu nwa Jiabeshi bya aburu eze l'apha, kwe Uzaya ukporo apha l'apha iri lẹ tete, e -shi teke o beberu bya aburu eze ndu Jiuda. Iphe, o nọru l'aba-eze bụ onwa lanu lẹ Samériya.

¹⁴ Menahemu nwa Gadi bya eshi lẹ mkpukpu Tiza jeshia Samériya. O nọdu lẹ Samériya l'eka ono tsoo Shalumu nwa Jiabeshi ogu; gbua ya; bụru eze nochia enya iya.

¹⁵ Iphe, nwugbaberu nụ teke Shalumu bụ eze; me ejo-idzu, o gbaru bẹ e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurelu.

¹⁶ Teke onoya bẹ Menahemu gbẹ lẹ mkpukpu Tiza tsoo ndu mkpukpu Tifusa ogu; woru phẹ lwua; me ndu bukube phẹ nụ; kele ephe jikaru iya. O kpfushicha unwanyi, dụ ime ephe.

Menahemu bụ eze ndu Ízurelu

¹⁷ O be l'apha, kwe Azariya ukporo apha l'apha iri lẹ tete, e -shi teke o byaru aburu eze ndu Jiuda; Menahemu nwa Gadi bahu l'aba-eze ndu Ízurelu. Iphe, o nọru l'aba-eze bụ apha iri lẹ Samériya. ¹⁸ Menahemu mee ejo-ememe l'enya Chipfu. Teke o bụ eze bẹ o to haduru eme iphe-eji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru ono; mbụ ono, o meru ndu Ízurelu mee ono.

19 Eze ndu Asiriya, bu Pulu bya achita ndu ogo zebata l'ali ndu Izurelu. Menahemu nu iya mkpola-ochaa, erwa iya du unu talentu labo l'ukporo talentu iri; g'o mee g'o noshia ike l'aba-eze iya. 20 O buru l'ali Izurelu be Menahemu shi wofuta okpoga ono. Ndu nweru iphe be o keshiru utu ono; onyenonu be o keru mkpola-ochaa, erwa iya du ukporo shekelu labo le shekelu iri nu; g'a chikobe nu eze ndu Asiriya. Oo ya bu; eze ndu Asiriya ono tugbua laphushiaazu; ophu o to nodubaeduru l'ali ono.

21 Iphe ozo, nwugbaberu nu teke Menahemu no; me iphe, o mekotaru be e dekotaru l'ekwo-ako ndu eze ndu Izurelu. 22 Menahemu kuru mgbenya ikpazu; o buru iya alapfu nna iya phe. Pekahaya, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

Pekahaya bu eze ndu Izurelu

23 O be l'apha, kwe Azariya ukporo apha labo l'apha iri, e -shi teke o beberu buru eze ndu Jiuda; Pekahaya nwa Menahemu bahu l'aba-eze ndu Izurelu. Iphe, o noru l'aba-eze bu apha labo le Sameriya. 24 Pekahaya be meru ejo-ememe l'enya Chipfu. O to haduru eme iphe-eji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru ono; mbu ono, o meru ndu Izurelu ephe mee ono. 25 Onyeshi ndu ojogu Pekahaya, epha iya bu Peka nwa Remalaya gbaaru iya ejo-idzu; gbata ukporo umadzu labo l'iri le Giladu; ephe tsoru iya je etsoo Pekahaya ogo l'eka a kpuru o shihu ike l'ulo-eze le Sameriya; ephe gbua ya; gbukwapho

Agòbù; mę Ariye yeru iya. Ọo ya bú; Peka gbua Pekahaya; búru eze nọchia ęnya iya.

²⁶ Iphe ọzo, nwụgbaberu nù teke Pekahaya bú eze; mę iphe, o mekọtaru bę e dekọtaru l'ẹkwọ-akọ ndu eze ndu Ízurelu.

Peka bú eze ndu Ízurelu

²⁷ O be l'apha, kwe Azaríya ụkpọro apha labọ l'apha iri l'ẹbo, ọ byaru abụru eze ndu Jiuda; Peka nwa Remalaya bahụ l'aba-eze ndu Ízurelu. Iphe, ọ nọru l'aba-eze ono bú ụkpọro apha lę Samériya. ²⁸ Peka meru ẹjo-ememe l'ęnya Chipfu. Ọ tọ haduru eme iphe-ẹji ono, Jierobowamu; nwa Nebatu meru; mbụ ono, o meru ndu Ízurelu mee ono.

²⁹ Teke Peka bú eze ndu Ízurelu bę Tigulatu-Pilesa, bú eze ndu Asiriya natarụ mkpụkpu Ijionu; mę mkpụkpu Abẹlu-Bẹtu-Maka; waa mkpụkpu Jianowa; mę mkpụkpu Kadęshi; mę mkpụkpu Hazọ. Ọ natakwarụpho alị Giladu; mę alị Gálili, bú iya bú alị ndu Nafutali l'ophu; kpụkoo ndu ẹka ono lę ndzụ lashia Asiriya. ³⁰ O be l'apha, kwe Jiótamu nwa Uzáyá ụkpọro apha, e -shi teke o beberu bya abụru eze ndu Jiuda; Hosiya nwa Ela gbaaru Peka nwa Remalaya ẹjo-idzu; woru iya gbua; búru eze nọchia ęnya iya.

³¹ Iphe ọzo, nwụgbaberu nù teke Peka bú eze; mę iphe, o mekọtaru bę e dekọtaru l'ẹkwọ-akọ ndu eze ndu Ízurelu.

*Teke Jiótamu bú eze ndu Jiuda
(2Iphe 27:1-9)*

³² O be l'apha, kwe Peka nwa Remalaya apha labo, e -shi teke o wataru aburu eze ndu Izurelu; Jiótamu nwa Uzaya bahu l'aba-eze ndu Jiuda. ³³ Iphe, o noru bu ukporo apha l'apha ise teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu bu apha iri l'ishii. Epha ne iya bu Jierusha nwada Zadoku. ³⁴ Jiótamu meru iphe, pfuru oto l'anya Chipfu egube ono, nna iya, bu Uzaya meru. ³⁵ Obenu l'o to lwuduru eka aagwaje iphe. Ndu Jiuda nodu egweje eja; bya akpo unwu-isensu oku l'eka ono. Jiótamu bu iya kpukwaru onu-abata ono, eeshije abahu l'eze-ulo Chipfu ono, bu iya bu Onu-abata Imeli. ³⁶ Iphe ozo, Jiótamu megbaberu be e dekotaru l'ekwo-akpo ndu eze ndu Jiuda. ³⁷ Oo teke ono be Chipfu byaru awata ezi Rezinu, bu eze ndu Aramu; me Peka nwa Remalaya g'ephe je etsoo ndu Jiuda ogo. ³⁸ No iya; Jiótamu nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi, bu ochooroke iya. Nwa iya, bu Ehazu bya aburu eze nochia enya iya.

16

Teke Ehazu bu eze ndu Jiuda (2Iphe 28:1-4)

¹ O be l'apha, kwe Peka nwa Remalaya apha iri l'esaa, e -shi teke o wataru aburu eze; Ehazu nwa Jiótamu bya aburu eze ke ndu Jiuda. ² Ehazu be nowaru ukporo apha teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu bu apha

iri l'ishii. O to meduru iphe, p̄furu ọto l'enyà Chipfu, b̄ Chileke iya ẹgube ochooroke iya, b̄ Dévidi meru. ³ O t̄soru ẹka ndu eze ndu Ízurèlu. O k̄p̄oru nwa iya nwoke ọku gude gwee ẹja, b̄ iya b̄ ẹbyi ono, ọha ono, Chipfu ch̄ifuru l'ip̄hu ndu Ízurèlu shi an̄duje eme ono. ⁴ O gweru ẹja; k̄p̄oo ùnwù-isensu ọku l'ẹka aagwajẹ iphe; m̄ ẹ̀b̄vù ẹ̀b̄vù; m̄kpoo lẹ mkpula mkpula oshi, jakash̄iru ajakash̄i.

⁵ T̄obudu iya b̄; Rezinu, eze ndu Arámu; m̄ Peka nwa Remalaya, eze ndu Ízurèlu bya eje ọgu lẹ Jierúsalem̄u; ẹphe kepheta Éhazu; ọle ẹphe ta alw̄u-kpeduru iya. ⁶ O b̄uru teke ono b̄e eze ndu Edomu lw̄uta-phuru mkp̄ukpu Ilatu azu n̄u ndu Edomu. O ch̄ishikotaru ndu Jiuda lẹ mkp̄ukpu Elatu ono; ndu Edomu bya ebuchishia ya byas̄u ntan̄u-a.

*Éhazu arw̄o n-yem̄eka l'ẹka ndu Asiriya
(2Ip̄he 28:16-21)*

⁷ Oo ya b̄; Éhazu bya ezia ndu-oz̄i g'e je ezia Tigulatu-Pilesa, b̄ eze ndu Asiriya s̄u: “Mu b̄ onye-oz̄i ngu; t̄eme mu b̄uru nwa ngu; byan̄u bya anaf̄uta mu l'ẹka eze ndu Arámu; m̄ l'ẹka eze ndu Ízurèlu, b̄ ndu etso mu ọgu.” ⁸ Éhazu bya ach̄ikoo mkp̄ola-ọchaa; m̄ mkp̄ola-ododo, d̄u l'eze-ulo Chipfu; m̄ ọphu d̄u l'ulo ẹku l'ibe eze n̄u g'a n̄u eze ndu Asiriya onoya. ⁹ Eze ndu Asiriya bya ekweta iphe, Éhazu rw̄oru iya; ch̄ita ndu oj̄ogu iya ẹphe w̄uru jeshia Damas̄ukosu je alw̄uta iya; k̄p̄ukoo ndu bu l'ẹka ono lẹ ndz̄u lash̄ia al̄i Kiru; bya eworu Rezinu gbua.

10 Noo ya; eze, bu Éhazu tugbua jeshia Damasukosu ge ya je ahuma Tigulatu-Pilesa, bu eze ndu Asiriya. O jerwua; bya ahuma oru-ngweja le Damasukosu; o woru ophu du egube ono see esese nu g'e wolaaru Uraya, bu onye uke; dekota ugbugba iya; me egube, ee-gude kpua ya woru nu iya. 11 Oo ya bu; Uraya, bu onye uke ono kpua oru-ngweja; mbu ophu duopho g'ono, Éhazu shi Damasukosu nu iya ono. O kpu-gheru iya teme eze, bu Éhazu shi Damasukosu lwa. 12 Eze bya eshi Damasukosu lwa; bya ahuma oru-ngweja ono. O bya ejerwua ya; bya egwee ngweja l'eli iya. 13 O gweru ngweja, a kpokotaru oku; me ngweja-nri; me ngweja-mee; bya ephee mee anu, o gburu ke ngweja-ehu-guu l'eli oru-ngweja ono. 14 Oru-ngweja ono, e gude onyirubvu mee, shi nodu l'iphu Chipfu ono be o pafutaru l'atatiphu ulo ono; mbu ono, du le mgbaka oru-ngweja ono, a kpuru k'ophuu; yele eze-ulo Chipfu; woru iya dobe l'uzo isheli oru-ngweja ono, o kpuru ono.

15 No iya; eze, bu Éhazu bya atuaru Uraya, bu onye uke ekemu su: "Oo l'eli oru-ngweja-a, a kpuru k'ophuu-a be ii-gweje ngweja-akpo-oku, eegweje l'utsu; gwee ya ngweja-nri, eegweje l'uzenyashi; me ngweja-akpo-oku; waa ngweja-nri, shi eze l'eka; me ngweja-akpo-oku, shi ndu ali-a l'eka; me ngweja-nri phe; me ngweja-mee phe. Nokwapho g'ii-pheje iya mee anu, ngweja-akpo-oku; me mee anu, e gude gwee ngweja ozo. Oru-ngweja ono, e meru l'onyirubvu ono be mu e-jeje akpata ishi iphe." 16 Uraya, bu onye uke

ono mekọta iphe, eze, bụ Éhazu kakọtaru iya g'o mee.

¹⁷ Eze, bụ Éhazu bya akpọkashia iphe ono, e swebegbaru lẹ mgbureku mgbureku oğbakperekpere phọ; pashikwaapho eze gbamugbamu, shi nọdugbaa ya l'eli. O pafukwarupho eze dūrongu mini phọ, e doberu l'eli oke-eswi, a kpuru l'onvirubvu phọ; mbụ ono, shi nọdu iya lẹ mkpula ono; woru iya tū-kobe l'eli mkpuma.

¹⁸ O gude gę ya mee iphe, a-dụ eze ndu Asiriya ree l'obu pafu ẹka oshi-eze atụ-kojeru; bya aguchia ẹka eze eshije abahụ l'eze-ulo Chipfu.

Anwuhu Éhazu (2Iphe 28:26-27)

¹⁹ Iphe ozo, Éhazu megbabere bę e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Jiuda. ²⁰ No iya; Éhazu nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya l'eka e liru nna iya phe lẹ mkpukpu Dévidi. Hezekaya, bụ nwa iya nwoke buru eze nọchia ęnya iya.

17

Hosiya bụ eze ndu Ízurelu

¹ O be l'apha, kwe Éhazu apha iri l'ębo, e - shi teke o byaru aburu eze ndu Jiuda; Hosiya nwa Ela bahụ l'aba-eze ndu Ízurelu. Iphe, o nọru l'aba-eze ono buru apha tete lẹ Sameriya.

² Hosiya bę meru ejo-ememe l'ęnya Chipfu. Iphe o buepho kpoloko bụ l'ęjo-iphe, o meru te erwuduru gę kę ndu vuhawa iya ụzo buru eze l'alí Ízurelu.

³ Shalumanesa, bu eze ndu Asiriya bya ejepfu Hosiya oḡu; je alwu-kpee ya. Hosiya bya awata iya ejeru ozi; bya atūaha akiriko nūahaa ya. ⁴ Eze ndu Asiriya bya amaru lẹ Hosiya achiru iya ejo-idzu; kele Hosiya ziru ndu-ozu g'ephe je ezia So, bu eze ndu Ijiputu g'o yetaru iya eka; ophu o tuedu akiriko anu eze ndu Asiriya egube ono, o shi atuje iya aphagapha ono. Oo ya bu; eze ndu Asiriya gude Hosiya tu-chia lẹ mkporo. ⁵ No iya; eze ndu Asiriya chita ndu ojogu iya ephe zebata l'ali Izurelu l'ophu; ephe wuba lẹ Sameriya kephee ya apha eto. ⁶ O buru l'apha, kwe Hosiya apha tete, e -shi teke o bataru l'aba-eze; be eze ndu Asiriya lwutaru Sameriya; kpukoo ndu Izurelu lẹ ndzu chita lashia Asiriya; je edobe phe ephe buru lẹ mkpukpu Hala; waa l'uzo enyimu Habo lẹ mkpukpu Gozanu; bya achita ndu ophu o chitaru dobe; ephe buru lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, du l'ali Midiya.

*Iphe-eji, ndu Izurelu
waa ndu Jiuda megbaberu*

⁷ Iphe, meru g'o gude o nwuaru ndu Izurelu nno bu l'oo l'ephe mesweru Chipfu, bu Chileke phe; mbu onye ono, dufutaru phe l'ali Ijiputu l'eka Fero, bu eze ndu Ijiputu ono. Ephe baaharu agwa eja; ⁸ teme ephe tsoru meahaa g'oha ono, Chipfu chishiru l'iphu ephebe ndu Izurelu ono shi eme; mbu meahaa iphe ono, ndu eze ndu Izurelu wobataru l'ali ono. ⁹ Ndu Izurelu ono nodu anoduje l'edomi eme Chipfu, bu Chileke phe iphe, apfuduru-oto. Lẹ

mkpukpu le mkpukpu phe be ephe kpushiru eka aagwaje iphe dobegbaaru onwophe. Ephe kpushiru iya le mkpukpu le mkpukpu, hagbaa nwanshii je akpaa le mkpukpu, a kpuru; o shihu ike. ¹⁰ L'ubvu ubvu, nogbaa l'ali ono; me le mkpula mkpula oshi, jakashiru ajakashi be ephe dobekotaru agwa; kpobegba itso Ashera. ¹¹ Ephe nodu anoduje akpo unwu-isensu oku l'eka ono, aagwaje iphe ono; egube ono, ndu oha ono, Chipfu chifuru ephe shi akpoje iya ono. Ephe meru ejo-ememe gude kpatsua Chipfu ehueghu. ¹² Ephe baaru agwa aja; mbu iphe ono, Chipfu suru phe: "Unu be emekwa iphe, du nno-a!" ¹³ Chipfu shi l'onu ndu mpfuchiru iya l'ophu; me ndu aphu ophulanya loo ndu Izurelu me ndu Jiuda eka le nchi su: "Unu haa eme ejo-ememe, unu eme. Unu meje ekemu mu; me iphe, mu toru okpa iya; mbu ekemu ono, mu turu nu nna unu phe ono; mbu ono, mu shi l'eka ndu-ozu mu phe, bu ndu mpfuchiru nu unu ono."

¹⁴ Obenu l'ephe ta angaduru nchi; ephe kwefuru ike; ge nna phe ono, te ekwetaduru ke Chipfu, bu Chileke phe ono. ¹⁵ Ephe jikaru eme iphe, o toru okpa iya; me ogbandzu ono, yele nna phe gbaru ono; ephe kwefuru ike l'iphe, o nmaru phe okwa iya. Ephe tsoru abapheru agwa, adudu iphe, o yi aja; ephebedua l'onwophe bya abufuaru ndu ta aduedu iphe, ephe yi. Ephe tsoru eka ndu oha ono, bupheru phe mgburugburu, bu iya bu ndu ono, Chipfu suru g'ephe te emekwa ge ndu ono eme ono.

¹⁶ Ekemu, Chipfu, bu Chileke phe tukotaru phe

l'ophu bẹ ẹphe jìkakotaru. Ẹphe kpuru agwa labọ, dọ g'unwu oke-eswi doberu onwophe; bya edobekwaphọ itso Ashera; bya abaahaaru kpokpode; mẹ Balu ẹja. ¹⁷ Ẹphe kpọru unwu phe unwoke; mẹ unwada phe oku; gude gwee ẹja. Ẹphe nọdu anọduje ejekwaphọ l'ẹja; bya eme omamanshi. Ẹphe woru onwophe togboru eme ẹjo-ememe l'ẹnya Chipfu; gude nno akpatsu iya ẹhu-eghu.

¹⁸ Oo ya bu; ndu Ízurelu mee; ẹhu ghushiaha Chipfu egu ike; o chifu phe l'iphu iya. Ndu ophu o haru kpoloko buru ndu okpa-ipfu Jiuda. ¹⁹ Ophu ndu Jiuda edobekwarupho ekemu Chipfu, bu Chileke phe. Ẹphe jekwaphọ eye ẹka l'eme iphe ono, ndu Ízurelu wobataru ono. ²⁰ Chipfu jìkakota iphe, bu oshilokpa Ízurelu; nua phe aphu bya enwuru phe nu ndu kwaru phe l'okwata; jeye o chifukota phe l'atatiphu iya.

²¹ Teke Chipfu bufuẹrupho Ízurelu l'onulo Dévidi bẹ ẹphe meru Jierobowamu nwa Nebatu eze phe. Jierobowamu mee ndu Ízurelu ẹphe haa etso Chipfu; bya akpata ẹphe mee iphe-ẹji, paru ẹka apaa. ²² Ndu Ízurelu bẹ yekotaru ẹka l'eme iphe-ẹji ono, Jierobowamu meru ono. Ẹphe ta ahaduru iya ememe; ²³ jeye teke Chipfu chifuru ndu Ízurelu ono l'iphu iya egube ono, o shihawaa l'onu ndu-ozu iya, bu ndu mpfuchiru pfua l'oo-du ono. Noo ya; a kpukoo ndu Ízurelu l'alì phe chiru lashia Asiriya byasu ntau-a.

Ndu ohozo byaru ebuchishia Samériya

²⁴ Eze ndu Asiriya je achita nemadzu l'ali Babilonu; me le Kuta; me le Ava; me le Hamatu; me le Sefavayimu je edobe phe g'ephe buru le mkpukpu le mkpukpu, du l'ali Sameriya l'ozo ndu Izurelu. Oo ya bu; ephe nweru ali Sameriya; toko mkpukpu, du iya nu buchishikota. ²⁵ Le mbu teke ephe bya eburu l'eka ono be ephe te eshidu abajeru Chipfu eja. Oo ya bu Chipfu yenu oduma; o nodu l'echilabo phe; haru phe gbushiaha. ²⁶ E pfuaru iya eze ndu Asiriya su: "Ndu-a i chitaru dobe g'ephe buru le mkpukpu le mkpukpu, du l'ali Sameriya-a be ta amakwa nsọ Chileke ali ono. O ye oduma; o nodu l'echilabo phe egbushi phe; kele ephe ta amadu nsọ Chileke ali ono."

²⁷ Tobudu iya bu; eze ndu Asiriya tua ekemu su: "Unu duta onye lanu le ndu-uke Chileke ono, unu kputaru l'eka ono; g'o je eburu eburu l'eka ono; g'o zia phe nsọ Chileke ali ono." ²⁸ No iya; onye lanu le ndu-uke Chileke ono, ephe shi le Sameriya kputa jenu je eburu le mkpukpu Betelu; ziahaa phe g'ephe e-shi abajeru Chipfu eja.

²⁹ Ole oha, nonu be metacharu agwa ali phe swibe onwophe le mkpukpu, ephe bugbaa; woru iya dobechaa le nwulo-agwa, ndu Sameriya kpushiru l'eka ephe agwaje iphe. ³⁰ Ndu ophu shi l'ali Babilonu metaru agwa Sukotu-Benotu; ndu ophu shi l'ali Kutu; meta agwa ophu bu Negalu; ndu ophu shi l'ali Hamatu meta agwa, bu Ashima; ³¹ ndu ophu shi le Ava meta agwa, bu Nibuhazu yee Tatak. Ndu ophu shi l'ali

Sefavayimu meta agwa, bu Adurameleku; yee Anameleku. Ndu Sefavayimu ono be akpoje unwu phe oku gude gweeru agwa phe eja.

³² Epe abajekwarupho Chipfu eja. Ole iphe, epe meru bu l'oo ndu nkephe be epe hotaru g'epe gwajeru phe iphe le nwulo-agwa, dugbaa l'eka aagwaje iphe ono. ³³ Epe nodu abajeru Chipfu eja; obenu l'epe abajekwarupho agwa phe eja l'uzo ndu ali eka epe shi emeje.

³⁴ Epe emeepho g'epe shi emejehawaa ono byasu ntanu-a. Epe ta abaduru Chipfu eja; ophu epe emedu iphe, o toru okpa iya; me omelali iya; ophu epe emedu ekemu iya; waa ekemu ono, o toru nu oshilokpa Jiekopu, bu onye ono, o guberu Izurelu. ³⁵ Teke Chipfu yee ndu Izurelu gbaru ndzu be o suru phe: "G'o to dukwa agwa ozo, unu a-baru eja; ozo phozeru iya; ozo jeeru iya ozi; ozo gwaa ya agwagwa. ³⁶ Oo Chipfu, bu onye gude ike iya, paru eka; me okpehu iya dufuta unu l'ali Ijiputu be unu a-bajeru eja. Oo yebedua be unu e-phozejeru; o buru iya be unu e-gwejeru eja nu. ³⁷ Unu kwabekwa enya meje iphe, mu toru okpa iya; me omelali mu; me iphe, mu suru g'e meje; waa ekemu ono, mu deru doberu unu ono jasuru asuru. Unu ta abajekwaru agwa eja. ³⁸ Unu ta azohakwa ogbandzu ono, mu l'unu gbaru ono; ophu unu abajekwaru agwa eja. ³⁹ Oo Chipfu, bu Chileke unu be unu a-bajechiaru eja. Oo ya bu onye a-nafuta unu l'eka ndu ohogu unu l'ophu."

⁴⁰ Ole epe ta angaduru nchi; epe kwaa l'eme g'epe shi emejehawaa pho. ⁴¹ Noo ya; oha

ono nọdu abaru Chipfu eja; bya abakwarupho agwa nkephe eja. Unwu phe je akpaa le nwanwa phe buru ge nna phe meru bu g'ephebedua eme byasu ntanu.

18

Teke Hezekaya bu eze ndu Jiuda (2Iphe 29:1-2)

¹ O be l'apha, kwe Hosiya nwa Ela apha eto, e -shi teke o wataru aburu eze ndu Izurelu; Hezekaya, bu nwa Ehazu bahu l'aba-eze ndu Jiuda. ² O nowaru ukporo apha l'apha ise teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu buru ukporo apha l'apha tete. Epha ne iya bu Abi nwada Zekaraya. ³ Hezekaya be meru iphe, pfuru oto l'anya Chipfu egube ochooroke iya, bu Davidi meru. ⁴ O lwuru eka aagwaje iphe; bya akupyashia mkpuma, e doberu nsọ; bya egbutsushichaa itso Ashera. O tsupyashikwarupho agwo ono, Mosisu gudeje onyirubvu mee pho; kele jasụ le teke ono be ndu Izurelu shi akpojekwadu unwu-isensu oku anu iya. E shi ekuje agwo ono Nehushutanu.

⁵ Hezekaya be dakoberu Chipfu, bu Chileke ke Izurelu. O to dudu onye eze ozo, dubaa g'oo ya le ndu eze ndu Jiuda g'ephe ha; mbu je akpaa le ndu ophu vu iya uzo buru eze; me ndu ophu tsotarụ iya nu. ⁶ Noo kele o turu Chipfu swiswia. O to tsonyadaru Chipfu o tsobuhu iya. O dobekotaru ekemu ono, Chipfu turu nu Mosisu ono. ⁷ Chipfu swiru iya okpobe eswiru; k'ophu bu l'iphemiphe, o yeru eka l'abujeru iya

pho upete. O kwefuru eze ndu Asiriya ike; ophu o to jeduru iya ozi. ⁸ O Iwu-kperu ndu Filisitayinu; e -shi le mkpukpu, ha nwanshii je akpaa le mkpukpu phe, a kpuru; o shihu ike; mbu je akpaa le mkpukpu Gaza; yee mkpukpu, gbapheru iya mgburugburu.

⁹ O be l'apha, kwe Hezekaya apha eno, e -shi teke o byaru aburu eze ndu Jiuda, bu iya bu apha, kwe Hosiya nwa Ela apha esaa, e -shi teke o bahuru l'aba-eze ndu Izurelu; Shalumanesa, bu eze ndu Asiriya jee ugu le Sameriya; je ekephee ya mgburugburu. ¹⁰ A noepho apha eto; ephe naa mkpukpu ono. O buru l'apha, kwe Hezekaya apha ishii be a nataru Sameriya, bu iya bu apha, kwe Hosiya apha tete, e -shi teke o bahuru l'aba-eze ndu Izurelu. ¹¹ Eze ndu Asiriya chita ndu Izurelu lashia Asiriya; je edobe phe le mkpukpu Hala; me l'uzo enyimu Habo le mkpukpu Gozanu; me le mkpukpu le mkpukpu, du l'ali Midiya. ¹² Iphe, kparu iphe o du nno bu le ndu Izurelu jikaru eme iphe, Chipfu, bu Chileke phe suru g'ephe mee; ephe mebyiru ogbandzu Chileke ono. Iphe, Mosisu, bu onye-ozu Chipfu pfukotaru phe be ephe ta angaduru nchi; ophu ephe emeduru iya.

*Senakeribu eye ndu Jierusalemu ebvu
(2Iphe 32:1-19; Azá 36:1-22)*

¹³ Tobudu iya bu; o rwua l'apha, kwe eze, bu Hezekaya apha iri l'eno, o wataru aburu eze; Senakeribu, bu eze ndu Asiriya bya ugu l'ali ndu Jiuda; bya atuko mkpukpu phe g'o ha, bu mkpukpu, a kpushiru ike lwuwa lwuta. ¹⁴ No

iya; Hezekáya, bụ eze ndu Jiuda bya ezia ozi g'e je ezia eze ndu Asiriya l'eka o nọ lẹ mkpụkpu Lakishi sụ: “Mu chọwaru ngu opfu. Jiko laphuro azu. Iphe, i sụkpoerupho gę mu pfa bę mu apfu.” Eze ndu Asiriya ono sụ Hezekáya, bụ eze ndu Jiuda g'ọ nụ iya mkpọla-ọchaa, ęrwa iya dụ ụkporo talęntu iri l'ise; yęe mkpọla-ododo, ęrwa iya dụ ụkporo talęntu lę talęntu iri. ¹⁵ Oo ya bụ; Hezekáya chitakota mkpọla-ọchaa, nọkota l'eze-ulo Chipfu; mę l'ulo ęku ibe eze woru nụ eze ndu Asiriya ono.

¹⁶ Teke ono bę Hezekáya kweshiru mkpọla-ododo, o kweru lę mgbo; mę ophu o kweru l'okpa mgbo eze-ulo Chipfu woru nụ eze ndu Asiriya ono.

¹⁷ No iya; eze ndu Asiriya ono bya agbę lę mkpụkpu Lakishi zia ụmadzu ęto, bụ ndu-ishi ojogu iya; yeru phę ndu ojogu, dụ igwerigwe g'ęphe jepfu eze, bụ Hezekáya lę Jierusalemu. Ęphe jerwua Jierusalemu; bya eje apfuru l'ishi mgba-mini okpuru ụzo eli, dụ l'ụzo ono, eeshije eje ęka aasaję uwe. ¹⁸ Ęphe zia g'e je ekuaru phę eze; o buru Ęliyakimu nwa Hilikaya, bụ onye-ishi l'ibe eze; waa Shebuna, onye edeje ękwo; waa Jiowa nwa Asafu, bụ onye nkwakọbe bę lufutaru byapfutashia phę.

¹⁹ Onye-ishi ndu ojogu ono bya asụ phę: “Unu je akaru Hezekáya lę-a: Wakwa iphe, o pfuru; mbụ Okalibe eze, bụ eze ndu Asiriya. O sụru-a: ?Bụ lę gunu bę i chiru nwupfu ophu i nweru kwęe? ²⁰ I sụru l'i machawaru ęregede ogu bya enweru ike, e gude alwụ ogu. Obenu l'opfu

ngu bu okorobo opfu. ?Bu onye be i dakoberu ekwefuru yebe eze ndu Asiriya ike? ²¹ Lenu nta-a; o kwa ndu Ijiputu be i dakoberu; mbu Ijiputu ono, bu mgbawa-echara, abujeru: onye dakoberu iya nu; l'o yejashia ya eka meka iya iphe onoya. O kwa egube ono be Fero du; mbu eze ndu Ijiputu. O kwa nno bu g'o duru iphe, bukpuo ndu dakoberu iya nu. ²² Teke i sukwanuru mu l'oo Chipfu, bu Chileke unu be unu dakoberu; ?to budu Chipfu obu bu ophu Hezekaya lwuru eka aagwaje iya; bya emebyishia oru-ngweja iya; bya asu ndu Jiuda ephe le ndu Jierusalemu g'ephe byaje abaaru oru-ngweja ono, du le Jierusalemu ono eja-a?

²³ "Byalekwa-a g'idzu buru unu le nnajiuphu mu, bu eze ndu Asiriya nanu. Mu a-kpuru unu inya ise kpee ngu; me o -buru l'ii-du ike yechaa ya ndu a-nodu agba iya nu. ²⁴ Odumeka; ? denu gi riru l'ii-du ike kpafu l'iphu onye-ishi ndu ojogu nnajiuphu mu; m'obeta o buru onye enya kachaa alwalwa le ndu-ishi ndu ojogu iya; l'eka o bu ndu Ijiputu be i dakoberu g'ephe chie ngu ugbo-inya; chie ngu ndu agbaje inya-ogu? ²⁵ Ozo bu le-a; ?i dobesu l'o to budu Chipfu be mu no l'eka bya ugu l'eka-a ge mu mebyishia ya? O kwa Chipfu l'onwiya ziru mu ge mu bya ugu l'ali-a mebyishia ya."

²⁶ Tobudu iya bu; Eliyakimu nwa Hilikaya; yee Shebuna; waa Jiowa bya asu onye-ishi ndu ojogu ono-a: "Jiko gude opfu-ali ndu Aramu* pfuru yeru anyibe ndu-ozu ngu; eshinu anyi anu iya

* **18:26** 18:26 Bu iya bu 'Aramaic' le mbekee.

ree. Te egudeshi opfu-alì ndu Jiuda† pfuru yeru anyi; kele ndu nọ l'eli igbulọ anụkwa iya.”

²⁷ Onye-ishi ndu ojọgu ono sụ phẹ: “?Bụ unu lẹ nnajiuphu unu kpoloko bẹ ọ dụ unu gẹ nnajiuphu mu ziru mu gẹ mu bya ezia ozi-a? Waawakwa. Ọ kwa unu lẹ ndu ono, nọ l'eli igbulọ ono; mbụ ndu ono, unu l'ephe e-mechaa ria nshì unu l'ọnu; ngụa mamini, unu gbọru bẹ mu epfuru iya.”

²⁸ Onye-ishi ndu ojọgu ono bya apfuru bya egude opfu ndu Jiuda bya arashia ya ike sụ: “Unu nụmakwa iphe, o pfuru; mbụ Ọkalibe eze ono, bụ eze ndu Asiriya! ²⁹ Wakwa iphe, eze ndu Asiriya pfuru: Unu te ekwekwa gẹ Hezekaya dephua unu. Ọ tọ dukwa ike adzọta unu l'eka mu! ³⁰ Ọphu unu ekwekwa gẹ Hezekaya deta unu g'unu dakobe Chipfu; l'eka oopfuru unu asuje lẹ Chipfu ta adukwa iphe, e-me g'ọ tọ dzọta unu. Lẹ mkpukpu-a taa lakwa l'eka eze ndu Asiriya. ³¹ Unu ta angakwaru Hezekaya nchi; kele eze ndu Asiriya sukwaru g'unu wufutakwa wu-pfuta iya gẹ yele unu doshia. Ọo ya bụ g'onymonye lẹ g'unu ha eria akpuru shi lẹ vayinu iya; ria akpuru, shi l'oshi figu iya; bya angwa mini, dụ lẹ welu iya; ³² jasụ teke ya a-bya eduta unu; lashia alì, dụ gẹ k'unu; mbụ alì, ereshi dụ; mee òphúú dụ iya; alì, nri dụ; teme opfu-vayinu dụ iya; oshi olivu dụ iya; bya aburu alì, manụ-ẹnwu dụ; k'ọphu unu a-nọdu ndzụ; haa anwuhu.

† **18:26** 18:26 Bụ iya bụ 'Hebrew' lẹ mbekee.

“Unu ta angakwaru Hezekáya nchị l'ẹka ood-ephu unu edephu asuje unu lẹ Chipfu l'a-dzọta-a unu. ³³ ?Ọ dukporu ọha ọphu agwa alị pẹ nafutajewaru l'ẹka eze ndu Asiriya? ³⁴ ?Bụ awe bẹ agwa ndu Hamatu yee kẹ ndu Apadu nọ? Agwa ndu Sefavayimu; mẹ kẹ ndu Hena; mẹ kẹ ndu Iva; ?ẹphe nọ l'awe? ?Epe duru-a ike dzoo ndu Samériya l'ẹka yẹbe eze ndu Asiriya tọ? ³⁵ ?Bụ agwa ole l'ime agwa ndu alị ono bẹ duru ike nafuta ndu alị iya l'ẹka iya? ?Denu gẹ Chipfu e-shi dụ ike nafuta ndu Jierúsalemu l'ẹka iya?”

³⁶ Ndu Jiuda ono, oopfu eyeru ono nọduepho nggujunguji; ọphu ọ dudu onye ọphu pfuru opfu yeru iya; kele eze, bụ Hezekáya turu ekemu sụ g'ọ tọ dukwa onye e-yeru iya onu.

³⁷ Tọbudu iya bụ; Elyakimu nwa Hilikaya, bụ onye-ishi l'ibe eze; yee Shebuna, bụ onye edeje ẹkwo; waa Jiowa nwa Asafu, bụ onye nkwakọbe tugba; ọ buri pẹ ejepfu Hezekáya. Epe gbajachaa uwe pẹ agbaja. Epe jerwua bya eje akọru iya iphe, onye-ishi ndu ojogu ono pfuru.

19

Eepfu lẹ Chileke a-dzọta Jierúsalemu (Azá 37:1-37)

¹ Eze, bụ Hezekáya numaepho iphe ono; o ye ẹka l'uwe yẹbe eze; gbajaa kẹ tarara; bya achita uwe-aphu yee; ọ buri iya eje l'eze-ulo Chipfu.

² Ọ bya ezia Elyakimu, bụ onye-ishi l'ibe eze; yee Shebuna, bụ onye edeje ẹkwo; waa ndu-ishi lẹ ndu-uke Chileke; g'ẹphe jepfu onye mpfuchiru Chileke ono, bụ Azaya nwa Emožu. Epe tuko

yee uwe-aphu jeshia. ³ Ephe je je asu iya: “Hezekaya suru-a: ‘Ntanu-a bukwa mboku, oke iphe-ehuka dapfutaru anyi; bya aburu mboku, aanu anyi aphu; bya aburu mboku, iphe-iphere jiru anyi iphu. O dukwa g’egube ime anoduje eme nwanyi; o too dudu ike nyia onyi nwua nwata obu-a. ⁴ ?Bu onye maru; Chipfu, bu Chileke ngu numaru iphe ono, onye-ishi ndu ojogu ono pfuru ono; mbu onye ono, nnajiuphu iya, bu eze ndu Asiriya yeru g’o bya epfutoshia Chileke, no ndzu ono; k’ophu bu le Chipfu a-baru iya mba l’opfu ono, yebe Chipfu, bu Chileke ngu numaru ono. Oo ya bu; pfuru nu Chileke l’opfu ehu ndu ophu phoduru nu.’ ”

⁵ Oo ya bu; ndu ono, eze, bu Hezekaya ziru ono bya abyapfuta Azaya; ⁶ Azaya su phe: “Unu je asu nnajiuphu unu le Chipfu suru-a: ‘Ba atsukwa ebvu le k’iphe ono, i numaru ono; mbu opfu ono, ndu-ozu eze ndu Asiriya gude bya mu epfutoshi ono. ⁷ Huma le mu e-woru unme lanu ye iya l’ehu; k’ophu bu l’oo-numa asulasu; lashiya ali phe; mu emee g’e gude ugu-echi gbua ya l’ali phe gedegede.’ ”

⁸ Onye-ishi ndu ojogu ndu Asiriya bya anuma l’eze ndu Asiriya lufuwaru le mkpukpu Lakishi; o lwatashia; je ahuma l’eze ndu Asiriya ono be etsowa ndu Libuna ugu.

⁹ Noo ya; a bya ezia Senakeribu ozi le Tirihaka, bu eze ndu Kushi be abyapfutawa iya ugu; o zia ndu-ozu g’ephe je ezia Hezekaya su: ¹⁰ “Iphe, unu e-pfuru Hezekaya baa; mbu eze ndu Jiuda: ‘B’ekwekwa ge Chileke ngu,

bụ onye i dakoberu duphua ngu; l'ẹka oopfu ẹ Jierúsalemu ta alwadu l'ẹka mube eze ndu Asiriya. ¹¹ Ophu doru ẹnya bụ l'ị numahawaru iphe, ndu eze ndu Asiriya meru ndu alị ozo; mbụ l'o mebyishikotaru phe. ?Aa-nafuta-chia gubedua to? ¹² Mbụ-a; ohamoha ono, nna mu oche phe mebyishiru ono; ?agwa phe nafutaru phe-a to? Mbụ agwa ndu Gozanu; yee ke ndu Haranu; waa ke ndu Rezufu; me ke ndu Edenu, bụ ndu shi nodu ẹ Telasa. ¹³ ?Bụ awe be eze ndu Hamatu no nta-a; me eze ndu Apadu; me eze ndu mkpukpu Sefavayimu; ozo eze ndu Hena; ozo eze ndu Iva? ”

¹⁴ Tobudu iya bụ; Hezekaya nata ekwo-ozu ono l'ẹka ndu e ziru iya; bya eworu iya gua. O bya abahu l'eze-ulo Chipfu bya eje eworu iya tosa l'iphu Chipfu. ¹⁵ Hezekaya bya epfuru nu Chipfu su: “Gube Chipfu, bụ Chileke ke ndu Izurelu; onye sugaru l'aba-eze iya l'echilabo chierobu. Oo ngu kpoloko bụ Chileke, nwekota ali-eze, du ẹ mgboko mgburugburu. Oo ngu meru igwe bya emee eliphe. ¹⁶ Ngabenu nchi gube Chipfu; numa iphe, mu epfu. Sanaa ẹnya humakpodapho. Ngabekpodapho nchi; numa opfu ono, Senakeribu ziru g'e gude bya epfutoshia gube Chileke, no ndzu ono.

¹⁷ “Gube Chipfu; o kwa eviya ẹ ndu eze ndu Asiriya mebyishiwaru ohamoha; waa ali phe. ¹⁸ Epe chiwaru agwa ndu ono ye l'oku; o kepyashia; kele agwa phe obu ta adudu iphe, ozo o bu; gbahaa nku; yee mkpuma, bụ iphe, nemadzu gude ẹka mee. ¹⁹ Oo ya bụ ẹ-a;

gùbe Chipfu, bù Chileke anyi; jiko dzọnaa anyi l'ẹka eze ndu Asiriya; k'ọphu ali-eze, ọkọta lẹ mgboko l'ọphu a-maru l'ọo gùbedua kpoloko; mbù gùbe Chipfu bẹ bù Chileke.”

Azáya aphù ọphulenyà gẹ Senakeribu e-gude daa

²⁰ Tọbudu iya bù; Azáya nwa Emožu bya ezia Hezekáya ozi sù: “Chipfu, bù Chileke kẹ ndu Ízurelu sùru-a: ‘Iphe, i pfuru nù mu l'ọpfu ẹhu Senakeribu, bù eze ndu Asiriya bẹ mu nùmawaru. ²¹ Waa iphe, Chipfu pfuru l'ọpfu ẹhu Senakeribu baa:

“ ‘ “Nwada Zayọnu, nwoke teke ejepfuswee;
ta adùkwa iphe,
ọ gùberu ngu;
tẹme ọ nọdu aja ngu ewenu.

Nwada Jierúsalemu ekwe
l'ishi l'ẹka ịigba ọso ndzù.

²² ?Bù onye bù onye ono,
i shi ephu iphu;
bya epfutọshi iya ono?

?Bù onye bẹ i shi atù ọzu ekpu-a;
mbù onye ono,
i gude eku-onwonye
vọoru ẹnya ono?

Ọ kwa Onye dù Nsọ kẹ Ízurelu!

²³ I ziru ndu-ozì ngu;
ẹphe bya eburu iphu
nyabẹ Nnajiuphu.

Ị sùru l'i gudewaa ikpoto
ugbo-inya-ọgu ngu
nyirwuchaa mkpakponu

úbvú úbvú.

Mbụ l'i nyirwuwaru mkpakponu,
 ẹka úbvú úbvú Lébanonu jeberu;
 bya egbutsushiwa oshi sida,
 dụ iya nụ, bụ ndu ophu
 kachaa etse ogologo;
 mẹ oshi payinu iya ophu
 kachaa adu ùbvù l'anya;
 bya ejerwuwaa ẹka o kachaa
 aburu ẹpfukala;
 mẹ ẹka o kachaa aburu oswa,
 dụ ree.

24 Mbụ l'i tųwaru welu l'ali
 ndu ohozo;
 bya angua ya mini;
 bya egudewaa obochi-okpa
 ngu zoo iphe, bụ nggele,
 dukota l'ali Ijiputu tolitoli;
 jasụ o tashihukota.

25 Sụ-a; ?o dụ g'i ti nųmajeduru iya?
 Oo mu tųbehawaru g'o dụ nno
 teke dųhawaa ęnya.

Mbụ l'oo teke ndiche bẹ mu
 chihawaru iya roo dobe.

O bųru nta-a bẹ mu meru iya
 g'o vųa; mbụ mee;
 i woru mkpųkpu, a kpųgbaaru
 o shihu ike mebyishia;
 o bųru ikpo mkpuma.

26 O bųru iya bụ;
 ike bvụ ndu bu iya nụ;
 ẹphe bųru ndu a tųru ẹberebete;
 e meru iphe-iphere kpua pẹ.

Èp̄he bya adu g'ip̄he, a kuru l'op̄fu;
 g'ip̄he, rwuru irwu k'òphúú;
 mbu du g'èswa,
 furu lè mkpotsu ulo,
 anwu chigbushiru l'èbe adu
 g'o vutaberu l'eli.

²⁷ Obenu lè gubedua bè mube
 Chileke maru èka ì nò.

Mu maru teke ìibata abata;
 maru teke ìitugbu atugbu;
 bya amaru g'ìiba-taberu
 hanyìhanyi ekpu mu.

²⁸ Eshi ophu o bu mube Chileke
 bè ìibaru hanyìhanyi;
 tème bèebèebèe, iipfuru
 mu rwuwa mu nchì;
 bè mu e-woru ìkokoro mu
 dzube ngu l'imi;
 woru mkpùrukpu-ìgwè mu
 ye ngu l'ònu g'ìnya.

Mu emee ngu g'ì shia ophu
 i shiru laphu azu l'èka i shi.”

²⁹ “ ‘A -bya lè gubedua, bu Hezekáya; waa iphe, a-buru ngu iphe-òhubama baa: apha-a bè ii-ri iphe, daru èda. O -be apha ozo l'i ria ophu shi l'ono futa. O -rwua l'apha k'èto iya; koo opfu kpata iphe, ì kòru iya. Gbaa opfu-vayinu; ria akpuru, e-shi iya nu. ³⁰ Sù-a; nwa ndu ono, a-phodu nu l'ònulo Jiuda bè a-gba ogbarabvu l'ime ali; mìa mebyi l'eli mgboko; ³¹ noo kèle o nweru nwa ndu a-waa nu lè Jierúsalemù. Ikpoto ndu phoduru nu e-shi l'úbvú Zayonu. O buru Chipfu,

bụ Okalibe-Kakota-Ike e-gude g'ọ phụ-beru iya l'èhu mee g'ọ dụ nno.

³² “ ‘Ọo ya bụ; waa iphe, Chipfu pfuru l'èhu eze ndu Asiriya baa: “Ọ tọ byadu a-bata lẹ mkpukpu-a; ophu ọ byadu agba g'ọ ka mma l'ọo apfu l'èka-a. O too gudekpodanu iphe, eegbobutaję onwonye abyakube iya ntse; ophu ọ byadu ebvuphe iya ose-ọgu. ³³ Ọo ọzo, o shiru bya bę oo-shi laa. Ọ tọ byadu abata lẹ mkpukpu ọwa abata ophu. Nokwa iphe, Chipfu eepfu. ³⁴ Sụ-a; mu e-gude k'ẹpha mu; mę kę Dévidi, bụ onye-ozu mu gbobuta mkpukpu-a; dzoo ya.” ’ ’ ”

³⁵ Tọbudu iya bụ; o rwua l'enyashi mbọku ono; ojozi Chipfu tugbuepho bya eje l'èka ndu ojogu Asiriya doru; bya eje egbua ukporo unu umadzu ugbo ukporo l'eto l'unu umadzu labo l'ukporo umadzu iri* l'ime ndu ojogu ono. E tehushia l'utsu; odzu zeshiwaa kę baari. ³⁶ Noo ya; Senakeribu, bụ eze ndu Asiriya tugbua; ọ buru iya alaphu azu. Ọ laphushia azu lẹ Ninive je anodu. ³⁷ O be ujiku lanu; ọ nodu agwa agwa iya, bụ Nisuroku; unwu iya, bụ Adurameleku; mę Shareza je egude ogu-echi gbugbua ya; gbaru lashia alị Araratu. Ọo ya bụ; Esahadonu, bụ nwa iya buru eze nochia enya iya.

20

Iphe-ememe guderu Hezekaya
(Azá 38:1-8,21-22; 2Iphe 32:24-26)

¹ A nonya iphe-ememe gude Hezekaya; k'ophu bụ l'ọ byawa anwuhu. Onye mpfuchiru Chileke,

* **19:35** 19:35 Bụ iya bụ 185,000 lẹ mbekee.

bụ Azáya nwa Emožu bya ejepfu iya je asụ iya: Chipfu sụru-a: “Dozia ibe ngu ree; kele ìbyawa anwùhu; ì tị kadu mma.”

² Noo ya; Hezekáya bya aghaa iphu l'uzo igbulọ pfuru nù Chipfu sụ: ³ Gùbe Chipfu; nyatanu gẹ mu bụ-be onye gude ire-lanu; mę obu mu g'ọ ha tsoo ụzo nkengu; mę gẹ mu gude meberu iphe, du ree l'ęnya ngu. Hezekáya raa ękwa kpọo pfula pfula.

⁴ Tọbodu iya bụ; tẹmanu Azáya ghata ọmanuphu k'echilabọ; bẹ Opfu Chipfu kparwutaru iya l'ẹhu bya asụ: ⁵ “Laphu azu je akaru Hezekáya, bụ onye-ishi ndibe mu lẹ Chipfu, bụ Chileke kẹ nna ngu, bụ Dévidi sụru-a: ‘Mu nụmawaru epfupfu, i pfuru nù mu; bya ahụmawaa ęnya-mini, shi ngu l'ęnya. Mu e-me ngu g'i wekọrohu. Lẹ mbọku k'eto bẹ ii-je l'eze-ulo Chipfu. ⁶ Mu e-yekwafua apha iri l'ise lẹ ndzu ngu. Ozo bụ lẹ mu a-nafuta ngu; nafuta mkpukpu-a l'eka eze ndu Asiriya. Mu e-gude k'ępha mu; waa k'ępha Dévidi ono, bụ onye-ozin nkemu ono; gbaaru mkpukpu-a ọdzori.’ ”

⁷ No iya; Azáya sụ: “Unu meta iphe oshi figu.” Ẹphe meta iya tųpfube Hezekáya l'ejo-onwo ono, phokashiru iya l'ẹhu ono; o wekọrohu.

⁸ Hezekáya bya ajia Azáya sụ: “?Bụ gunu bụ iphe-ọhubama, e-goshi lẹ Chipfu e-me-a gẹ mu wekọrohu; tẹme lẹ mu e-je l'eze-ulo Chipfu lẹ mbọku k'eto?”

⁹ Azáya sụ: “Waa iphe-ọhubama, Chipfu e-goshi ngu baa; g'i gude maru lẹ Chipfu e-me-a iphe ono, o pfuru ono. Mbụ-a; ?bụ g'ononyo

jeru laa l'iphu jeberu ntọkpa iri? Tọ ?bụ g'o jeru laa azụ jerwua ntọkpa iri?"

¹⁰ Hezekáya sụ: Ọ ụkwa nphe g'ononyo jeru laa l'iphu jeberu ntọkpa iri; g'o jechiarọ laa azụ jeberu ntọkpa iri.

¹¹ Ọo ya bụ; onye mpfuchiru Chileke, bụ Azáya bya araku Chipfu; Chipfu mee g'ononyo ono, shi jerwuwa ntọkpa iri l'ụlo-eli Éhazu; tsụ-phu azụ jeberu ntọkpa iri.

Ndu ozi, shi Bábilonu

¹² Ọ bụru teke ono bẹ Merodaku-Baladanu; mbụ nwa Baladanu, bụ eze ndu Bábilonu deshuru ẹkwo-ozí nù g'e je anụ Hezekáya; bya eyekwaru iya ya phọ iphe-oma g'e gude bya iya ajiji; kele ọ nọmaru l'iphe shi eme iya; ọ kawaa mma. ¹³ Hezekáya nabata ndu ono, e ziru ozi ono; bya egoshi phẹ iphe, nọkota l'ụlo-ẹku iya; mbụ goshi phẹ mkpọla-ochaa; yee mkpọla-ododo; mę manụ, eshi mkpọ; mę ngwọgu iya; mę iphe, bụkota ẹku iya. Ọ tọ dudu iphe, dụ l'ibe iya; ọzoo iphe, dụ l'alị-eze iya l'ophu, o to goshiduru ndu ono; mbụ Hezekáya.

¹⁴ Tọbudu iya bụ; Azáya, onye mpfuchiru Chileke bya ejepfu eze, bụ Hezekáya je ajia ya sụ: “?Bụ awe bẹ ndu ọwa-a shi bya? ?Bụ gunu bẹ ẹphe pfuru?”

Hezekáya sụ iya: “Epe shikwa ẹka dụ ẹnya bya. Epe shi Bábilonu.”

¹⁵ Azáya bya ajia ya sụ: “?Bụ gunu bẹ ẹphe hụmaru l'ibe ngu?”

Hezekáya sụ iya: “Epe tükokwaru iphemiphe, dụ l'ibe mu hụma-gbua. Ọ tọ

dụkwa iphe, dị g'ẹku, mu nweru enweru, mu te egoshiduru pẹ.”

¹⁶ Noo ya; Azáya bya asụ Hezekáya: “Nụma opfu, shi Chipfu l'ọnu. ¹⁷ Ọ sụru-a: Lẹ mbọku abyawaa teke iphemiphe, dị l'ụlo eze ngu; mę iphe ono, nna ngu pẹ setarụ dobe; ọ nọo byasụ nta-a a-buru iphe, ee-vuta lashia Bábilonu. Ọ tọ dudu m'opfu ee-wophodo. Noo iphe, Chipfu epfu. ¹⁸ Teme unwu ngu unwoke, bụ ndu a nwutaru ngu bẹ aa-harụ kpukaa; ephe eje aburu ndu anọduje eleta ibe eze ndu Bábilonu ęnya.”

¹⁹ Hezekáya sụ iya: “Opfu, ị sụru lẹ Chipfu pfuru dükwaa ree.” Iphe, Hezekáya gude pfua nno bụ l'ọ rịru sụ: ?ọ kwa lẹ nchị a-dụ-a doo nta-a; mbụ l'ọ tọ byadu ememe nta-a, mu nọkwadu ndzụ-a.

*Anwuhu Hezekáya
(2Iphe 32:32-33)*

²⁰ Iphe ọzo, Hezekáya megbabẹru; mę ẹhuka ẹhuka, o mekọtaru; mękpoo g'ọ gude tụa okpuru; bya ebvua ọswa-mini, bụ ẹka mini e-shije asọbata l'ime mkpukpu ono bẹ e dekọtaru l'ẹkwo-akọ ndu eze ndu Jiuda. ²¹ Ọo ya bụ; Hezekáya nwuhu lapfushia nna iya pẹ. Manáse, bụ nwa iya bya aburu eze nọchia ęnya iya.

21

*Teke Manáse bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 33:1-20)*

¹ Manáse bẹ nọwaru apha iri l'ẹbo teke ọ watarụ aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ

Jierúsalemụ buru ukporo apha labo l'apha iri l'ise. Epha ne iya bu Hefuziba. ² O mee iphe, du eji l'anya Chipfu; ebyi, oha ono, Chipfu chifuru l'ataphu ndu Izurelu ono shi eme; be yebedua mekotakarupho. ³ Eka ono, aagwaje iphe ono, nna iya, bu Hezekaya mebyishiru ono be o woru kpukwaa; bya edobegbaa enya eka aagwaje Balu; kpo be itso Ashera egube ono, Ehabu, shi buru eze ndu Izurelu meru. O phozekwarupho kpokpode, nogbaa l'igwe; bya abakwaaru iya pho eja. ⁴ O kpushia enya eka aagwaje iphe l'eze-ulo Chipfu, bu iya bu eka ono, Chipfu pfuru su: Oo Jierusalemu be mu e-me g'epha mu reje ire. ⁵ L'oma-unuphu labo, du l'eze-ulo Chipfu ono be o kpushiru enya eka aagwaje kpokpode, nogbaa l'igwe. ⁶ O kporu nwa iya ke nwoke oku gude gwee eja. O meru mgbashi; gwoo obvu; bya ejeje l'aji l'eka ndu maa; me l'eka ndu apfu ophulanya. O meru ejo-iphe, paru eka l'anya Chipfu; shi nno kpatsua ya ehu-eghu.

⁷ O pyiru ntekepe Ashera woru iya je edobe l'eze-ulo Chipfu, bu eka ono, Chipfu suru Davidi waa nwa iya, bu Solomonu: "Oo l'eze-ulo-a; me le Jierusalemu, bu mkpukpu, mu hotaru l'ipfu ndu Izurelu l'ophu be mu e-me g'epha mu reje ire jasuru l'ojejeje. ⁸ Ophu mu ta abyadu eme ge ndu Izurelu shi l'ali ono, mu nuru nna phe ono hata okpa lufu alufu ozo; m'o -buru-a l'ephe letaru enya emekota iphe, mu suru g'ephe meje; bya emekota ekemu ono, Mosisu, bu onye-ozu mu turu nu phe ono." ⁹ Ole ndu Izurelu ta angaduru nchi. Manase be dusweru phe uzu;

k'ophu bu l'ephe meru ejo-iphe, ka ophu ndu oha ono, Chipfu mebyishiru l'iphu ndu Ízurelu megbaberu.

¹⁰ Noo ya; Chipfu bya e -shi l'onu ndu-ozi iya, bu ndu mpfuchiru pfua su: ¹¹ “Eshi ophu Manáse, bu eze ndu Jiuda mewaru akpamara; bya emewaa ejo-ememe, ka ophu ndu Amoru, bu ndu vu iya uzo meru; bya emekwapho ge ndu Jiuda ye eka l'agwa nshi; shi nno mee iphe, du eji; ¹² be Chipfu, bu Chileke ke Ízurelu suru-a: mu e-wota ejo-iphe bya edoberu ndu Jierúsalemu me ndu Jiuda; mbu udu iya ophu bu onye numaru iya nu; nchi agbachaa ya anwirinwa. ¹³ Mu e-wota iphe, mu meru ndu Samériya; me iphe, mu meru ndibe Éhabu mee ndu Jierúsalemu. Mu e-hucha ndu Jierúsalemu egube ono, onye asa gbamugbamu ehuchaje iya kpube iya iphu ono. ¹⁴ Ndu ophu phoduru nu l'okiphe mu ono be mu a-gwobe; woru phe ye l'eka ndu ohogu phe; g'a lwua phe alwulwu; kwaa iphe phe l'okwata. ¹⁵ Iphe, kparu iya nu buru l'ephe meru ejo-iphe l'anya nkemu; kpatsua mu ehu-eghu; e -shi mboku, nna phe shi l'ali Ijiputu lufuta bya asu ntanu-a.”

¹⁶ Ophu ka njo buru le Manáse be gbushiru ndu adudu iphe, ephe metaru; k'ophu bu le mee ochi ono tukoru Jierúsalemu l'ophu jikota shita l'ishi iya ophuu rwua l'ishi iya ophuu. Ono je adakpuaru iphe-eji ono, o kpataru ndu Jiuda mee; shi nno mee ejo-iphe l'anya Chipfu ono.

*Anwuhu Manáse
(2Iphe 33:18-20)*

¹⁷ Iphe ozo, Manáse megbaberu; me iphe-iji, o meshiru; be e dekotaru l'ekwo-ako ndu eze ndu Jiuda. ¹⁸ Oo ya bu; Manáse nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya le mgbabu ibe iya; mbu le mgbabu Uza. Amonu, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

*Teke Amonu bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 33:21-25)*

¹⁹ Amonu be nowaru ukporo apha l'apha labo teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'abaeze le Jierusalemu bu apha labo. Epha ne iya bu Meshulemetu nwada Haruzu. Eka ne iya shi bu mkpukpu Jiotuba. ²⁰ Amonu meru iphe, du eji l'enya Chipfu ge nna iya, bu Manáse. ²¹ O tsokotaru uzo, nna iya tsoru; mbu l'agwa, nna iya baru eja be o bakwarupho eja bya ephozejegbaaru phe. ²² O paru Chipfu, bu Chileke ke nna iya phe haa; jika etso uzo ke Chipfu.

²³ Ndu ozi Amonu gbaaru iya ejo-idzu; woru iya gbua l'ibe iya. ²⁴ Ndu Jiuda bya eworu ndu ono, gbaru eze, bu Amonu ejo-idzu ono gbushikota. Ephe bya eworu Jiosaya, bu nwa iya mee eze nochia enya iya.

²⁵ Iphe ozo, Amonu megbaberu be e dekotaru l'ekwo-ako ndu eze ndu Jiuda. ²⁶ Eka e liru iya bu le mgbabu Uza. Oo ya bu Jiosaya, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

22

*Teke Jiosaya bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 34:1-2)*

¹ Jiosáya bẹ nọwaru apha ẹsato teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemụ bụru ụkporo apha l'apha iri lẹ nanu. Ẹpha ne iya bụ Jiedida nwada Adaya. Ẹka ne iya shi bụ lẹ mkpukpu Bọzukatu. ² Jiosáya meru iphe, pfuru ọto l'ẹnya Chipfu. O tsokọtaru ọzo ochooroke iya, bụ Dévidi tsoru. Ọ tọ dudu ọphu o mephodoru; mẹ nanu.

*A humaru ẹkwo ekemu
(2Iphe 34:8-28)*

³ O be l'apha, kwe eze, bụ Jiosáya apha iri l'ẹsato, ọ wataru aburu eze; o zia onye edeje ẹkwo, bụ Shafanu, bụ nwa Azalaya; mbụ nwanwa Meshulamu g'o jee l'eze-ulo Chipfu. O ziru iya sụ: ⁴ “Jepfu Hilikaya, bụ onye-ishi ndu-uke Chileke; g'ọ gụkota okpoga, e wobataru l'eze-ulo Chipfu; mbụ okpoga, ndu ono, eche nche l'ọnu eze-ulo Chipfu nataru ndu nemadzu. ⁵ G'e woru okpoga ono ye l'ẹka ndu eleta ẹnya l'ozi ono, eeje l'eze-ulo Chipfu; mbụ g'ẹphe woru iya nụ ndu ono, eje ozi l'eze-ulo Chipfu g'ẹphe gude kpukwaa ya; ⁶ mbụ ndu kapyinta; mẹ ndu akpụ ụlo; mẹ ndu edo ẹja ụlo. Ẹphe egudekwa iya phọ zua oshi; mẹ mkpuma, a gbakpọshiru agbakpọshi, ee-gude kpukwaa eze-ulo ono. ⁷ Ọ tọ gbaduru g'a kpaa phẹ ishi g'ẹphe gude mephua okpoga ono; noo kele ẹphe bụ ndu e gude ire phẹ ẹka.”

⁸ Hilikaya, bụ onye-ishi ndu-uke Chileke pfiaru Shafanu, bụ onye edeje ẹkwo; sụ: “Mu humakwaru ẹkwo ekemu l'eze-ulo Chipfu.” Ọ bya eworu ẹkwo ekemu ono nụ Shafanu; ọ

gwa. ⁹ Oo ya bu; Shafanu, bu onye edeje ekwo laphu azu je akaru eze; su: “Ndu ozi ngu be wotaakwaru okpoga obu, du l'eze-ulo Chipfu ye l'eka ndu eleta enya l'ozi ono, e je l'ulo Chipfu ono.” ¹⁰ Shafanu, bu onye edeje ekwo bya agbe teke ono pfiaru eze su: “O nweru ekwo onye uke Chileke, bu Hilikaya nuru mu.” Shafanu bya eworu iya gua l'iphu eze.

¹¹ Eze numaepho iphe, o gutaru l'ekwo ekemu ono; o gbajashia uwe yebe eze. ¹² O bya ekua Hilikaya, bu onye uke Chileke; me Ahikamu nwa Shafanu; me Akubo nwa Mayikaya; me Shafanu, bu onye edeje ekwo; me Asaya, bu onye-ozi eze su phe: ¹³ “Unu je akpataru mu Chipfu ishi l'iswi ehmu; me l'iswi ehmu ndu-a; waa l'iswi ehmu ndu Jiuda l'ophu l'opfu iphe-a, a gufutaru l'ekwo ono, a humaru ono. Noo kele oke ehmu-eghu Chipfu be paakwaru aka; ndu swiru anyi; kele nna anyi phe ta angaduru nchi l'iphe, du l'ekwo-a; ophu ephe emeduru iphe, e deru anyi l'ekwo ekemu ono.”

¹⁴ Oo ya bu; Hilikaya, bu onye uke Chileke; me Ahikamu; me Akubo; me Shafanu; me Asaya jeshia ibe nwanyi, bu onye mpfuchiru Chileke, epha iya bu Huluda. Huluda be bu nyee Shalumu, nwa Tikuva; mbu nwanwa Hahasu. Shalumu bu onye eletaje uwe ndu-uke Chileke enya. Eka o bu bu le mkpukpu k'ebo le Jierusalemu.

¹⁵ Nwanyi ono su phe: “Waa iphe, Chipfu, bu Chileke ke Izuru pfuru baa: Unu je ezia onye ziru unu g'unu byapfuta mu le-a; ¹⁶ le Chipfu suru-a: Mu a-byaakwa ewotaru

mkpukpu Jierúsalemu; waa ndu bu iya nù ẹ̀jo iphe-ẹ̀huka; mbù ẹ̀gube ono, ọ̀ dù l'ẹ̀kwo ekemu ono, eze ndu Jiuda gùru ono. ¹⁷ Eshi ọ̀phu ẹ̀phe gwọ̀beru mu; kpọ́ahaa ùnwù-isẹ̀nsu ọ̀ku anù agwa; ọ̀ bùru iphe, ẹ̀phe gude ẹ̀ka mee bẹ̀ ẹ̀phe gude akpatsu mu ẹ̀hu-eghu; bẹ̀ oke ẹ̀hu-eghu mu a-nọ̀duepho ata pfupfupfu g'ọ̀ku l'ẹ̀hu ndu ẹ̀ka-a; ọ̀phu e tee gbobotadu iya egbobuta. ¹⁸ A bya l'ẹ̀hu eze ndu Jiuda l'onwiya, bụ̀ onye ziru unu g'unu bya akpata ishi l'ẹ̀ka Chipfu; unu karù iya lẹ̀ Chipfu, bụ̀ Chileke kẹ̀ Ízurelu bẹ̀ sùru-a: Lẹ̀ k'opfu ono, ì nùmaru ono; ¹⁹ bẹ̀ eshi ọ̀phu iphe ono rwuru ngu l'obu; ì bya ewozeta onwongu alì l'iphu Chipfu teke ono, ì nùmaru iphe, mu pfuru lẹ̀ k'ẹ̀ka-a; mẹ̀ ndu bu iya nù; mbù kẹ̀ l'ẹ̀phe a-bùru mkpurupyata; bùru ndu a tùru ọ̀nu; mbù ì gude k'iphe ono gbajashia uwe ngu; raa ẹ̀kwa l'iphu mu; bẹ̀ mu nùmawaru iphe, ì pfuru. Noo iphe, Chipfu pfuru bụ̀ ono. ²⁰ Sù-a; mu e-me g'ì lapfu nna ngu pẹ̀; e-lia ngu jii. Ẹ̀nya ngu ta abyadù ahùma ẹ̀jo iphe-ẹ̀huka ono, mu e-wopfuta mkpukpu ẹ̀ka-a ono."

Ọ̀o ya bụ̀; ẹ̀phe lwa bya akọ̀oru eze gẹ̀ nwanyi ono pfuru.

23

Jiosáya agbaphu ọ̀gbandzu Chipfu azu (2Iphe 34:3-7,29-33)

¹ Tọ̀budu iya bụ̀; eze bya ezia; e je ekukọ̀o ndu bụ̀ ọ̀gerenya ndu Jiuda; mẹ̀ kẹ̀ ndu bu lẹ̀ Jierúsalemu. ² Eze yẹ̀le unwoke ndu Jiuda ono

g'ẹphe ha; mẹ ndu bu lẹ Jierúsalemu; mẹ ndu-uke Chileke; mẹ ndu mpfuchiru Chileke; mẹkpoo ndu Jiuda l'ophu; ndu upfu mẹ ndu nta; bya atuko swiru jeshia l'eze-ulo Chipfu. O woru ẹkwo ogbandzu ono, a humaru l'eze-ulo Chipfu ono guru ye phe lẹ nchi. ³ O bya apfuru lẹ mgboru itso eze-ulo ono; ẹphe lẹ Chipfu gbaa ndzu; o kwee ukwe lẹ ya a-nodu etso Chipfu; gude obu iya g'ọ ha; mẹ ndzu iya g'ọ ha eme ekemu iya; mẹ iphe, ọ suru g'e meje; mẹ iphe, ọ toru okpa iya; shi nno eme iphe, ogbandzu ono pfuru, bukwa iya pho bu iphe, e deru l'ekwo ogbandzu ono. Ndu ono tuko zua mgbede lẹ k'ogbandzu ono.

⁴ Noo ya; eze bya ezia Hilikaya, bu onyeshi ndu-uke Chileke; mẹ ndu-uke Chileke ophu no-tsotaru Hilikaya; mẹ ndu eche onu eze-ulo Chipfu nche g'ẹphe je achishikota ivu, eegudeje abaru Balu ẹja; mẹ ke Ashera; mẹ ke kpokpode l'eze-ulo ono. Oo ya bu; eze je akpo ivu ono oku l'oma ẹgu Kidironu l'azu Jierúsalemu; kpota ntụ iya lasha Betelu. ⁵ O chishikota ndu ono, ndu eze Jiuda yeru g'ẹphe kpoje unwu-isensu oku l'eka ono, aagwaje iphe, dugbaa lẹ mkpukpu Jiuda ono; mẹ ophu no-pheru Jierúsalemu mgburugburu; mbu ndu ono, akpoje unwu-isensu oku nu Balu; mẹ enyanwu; mẹ onwa; mẹ iphe, bu kpokpode, nonu ono. ⁶ O phofu itso Ashera, a kpoberu l'eze-ulo Chipfu; je akpo oku lẹ nsuda Kidironu l'azu Jierúsalemu; gwee ya nukuru nukuru jeye ọ buru ntụ; kpota ntụ iya wushia l'eka eelije unwu-eliphe. ⁷ O nwutsushia ulo-ebubu unwoke, agba ukpara, du l'eze-ulo

Chipfu, bukwa iya pho bu eka unwanyi, anoduje akpa uwe, eewebeje Ashera.

⁸ O bya achitakota ndu-uke, bu ndu shi le mkpukpu, dugbaa l'ali Jiuda; bya aturwua eka aagwaje iphe; mbu eka ono, ndu ono shi akpoje unwu-isensu oku ono; e -shi le mkpukpu Geba jeye le mkpukpu Biye-Sheba. O mebyishia eka aagwaje iphe ono, du l'onu-oguzo Jioshuwa, bu onye-ishi mkpukpu ono, bu ophu du lekicha m'i -nodu l'onu-abata mkpukpu ono. ⁹ Ndu uke ono, shi egweje ngweja l'eka aagwaje iphe ono te etsojekwa egwe ngweja l'oru-ngweja Chipfu, bu ophu du le Jierusalemu; ole ephe etsojeru unwunna phe taa buredi, ekoduru ekoko.

¹⁰ O turwua Tofetu, bu eka aagwaje iphe, du le nsuda unwu Hinomu; k'ophu o too duedu onye a-kpojekwadu nwa iya nwoke; ozoo nwa iya nwanyi oku gude gwee eja nu Moleku. ¹¹ O wofukota inya, ndu eze Jiuda nuru enyanwu, bu ophu no l'onu eka ono, eeshije abahu leze-ulo Chipfu; bya anwuru oku ye l'ugbo-inya, e shi dobekwarupho enyanwu iche; oku kepyashia ya. Eka ephe shi nodu bu l'oma eka ono, du le mgboru ulo ono, onye eleta ibe eze enya, bu Netanu-Meleku bu.

¹² O nwutsushia oru-ngweja ono, ndu eze ndu Jiuda kpuru l'ulo-eli Ehazi; nwutsushia oru-ngweja, Manase kpuru l'oma-unuphu labo, du leze-ulo Chipfu. O kupyashiru phe l'eka ono; kua ya pyaapya; chita iphiriba iya je enwuru ye le nsuda Kidironu. ¹³ Eze turwukota eka aagwaje iphe, du l'uzo enyanwu-awawa

Jierúsalemu; l'ekutara úbvú ejo-ememe; mbụ ẹka aagwajẹ iphe, Sólomonu kpuru doberu Ashitoretu, bụ ejo agwa ndu Sayidonu; mẹ Kemoshi, bụ ejo agwa ndu Mówabu; mẹ Molẹku, bụ ejo agwa ndu Amonu. ¹⁴ Jiosáya bya akụkwoshikọta ntekpe, dụ l'ẹka ono; gbukwoshia itso Ashera; woru okpu ndu nwuhuru anwuhu kùbe l'ẹka ono.

¹⁵ O mebyishichaaru oru-ngweja, dụ lẹ mkpukpu Betelu; mbụ ẹka aagwajẹ iphe, Jierobowamu nwa Nebatu kpuru; mbụ onye ono, kpatarụ ndu Ízurelu mee iphe-aji ono. Oru-ngweja; mẹ ẹka aagwajẹ iphe bẹ o nwut-sushikotaru. O bya atụa oku l'ẹka aagwajẹ iphe; tsupyashikota iya; o buru ntụ; bya anwuru oku ye l'itso Ashera. ¹⁶ No iya; Jiosáya bya achikaa ẹnya hụma ilu, dughbaa l'úbvú ono; o zia; e je avoshiaru iya okpu, dụ l'ilu ono; o kpoo ya oku l'eli oru-ngweja ono; shi nno turwua ya. Oo ya bụ; o vua; mbụ iphe ono, Chipfu shi l'onu onye mpfuchiru iya pfua ono.

¹⁷ Noo ya bụ; Jiosáya bya ajia sụ: “?Bụ gunu bẹ a kpuru egube pho, mu ele ẹnya pho?”

Ndu shi mkpukpu ono sụ iya: O kwa ilu onye kẹ Chileke pho, shije alị Jiuda; bya epfua k'iphea, i meru oru-ngweja Betelu-a.

¹⁸ O sụ phẹ: “Unu hakwaa ya; g'o tọ dukwa onye e-me ẹka l'okpu.” Oo ya bụ; ephe parụ okpu onye kẹ Chileke ono haa; mẹ k'onye mpfuchiru Chileke ophu shi mkpukpu Samériya.

¹⁹ O buru gẹ Jiosáya mebyishiru ẹka aagwajẹ iphe, dukota lẹ mkpukpu Betelu bụ g'o

mebyishikwarupho ẹka aagwajẹ iphe, nọgbaa lẹ mkpukpu Samériya; mbụ ọphu ndu eze ndu Ízurelu kpushiru; shi nno kpatsu Chipfu ẹhughu ono. ²⁰ Ọ tuko iphe, bu ndu agwajẹ iphe l'ẹka ono, aagwajẹ iphe ono gbushikota l'eli ọrun-gweja ono; bya akpoo okpu ndiphe oku l'eli ọrun-gweja ono. E mecha; ọ tugbua laphushia azu lẹ Jierúsalemu.

*A bọhaaru ọbo Ojaghata ọzo
(2Iphe 35:1-19)*

²¹ Tọbudu iya bu; eze bya epfuaru ndu Jiuda l'ọphu sụ: “Unu bọoru Chipfu, bu Chileke unu ọbo Ojaghata ẹgube e deru iya l'ekwo ọgbandzu.” ²² Ọ tọ dudu ọbo Ojaghata ọphu a bọjewaru g'a bọru ono. A ta abojeduru iya nno teke ndu-ikpe shi buru ishi l'alị Ízurelu; ọphu abojeduru iya nno teke ndu eze nọ l'alị Ízurelu; mę teke ndu eze nọ l'alị Jiuda. ²³ Ọ buru l'apha, kwe Jiosáya apha iri l'ẹsato, e -shi teke ọ wataru aburu eze bę a bọru Chipfu ọbo Ojaghata ono lẹ Jierúsalemu.

²⁴ Iphe ọzo, Jiosáya meru bu l'ọ chishikotaru ndu ejeje akpata ishi l'ẹka maa; mę ndu mgbashị; tuko iphe, bu agwa; mę ejo akpamara, dukota lẹ Jierúsalemu; mę l'alị ndu Jiuda l'ọphu wofukota. Iphemiphe ono o mekotaru ono mee ọ vukota mbụ iphe, e deru l'ekwo ekemu ono, Hilikaya, bu onye uke Chileke humaru l'eze-ulo Chipfu ono. ²⁵ Ọ tọ dudu eze ọzo, du gę Jiosáya lẹ ndu vu iya ọzo buru eze; mę ndu ọphu, etso iya l'azu, bu onye gudeje obu iya g'ọ ha; mę ndzu iya g'ọ ha;

mẹ ike iya g'ọ ha ghaaru Chipfu iphu, bụ iya bụ g'ọ dụ l'ẹkwo ekemu Mósisu.

²⁶ Obenu l'oke ẹhu-eghu Chipfu, ata pfupfufu, o kpukposhiru ndu Jiuda ono; bẹ ta tụ-zetaduru atụ-zeta. Ọ bụru iphe, kparụ iya nụ bụ iphemiphe ono, Manáşe megbabẹru gude kpatsu iya ẹhu-eghu ono. ²⁷ Ọo ya meru iphe, Chipfu pfuru sụ: “Mu e-wofufua ndu Jiuda l'atatiphu mu ẹgube ono, mu wofuru ndu Ízurelu; mu ajika Jierúsalemu, bụ mkpukpu ono, mu hotaru; mẹ eze-ulo ono, mu sụru l'ọo ẹka ẹpha mu a-nọdu ere ire ono.”

Anwuhu Jiosáya
(2Iphe 35:20—36:1)

²⁸ Iphe ọzo, Jiosáya megbabẹru bẹ e dekotaru l'ẹkwo-akọ ndu eze ndu Jiuda.

²⁹ Ọ bụru teke Jiosáya bụ eze ono bẹ onye eze ndu Ijiputu, bụ Neko, chị ndu ojogu iya jeshia ẹnyimu Yufurétisu gẹ ya yetarụ eze ndu Asiriya ẹka l'ogu. Eze, bụ Jiosáya chita ndu ojogu nkiya tugbua jepfushia ya ogu. Eze ndu Ijiputu ono bụ Neko humae ya pho bya eworu iya gbua lẹ mkpukpu Megido. ³⁰ Ndu ozi iya shi lẹ Megido gude ugbo-inya palata odzu iya lẹ Jierúsalemu; bya elia ya l'ilu nkiya. Ndu Jiuda wofuta nwa Jiosáya kẹ nwoke, ẹpha iya bụ Jiehowahazu; wụa ya manụ l'ishi; ọ bụru eze nọchia ẹnya nna iya.

Teke Jiehowahazu bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 36:2-4)

³¹ Jiehowahazu bẹ nọwaru ukporo apha l'apha ẹto teke ọ watarụ aburu eze. Iphe, ọ nọru

l'aba-eze lę Jierúsalemu bụ ọnwá ęto. Ępha ne iya bụ Hamutalu nwada Jieremaya kę mkpụkpu Libuna. ³² Jiehowahazu bę meru iphe, dụ ęji l'ęnya Chipfu gę nna iya oche phę meru. ³³ Eze ndu Ijiputu bụ Neko tų-chiru iya lę mkpọro lę mkpụkpu Ribula l'alị Hamatu; k'ọphu bụ l'ọ tọ nọhedu lę Jierúsalemu bụru eze. Ọ bya atų-buaru ndu Jiuda g'ęphe pfula mkpọla-ọchaa, ęrwa iya dụ ụkporo talęntu ise; waa mkpọla-ododo, ęrwa iya dụ talęntu lanụ. ³⁴ Ọ bya eworu Ęliyakimu, bụ nwa Jiosáya mee eze l'ọzo nna iya, bụ Jiosáya. Ọ gbanwee ępha iya gube iya Jiehoyakimu. Ọo ya bụ; o dufu Jiehowahazu je edobe l'alị Ijiputu; ọ nọdu l'ęka ono nwụhu. ³⁵ Jiehoyakimu pfula Eze ndu Ijiputu bụ Neko mkpọla-ọchaa; mę mkpọla-ododo ono, ọ tų-buru ndu Jiuda ono. O keru utu nuchaa ndu Jiuda g'ike beru onyemonye; shi nno gbata mkpọla-ọchaa; waa mkpọla-ododo ono.

*Teke Jiehoyakimu bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 36:5-8)*

³⁶ Jiehoyakimu nọwaru ụkporo apha l'apha ise teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lę Jierúsalemu bụru apha iri lę nanu. Ępha ne iya bụ Zebida nwada Pedaya kę mkpụkpu Ruma. ³⁷ Jiehoyakimu meru iphe, dụ ęji l'ęnya Chipfu gę nna iya oche phę g'ęphe ha meru.

24

¹ Ọ bụru teke ono, Jiehoyakimu bụ eze bę Nebukadineza, bụ iya bụ eze ndu Bábilonu jeru ọgu l'alị ono. Jiehoyakimu nọdu iya l'ęka apha

eto. A nonyaa; o ghachi kwefuahaaru iya ike. ² Chipfu bya zia ndu ojogu o-lwua-ola, shi ali Babilonu; me ke ndu Aramu; me ke ndu Mowabu; me ke ndu Amonu; ephe byapfutashia Jiehoyakimu ogu; mbu g'ephe bya emebyishia Jiuda egube ono, Chipfu shi l'onu ndu-ozi iya, bu ndu mpfuchiru iya pfua l'oo-du ono. ³ Iphe, doru enya bu l'iphe ono, nwukotaru l'ehu ndu Jiuda ono; be bu Chipfu suru g'o nwua; g'o shi nno wofu phe l'atatiphu iya l'opfu iphe-aji, Manase megbaberu; mewaro iphemiphe, o meshiru; ⁴ mekwapho ke ndu ono, adudu iphe, ephe meru, o gbukotaru; o tukoru Jierusalemu l'ophu gbujia ndu te nwedu iphe, ephe meru egbuji. Ophu o dudu Chipfu ree; g'o gua nvu l'ono.

⁵ Iphe ozo, Jiehoyakimu megbaberu be e dekotaru l'ekwo-ako ndu eze Jiuda. ⁶ Oo ya bu; Jiehoyakimu nwuhu lapfushia nna iya phe. Jiehoyakinu, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

⁷ Ophu Eze ndu Ijiputu eshibaedu l'ali iya futabaa; kele eze ndu Babilonu be natakotaru ali, bu k'eze ndu Ijiputu; e -shi le ngele Ijiputu je akpaa l'enyimu Yufuretisu.

*Teke Jiehoyakinu bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 36:9-10)*

⁸ Jiehoyakinu be nowaru apha iri l'esato teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu buru onwa eto. Epha ne iya bu Nehushita; nwada Elunatanu ke Jierusalemu.

⁹ Jiehoyakinu meru iphe, dụ ẹji l'ẹnya Chipfu ẹ nna iya meru.

¹⁰ Ọ bya erwua teke ono; ndu-ozì Nebukadineza, bú eze ndu Bábilọnu wúru byatashia Jierúsalemú bya ekepheta mkpukpu ono. ¹¹ Nebukadineza l'onwiya bya abyapfuta ndu-ozì iya ono ẹ Jierúsalemú l'ẹka ẹphe kephetaru iya ono. ¹² Tọbudu iya bú; Jiehoyakinu, bú eze ndu Jiuda; mẹ ne iya; mẹ ndu-ozì iya; mẹ ndu-ishi iya; mẹ ndu eleta ibe iya ẹnya tuko woru onwophe nù eze ndu Bábilọnu.

Ọ búru l'apha, kwe eze ndu Bábilọnu apha ẹsato, ọ byaru aburu eze be ọ kpútaru Jiehoyakinu ẹ ndzú. ¹³ O woshikọta ẹku, dụ l'eze-ulo Chipfu; mẹ k'ulo-eze; bya evutakọta ivu ono, Sólomọnu gude mkpọla-ododo mekọta, dobe l'eze-ulo Chipfu; teke ono, ọ bú eze ndu Ízurelu ono. O vutakọtaru iya ẹgube ono, Chipfu pfujehawaru opfu iya ono. ¹⁴ Ọ kpukota ndu Jierúsalemú l'ophu ẹ ndzú lashia alì Bábilọnu; kpúta ndu-ishi; mẹ ndu ojọgu; mẹ ndu eme ọna; mẹ ndu akpu ọzu. Iphe, ẹphe dụ bú ọnu ọmadzu ugbo ọkporo l'ise*; ọ kpua phe. Ophu ọ dudu onye phoduru nù; gbahaa ndu kachaa aburu ndu ọkpa l'alì ono.

¹⁵ Nebukadineza bya eshi ẹ Jierúsalemú kpua Jiehoyakinu ẹ ndzú laa alì Bábilọnu; kpúta ne Jiehoyakinu; mẹ unyomu iya; mẹ ndu eleta ibe iya ẹnya; mẹ ndu ike dụ l'alì ono. ¹⁶ Eze ndu Bábilọnu ono kpútaru ndu ojọgu, dụ ọnu iri

* **24:14** 24:14 Bú iya bú 10,000 ẹ mbekee.

l'èsa l'ụkporo ndu ojogu iri, bu ndu ọkphehu du; bya aburu ndu maru ọnya ọgu; bya akputa unu umadzu labo l'umadzu ụkporo iri, bu ndu eme ọna; me ndu l'akpu uzu. ¹⁷ Oo ya bu; o wota Matanaya, bu nwune nna Jiehoyakinu mee eze l'ozo Jiehoyakinu. O gbanwee epha iya gube iya Zedekaya.

*Teke Zedekaya bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 36:11-12; Jier 52:1-3)*

¹⁸ Zedekaya be nowaru ụkporo apha l'apha lanu teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu buru apha iri le nanu. Epha ne iya bu Hamutalu nwada Jieremaya ke Libuna. ¹⁹ O meru iphe, du eji l'anya Chipfu ge Jiehoyakimu meru. ²⁰ O buru ehu-eghu, eghu Chipfu be iphe ono gude nwua l'ehu ndu Jierusalemu; me l'ehu ndu Jiuda; jeye teke o chifuru phe l'ataphu iya.

Zedekaya nonyaa; bya ekwefuaharu eze ndu Babilonu ike.

25

*Adada Jierusalemu
(2Iphe 36:13-21; Jier 39:1-10; 52:3-11)*

¹ Tobudu iya bu; o be l'apha, kwe Zedekaya apha tete, o wataru aburu eze; l'abali k'iri l'onwa iri; eze ndu Babilonu, bu Nebukadneza chita ikpoto ndu ojogu iya; epe byatashia Jierusalemu. Epe no-pee ya mgburugburu. Epe kepheta mkpukpu ono; bvuphee ya ose-ogu mgburugburu. ² Epe kepheta mkpukpu ono jeye l'apha, kwe eze, bu Zedekaya apha iri

lẹ nanu; e -shi teke ọ wataru aburu eze. ³ O rwua abali ke tete l'onwa eno; egu-ememe, du le mkpukpu ono kabaa njo; k'ophu ndu bu iya nu te nwehedu nri, ephe e-ri. ⁴ O rwua mboku ono; e tsukpoo igbulo mkpukpu ono. O be l'enyashi iya; onye eze, bu Zedekaya yele ndu ojoḡu l'ophu tsukahụ gbalaa. Eka ephe shiru gbalaa bu l'onu oguzo ono, du le mgbaka igbulo labo ono, du le mgboru mgbabu eze. Teke ono be ndu ojoḡu ndu Babilonu kepheru mkpukpu ono mgburugburu. O buru eka ephe shiru bu uzo nsuda Araba. ⁵ O le ndu ojoḡu ndu Babilonu chipyaberu eze, bu Zedekaya je egude iya le baswaa ali, du le Jieriko. Ndu ojoḡu iya buhaa ya tsukashihu. ⁶ Ephe kpua eze, bu Zedekaya le ndu; kpuru iya kpupfu eze ndu Babilonu le mkpukpu Ribula, bu eka o no nmaa ya ikpe. ⁷ Ephe gbushia unwu Zedekaya; o nodu ele phe enya; a nodu egbushi phe. E mecha bya aswoshia yebedua akpuru enya; gude egbirigba, e meru l'onwirubvu tu iya mkporo kputa lasha Babilonu.

*Eemebyishi Jierusalemu; me eze-ulo Chipfu
(Jier 52:12-23)*

⁸ O bya erwua g'onwa ise du l'abali esaa; l'apha, kwe Nebukadineza apha iri le tete, e -shi teke ọ wataru aburu eze ndu Babilonu; Nebuzaradanu, bu onye-ishi ndu ojoḡu, eche Nebukadineza nche; mbu onye-ozu eze ndu Babilonu ono jeshia Jierusalemu. ⁹ O je atua oku l'eze-ulo Chipfu; me l'ulo-eze; me l'ulo, dukota le Jierusalemu; mbu l'ulo ndu oke amadu be o tukotaru oku. ¹⁰ Ndu ojoḡu, onye-ishi

ojoḡu ono, echeje eze nche chiṭaru je l'eka ono; be tsukpoṣhiru igbulo, e gude kpụ-pheta Jierúsalemụ mgburugburu. ¹¹ Nebuzaradanu, bu onye-ishi ndu ojoḡu, echeje eze nche ono bya atuko iphe, bu ndu ophu phoduru le mkpukpu ono rwukoo lashia Babilonu; ephe le ndu lapfuru eze ndu Babilonu alapfu; mekpoo ndu phoduru nu g'ephe ha. ¹² Onye-ishi ndu ojoḡu ono be ndu ophu o haru haa bu ndu ophu kachakpo aburu ndu ukpa l'ali ono; g'ephe jeje ozi l'opfu-vayinu; me l'opfu.

¹³ Itso onyirubvu, du l'eze-ulo Chipfu; me ogba-kperekpere; me iphe ono, e shi eyeje mini ono, e gude onyirubvu kpua, du iya nu; be ndu Babilonu kupyashichaaru akupyashi; vuta onyirubvu ono lashia ali Babilonu. ¹⁴ Ephe vutakwarupho ite; me iphe, eegudeje ekpo ntu; me iphe, apaje oghu oroku; me gbamugbamu; waa iphe, bukpoo iphe, a kpuru l'onyirubvu, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Chipfu; ¹⁵ me iphe, aaguje oku; me gbamugbamu; waa iphemiphe, e mekotaru le mkpola-ododo; me le mkpola-ochaa be onye-ishi ndu ojoḡu ono vutakotaru.

¹⁶ Onyirubvu, lakotaru l'itso labo ono; me l'iphe ono, e shi eyeje mini ono; me l'ogba-kperekpere ono, buchaa iphe, Solomonu meshiru dobe l'eze-ulo Chipfu; be erwa, du iya nu dakiri atu onu iya. ¹⁷ Itso ono be eli iya dugbaa nkwo-eka iri l'esato l'ehu l'ehu. O buru onyirubvu be e gude kpua nchi-itso tukobe l'eli itso ono ephenebo. Nchi-itso ono du nkwo-eka eto eto l'eli; bya enwegbaaru iphe, du g'ugbu; waa iphe, du g'itorokuma, a kpuchaaaru

l'onvirubvu, nọ-pheru iya mgburugburu. Itso k'èbo; yèe iphe ono, dù g'ùgbu, dù iya nù ono bè bù iphe lanù yèe ọphuu.

A kpuru ndu-ishi ndu Jiuda lẹ ndzu
(*Jier 52:24-27*)

¹⁸ Noo ya; onye-ishi ndu ojoḡu ono, bù ndu anọduje eche eze nche ono bya akputa Seraya, bù onye-ishi ndu-uke Chileke lẹ ndzu; kputa Zefanaya, bù onye-uke, etsota Sereya; me ọmadzu ẹto, echeje nche l'ọnu-abata eze-ulo Chipfu. ¹⁹ A bya abya lẹ ndu ọphu nọkwadu lẹ mkpukpu; ọ bya akputa onye-ishi ndu ojoḡu; me ọmadzu ise, shi agbazijeru eze idzu; kputa onye edejeru onye-ishi ndu ojoḡu ẹkwo, bù iya bù onye-ishi ndu akputaje ndu ẹka ono mee phe ẹphe aburu ndu ojoḡu; me ọkporo ọmadzu ẹto, bù unwoke alì ono, a humaru lẹ mkpukpu ono. ²⁰ Nebuzaradanu, bù onye-ishi ndu ojoḡu, anọduje eche eze nche ono tuko g'ẹphe ha kputa kpụ-pfuta eze ndu Babilonu lẹ mkpukpu Ribula. ²¹ O buru lẹ Ribula l'ẹka ono, dù l'alì Hamatu bè eze ndu Babilonu nọ gbushia phe. Noo g'e shi kpua ndu Jiuda lẹ ndzu l'alì phe laa alì ọzo bù ono.

Teke Gedalaya bù ọchi-ọha ndu Ízurelu
(*Jier 40:1—41:15*)

²² Nebukadneza, bù eze ndu Babilonu bya ahoṭa Gedalaya, bù nwa Ahikamu nwa Shafanu g'ọ buru ọchi-ọha; buru onye-ishi ndu ọphu phoduru nù l'alì Jiuda. ²³ O be ge ndu-ishi ndu ojoḡu ndu Jiuda g'ẹphe ha; ẹphe lẹ ndu nkephe nọmaru l'eze ndu Babilonu hoṭutawaru

Gedalaya g'ọ bụru ọchi-ọha; ẹphe wụ-pfuta Gedalaya lẹ mkpukpu Mizupa. Ndu byaru nū bụ Ishimeḷu nwa Netanaya; yee Jiohananu nwa Kareya; waa Seraya nwa Tanuhumetu, bụ onye Netofa; me Jiazanaya, bụ nwa onye Maka; ẹphe lẹ ndu nkephe. ²⁴ Gedalaya bya eribuaru ẹphe lẹ ndu nkephe ono nte sụ: “Unu ta tsushi ndu-ishi ndu Babilonu ebvu. Unu ndukpoepfo l'ali ono jeeru eze ndu Babilonu ozi g'ọ duru unu lẹ ree.”

²⁵ No iya; o be l'onwa k'esa l'apha ono; Ishimeḷu, bụ nwa Netanaya, bụ nwa Elishama; mbu onye shi l'unuphu ndu eze; chita umadzu iri jeshia mkpukpu Mizupa je egbua Gedalaya; me ndu Jiu; me ndu Babilonu ono, ẹphe l'ia nokota lẹ mkpukpu Mizupa ono. ²⁶ Iphe ono mee; ndu Jiuda l'ophu; ndu upfu me ndu nta; je akpaa lẹ ndu-ishi ndu ojogu phe; ẹphe gude ntsu-mebvu ndu Babilonu gbaru lashia ali ndu Ijiputu.

*A tufutaru Jiehoyakinu l'ulo-mkporo
(Jier 52:31-34)*

²⁷ O rwua l'apha, kwe Jiehoyakinu, bụ eze ndu Jiuda ukporo apha l'apha iri l'esa, e -shi teke a kpuru iya lẹ ndu; Evilu-Merodaku, bata l'aba-eze ndu Babilonu. O buri g'onwa iri l'ebodu l'ukporo abali l'abali esa; be o tufutaru Jiehoyakinu, bụ eze ndu Jiuda ono l'ulo-mkporo. ²⁸ O pfuru opfu oma yeru Jiehoyakinu; bya edobe iya l'onodu, kakota ke ndu eze ozo shi, a tukoru yele ẹphe kpua lẹ ndu laa ali Babilonu. ²⁹ O buri iya bụ lẹ Jiehoyakinu eyefu uwe mkporo iya; bya awata eri nri lẹ teburu eze gbiriri jasụ

g'ọ nọ-beru. ³⁰ Mbọkumboku bẹ eze anuje iya okpoga, oo-gudeje eme mkpa iya jeye g'ọ nọ-beru.

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d